

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

DELO, IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI LJUD-
SKE PRAVICE, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVI-
LA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN SLOVENSKEGA
POROČEVALCA, KI GA JE LETA 1941 USTANOVI-
LA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBAODGOVORNI UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC

S SEJE REPUBLIŠKEGA SVETA SINDIKATOV SLOVENIJE

Nadaljnja demokratizacija
in rast življenjskega standarda

LJUBLJANA, 11. maja. Na današnji seji predsedstva Republiškega sveta sindikatov, ki jo je vodil predsednik Stane Kavčič, so razpravljali o občnih zbiorih občinskih sindikalnih svetov. Predsedstvo je soglasno ugotovilo, da je opaziti znaten napredek občinskih sindikalnih svetov, ki postajajo odločilni čimbenik v življenju občin.

Četudi se ponekod v poročil-
nih na seji niso dotaknili za-
dev, ki glede gospodarjenja v
občini delavce najbolj zanima-
jo, so v razpravi jasno posta-
vili te zadeve na dnevni red in
marsikje ostro grajali birokrati-
ske pojave v delu ljudskega
odborna, n. pr. pri predpisa-
vanju davčnin združevanju sred-
stev, združevanju podjetij, gle-
de uporabe sredstev, ki so jih
podjetja namenovali odstopila
občini itd. Delavsko upravlja-
nje v podjetjih je doseglo že
tako stopnjo, da se redkokoli
primeri, da bi omlačevali
organe delavskega upravljanja,
v občinah pa je še precej bi-

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS
RAZPRAVA O INVESTICIJAH

Ljubljana, 11. maja. Izvršni
svet Ljudske skupščine je imel
včeraj redno sejo, ki jo je vo-
dil predsednik Izvršnega sveta
Boris Kraigher.

Izvršni svet je najprej raz-
pravljal o prednatrhu zakona o
prosvetno-pedagoški službi, ki
ga pripravlja Svet za šolstvo
LRS, in daj smernice za do-
končno izdelavo osnutka tega
zakona.

V nadaljevanju seje je Izvrš-
ni svet med drugim razpravljal
tudi o sistemizaciji delovnih

Izvršni odbor SZDLJ
o izpolnjevanju sklepov
petega kongresa

Beograd, 11. maja (Tanjug).
Danes je bil v Beogradu se-
stank sekretariata izvršnega
odborna zveznega odbora
SZDLJ, ki so se ga udeležili
sekretarji glavnih odborov
Socialistične zveze iz vseh
republik. Sestanek je vodil ge-
neralni sekretar SZDLJ Alek-
sander Ranković. Na njem so
obravnavali delo organizacij
Socialistične zveze v zvezi z
uveljavljanjem sklepov V.
kongresa SZDLJ.

Veliko zanimanje, ki ga je
vzbudil V. kongres, terja več
ja prizadevanja organizacij
Socialistične zveze za širše
spoznavanje kongresnega gra-
diva ter za izpolnjevanje na
kongresu sprejetih sklepov.
Na sestanku so govorili o na-
daljnjem delu vodstev in or-
ganizacij Socialistične zveze,
zlasti o izvajanju statuta
Obravnali so tudi priprave
na kongrese Socialistične zve-
ze v ljudskih republikah.

BEograd, 11. maja. (Tanjug). Iz Beograda je danes odpoval maroški minister za kmeti-
stvo Tami Amar, ki se je mudil pri nas 10 dni kot gost sekretarja Zveznega izvršnega sveta
za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Slavka Komarja. Med obiskom pri nas je maroški minister
obiskal novosaški kmetijski sejem in več kmetijskih organizacij na Hrvaškem in v Slove-
niji. Pred odhodom je izjavil sodelavcu Tanjuga, da se je lahko prepričal, kako odločno in
smotno v Jugoslaviji izkoriščajo kmetijsko bogastvo. Sodobno opremljanje kmetijstva zago-
tavlja preobrazbo te panoge in najboljše rezultate. Maroški minister je povedal, da bi
razgovorih z voditelji jugoslovanskega kmetijstva poudarili možnost, da bi izmenjavali kme-
tijske strokovnjake. Maroški strokovnjaki bodo prišli v Jugoslavijo, da bi se seznanili z delom
načinom in kmetijskih posestev ter oblikami sodelovanja teh organizacij z individualnimi pro-
izvajalci. Na sliki: maroški minister za kmetijstvo Tami Amar (prvi z desne) v razgovoru s
predstavniki Zadrzne zveze Jugoslavije

da jim ni več vseeno, kako v
občini gospodarijo in kako skle-
pajo. Opaziti pa je hkrati, da
odborniki malce zaostajajo za
takim demokratičnim razpolo-
ženjem delavcev, saj se jih še
marsikje drži tako imenovani
sindikalizem, da so v poročilih
nabrekli vrsto večkrat zgolj
organizacijskih zadev, prepiso-
vali gospodarske podatke iz
občinskih planov brez lastnih
stališč in pod. Občinski sindikal-
ni sveti bi se morali odločneje
boriti proti pojavom birokrati-
zma ter se odločneje zave-
mati za urejanje tistih zadev
v občinah, ki delavce najbolj
teže.

Razumljivo je, da so na ob-
čnih zbiorih posvetili posebno po-
zornost gospodarskim vpraša-
njem, tako nagrajevanju po de-
lu, investicijski politiki in
strokovnemu izobraževanju. Če-
prav so naglašali potrebo po
nadaljnjem izpopolnjevanju na-
grajevanju po delu, je bilo
marsikje občutiti neko samoza-
dovoljstvo s tem, kar je bilo
lanl storjenega na področju na-
grajevanja. Tako se še dogaja,
da ohranjajo delitev osebnega
dohodka nad tarifnim pravilni-
kom, in to celo po tarifnih po-
stavkah in ne po zaslužkih, da
so v tarifnih pravilnikih še
vedno elementi osebnega oce-
njevanja in podobni mizodno-
administrativni ostanki. To za-
vira nadaljnji razvoj proizvod-
stva, ker ni sproščena pobuda
delavcev, končno pa taka dolo-
čila zavirajo tudi izboljševanje
življenjske ravni delavcev, ker
jim ne odpirajo možnosti, da
bi s smotnejšim in gospodar-
nejšim delom v podjetju tudi
več zaslužili.

Nedvomno pa so tudi občni
zbiori občinskih sindikalnih sve-
tov pokazali, da imajo delavci
zaupanje v svojo organizacijo in
da uživajo sindikati čedalje
večji ugled.

Ob koncu je predsedstvo ugo-
tovoilo soglasje glede politike
občinskih sindikalnih vodstev,
se dogovorilo, da bo treba pri
njih namestiti profesionalne
sindikalne odbornike ter opo-
zorilo na to, da se bo treba v
razpravah o petletnem planu
odločno zavzeti za nadaljnjo
razširitev gnotne osnove delav-
skega upravljanja ter nadaljnje
izboljševanje življenjske ravni
delavcev.

V. J.

PRED KONFERENCO NA NAVIŠJI RAVNI

Kje so stične točke?

Britanska vlada upa, da bodo na vrhu dosegli popolno soglasje o opustitvi poskusnih eksplozij
— Vprašanja, ob katerih je po mnenju Londona mogoč sporazum

LONDON, 11. maja. (Tanjug). Vzlic nekoliko neugod-
nemu razvoju dogodkov pred začetkom predsedniške kon-
ference — zaradi incidenta z ameriškim letalom, sestrelje-
nim nad sovjetskimi ozemljem, in napovedane namere
ZDA, da nadaljujejo s poskusnimi eksplozijami — bri-
tanska vlada pričakuje, da bodo na predsedniški konferenci
odstranili zadnje ovire, predvsem politične narave, za po-
polno soglasje o opustitvi eksplozij.

Današnji »Daily Express« piše,
o čem naj bi po mnenju bri-
tanske vlade na predsedniški
konferenci sprejeli konkretna
sklepe. Predvsem naj bi dosegli

kompromis o trajanju morato-
rija za šibke podzemeljske ek-
splozije. Sovjetska zveza je
predlagala rok štirih do petih
let, zahodne države pa podru-
go leto do dve leti.

Kar zadeva število inspekcij
na ozemljih obeh strani, so
zahodne države predlagale 20
takšnih inspekcij na leto, med-
tem ko se zdi Sovjetski zvezi,
kakor piše »Daily Express«, ta
števila previsoka. V Londonu
pričakujejo, da bodo na pred-
sedniški konferenci lahko dose-
gli kompromis o tem. Prav ta-
ko menijo, da bi lahko dosegli
kompromis o sestavi kontrolne
komisije, glavnega izvršnega
organa, ki bi nadziral uveljav-
ljanje sporazuma o opustitvi
eksplozij. Za članice te komisije
je Zahod predlagal ZDA,
Sovjetsko zvezo, Veliko Brita-
nijo, eno članico Atlantske in
eno Varšavske zveze ter dve
neutrlni državi. Doslej niso do-
segli soglasja o sestavi komisije
in v Londonu sodijo, da so
zahodne države pripravljene
delno popustiti.

Kar zadeva širši razorožitveni
problem, britanska vlada
pričakuje, da bo predsednikom
vlad uspelo delno zblizati gle-
dišča in da bodo dali nova ne-
vodila razorožitveni komisiji v
Zenevi. Gledišča bi se morala
zblizati zlasti, kar zadeva ome-

jitve konvencionalnih oborože-
nih sil obeh strani in osnovne
določbe sporazuma o ukrepih
proti nenadnemu napadu. V Lon-
donu izražajo upanje, da se bo-
do tako ZDA kot Sovjetska
zveza strinjale z mednarodnim
nadzorstvom nad deli njihove-

ga ozemlja. Sodijo tudi, da bi
sestrelitev ameriškega letala nad
sovjetskimi ozemljem utegnila
celo pospešiti sklenitev spora-
zuma o račni kontrolni, ker se
je pokazalo, kako tvegane in
nevarne za mir so takšne ak-
cije.

Povabilo Hruščevu?

»Daily Mail« piše, da namerava Macmillan
povabiti sovjetskega premiera konec leta v
London

LONDON, 11. maja. (Tanjug). Vladi naklonjeni in
običajno dobro poučeni londonski »Daily Mail« piše, da
namerava predsednik britanske vlade Harold Macmillan
povabiti sovjetskega ministrskega predsednika Nikito Hru-
ščeva, naj konec tega leta obišče London.

List piše, da utegne biti tak-
šno povabilo prvič omenjeno v
odgovoru britanskega ministr-
skega predsednika na poslani-
ko Hruščeva o bližnji pariški
konferenci, ki jo je Macmillan
prejel v ponedeljek.

»Daily Mail« tudi trdi, da
namerava ministrski predse-
dnik Macmillan predlagati svo-
jim sobesednikom v Parizu,
naj bi bila prihodnja konfe-
renca na najvišji ravni v Lon-
donu.

Kakor je znano, se predse-
dnik britanske vlade zavzema
za vrsto takšnih sestankov, ker
sodi, da na eni konferenci vo-
dilnih državnikov Vzhoda in
Zahoda ne bi mogli urediti
vseh perečih mednarodnih pro-
blemov. »Daily Mail« piše, da
ministrskega predsednika Mac-

millana v teh prizadevanjih
ni prav nič omajal nedavni
incident z ameriškim letalom,
sestreljenim nad Sovjetsko
zvezo.

O tem, da namerava Mac-
millan povabiti na obisk so-
vjetskega ministrskega pred-
sednika Hruščeva, so včeraj
pisali tudi nekateri ameriški
listi. Današnji »Daily Tele-
graph« pa trdi, da so v Beli
hiši označili te vesti za ne-
utemeljene.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 3 — Široko zasnovano
izobraževanje
— Tribuna »Dele«
— Uspešna koopera-
cija s tujimi
proizvajalci
- Str. 4 — Sporazumevanje
brez pritiska
in zaostrevanja
- Str. 5 — Britanska skupnost
na razpotju
- Str. 6 — Igra s smrtjo
- Str. 7 — Najdihojca

VREME

Stanje 11. maja: Nad severno
Evropo se je razraslo obširno
področje visokega zračnega prit-
ska. Pirenejski polotok pa je do-
seglo z Atlantika področje nizke-
ga zračnega pritiska s frontalni-
mi motnjami, ki se pomikajo
proti Sredozemlju.

Napoved za četrtek: Spremen-
ljivo oblačno. Dopolodne deloma
sončno, nato zlasti v severni Slo-
veniji krajevne plohe.

V petek bo predvidoma nestal-
no vreme, vmes nekaj padavin.

Čestitke in brzojavke

Beograd, 11. maja. — Pred-
sednik republike Josip Broz
Tito je poslal predsedniku pre-
zidija Vrhovnega sovjeta ZSSR
Leonidu Ilju Brežnevju na-
slednjo brzojavko:

»Izražam Vam iskrene čestit-
ke ob Vaši izvolitvi za pred-
sednika prezidija Vrhovnega
Sovjeta Zveze sovjetskih soci-
alističnih republik. Uporab-
ljam to priložnost, da izrazim
najboljše želje za blaginjo
sovjetskega ljudstva in za Va-
šo osebno srečo.«

Beograd, 11. maja. (Tanjug).
Predsednik republike Josip
Broz Tito je prejel od prvega
državljanca Združene arabske
republike Sukrija El Kautlija
tole brzojavko:

»V trenutku, ko odhajam iz
Jugoslavije, z iskrenim zado-
voljstvom izražam Vaši Ekse-
lenci najglobljo hvalčnost za

Koča Popović
bo poročal o svojem
potovanju

Beograd, 11. maja. (Tanjug).
V petek popoldne bo seja od-
bora za zunanje zadeve zvezne.
ga zbora Zvezne ljudske skup-
ščine, na kateri bo državni se-
kretar za zunanje zadeve Koča
Popović poročal o svojem obi-
sku v Afganistanu, Pakistanu,
Indiji in ZAR.

JUGOSLAVIJA : ANGLIJA 3:3 (1:1)

LONDON, 11. maja. Sesto srečanje med nogometnima
reprezentancama Anglije in Jugoslavije, ki je bilo danes
na stadionu Wembley v Londonu, se je končalo neodlo-
čeno 3:3 (1:1).

ANGLIJA: Springett, Armfield, Wilson, Clayton,
Swan, Flower, Douglas, Haynes, Baker, Greaves, Charlton.
JUGOSLAVIJA: Šošić, Đurković, Jusufi, Zanečić,
Zebec, Perušić, Lipošinić, Mujić, Sekularac, Galić, Ko-
stić.

Gole so zabili: Galić v 27. in 57. ter Kostić v 80. min.
za Jugoslavijo ter Douglas v 42. Greaves v 48. in Haynes
v 89. min. za Anglijo. Sodi je škotski sodnik. Srečanju je
prisostvovalo 70.000 gledalcev, na televizijskem ekranu pa
so ga spremljali v Angliji, Franciji, Italiji in Jugoslaviji.

PRED ZLETOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVO MESTU

Slovesnosti v Ozlju

NOVO MESTO, 11. maja. V nedeljo, 15. maja, se bodo v Ozlju zbrali ljudje iz obmejnih hrvatskih in slovenskih krajev, da bi obudili spomin na tri pomembne dogodke iz preteklosti: ustalski zločin pred 19 leti, 15-letnico osvoboditve in 10-letnico delavskega samoupravljanja.

Delavci, ki so pred vojno delali v kamolomu Zaluki, so se leta 1939 povezali s Komunistično partijo in delali po njenih navodilih. Leta dni pozneje je v njihovi sredi nastala partijska organizacija, ki je razvila svoje politično delo na širšem področju. Ob zlozumu stare Jugoslavije je ta organizacija štela že 13 članov, ki so takoj začeli pripravljati na upor proti sovražniku. Julija 1941 je nekaj tovaršev padlo v roke fašistom. Čez nekaj dni so bili v Karlovcu ustreljeni.

Po osvoboditvi je Ozalji doživel izreden napredek. Medtem ko je bilo v Ozlju pred vojno zaposlenih vsega 100 ljudi, je zdaj v ozaljski občini že nad 1200 delavcev in uslužbenecov. Nastala so nova podjetja: elektrarna, industrija apna, kovinsko podjetje in druga.

Ozalji tesno sodeluje s svojimi sosedami: Črnomljem in Metliko. Sodelovanje, vzniklo iz številnih skupnih partijskih akcij med vojno, se po vojni prenaša na vsa področja družbenega življenja. Zaradi tega imajo ljudje v Beli krajini slovesnost v Ozlju tudi za svoj praznik.

Slovesnosti se bodo začele v soboto. V aparatu bo slavnostna seja delavskega sveta. Zvečer bodo na vseh hribovih zgorili kresovi. Ob Kolpi, v bližini Metlike, bo ognjemet, ki bo označil ljudem na obeh bregovih Kolpe začetek praznovanja.

V nedeljo dopoldne bo pred elektrarno množično zborovanje, ki se ga bodo udeležili ljudje celo tam od Karlova, Črnomlja, Metlike in Novega mesta. Sporedni poudarek na poudarje se: aeromiting s padalci, veslaško regato na Kolpi, v kateri bo sodelovala tudi ekipa novomeške veslaškega društva, gasilski nastop in drugo. Po tekmovanjih bo vseljudsko rajanje.

Udeležence ozaljske slovesnosti iz Novega mesta bo odpeljal vlak v nedeljo zjutraj ob 7.24. Kolona avtomobilov bo krenila z novomeškega glavnega trga ob pol osmih. V Ozalji pa bodo v nedeljo ob zori ali morda že v soboto pihali tudi ljudje iz drugih krajev, predvsem iz Bele krajine. Zborovanje v Ozlju bo ena izmed desetih prireditev v okviru zleta »Bratstva in enotnosti«.

F. Setine

PRED SKUPŠČINO JUGOSLOVANSKEGA ZDRUŽENJA ZA IZBIRO POKLICA

Poklicno usmerjanje ljudi

po potrebah komun, vsklajenih z interesi posameznikov

BEOGRAD, 11. maja. (Tanjug). V Novem mestu bo od 15. do 17. maja druga letna skupščina jugoslovanskega združenja za izbiro poklica. Ob tej priložnosti je predsednik upravnega odbora tega združenja in načelnik v zveznem sekretariatu za delo Ratko Maričić seznanil danes novinarje s problematiko izbire poklica ter nalogami in drugimi problemi, ki jih bodo obravnavali na bližnji skupščini.

V prihodnjem petletnem planu bo potrebovalo naše gospodarstvo kakih 200.000 novih strokovnjakov, je dejal med drugim Ratko Maričić. V tej zvezi je pripomnil, da čaka Ju-

goslovansko združenje za izbiro poklica, da se druge ustanove in središča, ki se ukvarjajo s tem problemom, naloga, da prouče nagnjenost in sposobnosti velikega števila ljudi, zla-

Zdravstvene izkaznice

za kmečke proizvajalce - sezonske delavce

Pomankljivo pojasnjevanje je zapustilo dvome, ki so nekatere upravičence zavedli, da se branijo svojih pravic

Razdeljevanje zdravstvenih izkaznic kmečkim proizvajalcem in njihovim družinski članom je v murskosoboškem okraju v glavnem končano. Okrog 80.000 ljudi je z njimi dobilo pravico do brezplačnega zdravljenja, iroma delne oprostitve plačila stroškov. Nekateri imetniki zdravstvenih izkaznic so se jih že poslužili, kar se pozna v ambulantah. Vendar ni bilo v nobeni pretiranega navala bolnikov.

V nekaterih krajih so razdelili zdravstvene izkaznice brez težav. Vsi upravičenci so jih pravočasno dvignili, ko jih je uslužbenec zavoda za socialno zavarovanje prinesel v njihov kraj. Nekaj težav je bilo le zaradi pomanjkljivosti seznamov, ki so jih pripravili ljudski odbori. To pa je bilo moč popraviti ob razdeljevanju.

Več težav so povzročile nejasnosti pri ljudeh, ki se priložnostno zaposlujejo pri raznih sezonskih delih. Nekateri kmečki ljudje zdravstvenih izkaznic niso hoteli sprejeti, češ da bodo kmalu odšli na delo ali se bodo zaposlili v domačem kraju pri regulaciji Mure in drugod. Res je, da takrat, ko bodo v delovnem odnosu, ne bodo potrebovali zdravstvene izkaznice za kmetovalce, ker bodo socialno zavarovani in enako tudi njihovi družinski člani. Takšna zaposlitev pa traja navadno samo po nekaj mesecih. Nato bodo spet delali nekaj časa doma na posestvu. Takrat pa bodo prišli prav zdravstvene izkaznice za kmetovalce, če jim bo potrebna zdravniška pomoč. Njihova pravica pa je povezana z določenim prispevkom, zato ne morejo zahtevati zdravstvene izkaznice šele takrat, ko bo sila za zdravniško ali bolnišnično.

V nekaterih krajih so bili ljudje premalo poučeni o tem in uslužbenec, ki je delil zdravstvene izkaznice, jih ni mogel prepričati z nekaj besedami, da bodo tudi oni potrebovali zdravstvene izkaznice. Nekateri zdravniki niso povedali, da jih nečejo. Zgodil se je celo primer, da je zdravstveno izkaznico zavrnil kmetovalec.

ki je imel takrat ženo v bolnišnici. V Odrančih, velikem kraju z okrog 2000 skoraj samimi kmečkim prebivalci, skoraj polovica upravičencev ni hotela sprejeti zdravstvenih izkaznic. Vzrok je bil gotovo globlji kot samo premajhna poučenost, saj je v sosednjih krajih sprejela izkaznice velika večina upravičencev; če odstojemo sezone, skoraj vsi. Podoben primer se je zgodil le še v nekem manjšem kraju pri Gornji Radgoni. Takšnim ljudem izkaznic niso vsiljevali. Iskati jih bodo prišli sami, ko bo ljudski odbor izterjeval predpisane prispevke, ne oziraje se na to, ali imajo zdravstvene izkaznice ali ne, ker je zavarovanje obvezno. Kljub temu bo treba ljudem temeljito pojasniti predpise in korist, ki jih bodo imeli od zdravstvenega zavarovanja, da ne bodo nasledili spekulantom ali neuravnovešenim modrijanom ter se po nepotrebnem razburjali.

J. P. tek

DNEVNE VESTI

Plenum kulturno-prosvetne skupnosti Srbije

BEOGRAD, 11. maja. (Tanjug). Na razširjenem plenumu Kulturno-prosvetne skupnosti Srbije so danes obravnavali nekatere naloge in probleme obče kulture prebivalstva.

Član predsedstva skupnosti Milan Djoković je v svojem poročilu poudaril, da je nizka stopnja obče kulture med delom prebivalstva v Srbiji sad podedovane zaostalosti. V boju za višjo raven obče kulture je zelo pereče vprašanje osnovne pismenosti prebivalstva.

Naloga kulturno-prosvetnih skupnosti bi bila, da v sodelovanju s Socialistično zvezo, sindikati in drugimi zainteresiranimi organizacijami v komuni sprožijo in podpirajo sleherni akcijo, ki bi pripomogla k poglobitvi obče kul-

PETI KONGRES JUGOSLOVANSKIH LIKOVNIH UMETNIKOV V LJUBLJANI

Rast naše likovne umetnosti

Ljubljana, 11. maja. V nekdanji dvorani Ljudske skupščine, na Trgu revolucije v Ljubljani, se je danes začel peti kongres Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije. Predsednik zveze, slikar Djordje Andrejević-Kun je pozdravil delegate in goste, med katerimi so bili podpredsednik Ljudske skupščine LRS dr. Heli Modic, podpredsednik Izvršnega sveta LRS dr. Joža Vilfan, predsednik Sveta za kulturo in prosveto Boris Kocjančič, predsednik OLO Ljubljane Franc Popit, predsednik SAZU Josip Vidmar in predstavniki iz drugih republik ter zveznega sekretariata za kulturo in prosveto. Z enominutnim molkom so počastili spomin dvaindvajsetih slikarjev in kiparjev, ki so umrli v času med obema kongresoma. V delovno predsedstvo so izbrali devet vidnih članov, zlasti predstavnike republiknih društev, Borisa Kalina, Marija Preglja, Zuka Džumhurja, Rudolfa Sabljica,

Nikolaja Omerosa, Radenka Mišovića, Ivana Djordjevića, Aleksandra Bijedića in Djordja Andrejevića-Kuna.

V pozdravnih govorih se je pokazala tesna povezanost med likovnimi umetniki ter umetniki sorodnih vrst. Tako je arh. Niko Kralj želel kongresu uspeh v imenu Zveze društev likovnih umetnikov uporabne umetnosti, pisatelj Juš Kozak v imenu Zveze književnikov, arh. Viktor Molka v imenu Zveze dramskih umetnikov in prof. Karlo Rupel v imenu zveze glasbenih umetnikov. Direktor jugoslovanske avtorske agencije Miodrag Stamatović je izrazil željo po nadaljnjem sodelovanju med umetniki in to ustanovo.

Potem je podal daljše poročilo o stanju zveze in o delu izvršnega odbora v obdobju med IV. in V. kongresom sekretar, slikar Aleksander Luković. Zveza je imela v letu 1956, v času prejšnjega kongresa v Sarajevu 794 članov,

danes pa jih ima 1.102. Največ članov ima Hrvatska, in to 383, nato Srbija 380; Društvo likovnih umetnikov v Sloveniji 193 članov, društvo v Makedoniji 61, v Bosni in Hercegovini 51 in v Črni gori 34. Na temelju novega statuta so v tem razdobju izvedli nekaj organizacijskih sprememb, razen tega pa izoblikovali tudi poseben umetniški svet. Na letošnjem plenumu so sklenili, da bodo pri zvezi ustanovili še informativni center, ki bo zbiral podatke o umetnikih, delih in razstavah. Zveza in republiška združenja so vsebinsko skušala čim bolj utrditi svojo avtoriteto in družbeno vlogo. Družbeno upravljanje je zajelo večje število likovnih umetnikov v posameznih svetih in komisijah. Prav tako je zveza dosegla lepe uspehe v povezovanju z Mednarodnim združenjem likovnih umetnikov. Pomembna mednarodna manifestacija je bil II. kongres AIAP jeseni 1957. leta v Dubrovniku. Mednarodno združenje bo imelo letos v septembru svoj drugi kongres na Dunaju, na katerem bodo obravnavali perečo temo stikov med vzhodno in zahodno umetnostjo. Bilo bi preveč, če bi naštevati vse številne razstave doma in v tujini, na katerih so sodelovali člani zveze v zadnjih štiri letih. Posebno zmagovito je prodira v svetu jugoslovanska grafika. O kvaliteti naših avtorjev pa priča tudi skoraj 30 raznih nagrad in odlikovanj, ki so jih bili deležni za svoje ustvarjanje doma in v tujini.

Zveza likovnih umetnikov je poskušala nekaj časa izdati svojo osrednjo revijo, vendar je po četrty številki časopis prenehal izhajati. Materialna sredstva, ki jih skupnost vlaga za likovno umetnost, niso majhna, vendar so po mnenju zveze še vedno premajhna, da bi lahko stimulativno vplivala na njihovo delo. Pač pa je že zdaj blagodejno vplival novi sklad Moše Pijada, iz katerega prejemajo študijske stipendije zlasti mlajši umetniki. Število ateljev se je pri nas v zadnjem času močno povečalo, zlasti po zaslugi nekaterih ljudskih odborov, vprašanje pa je še vedno pereče, saj več kot polovica članov, t. j. 578, nima ateljskih prostorov. Ob koncu je referent govoril še o nekaterih gmohtnih vprašanjih članstva, zlasti o umetniških združenjih, ki pa z izjemo delovne

Jurče Vreže in Boris Ferline sta nato poročala o številu sodelujočih na občinskih in okrajnih revijah ter na festivalu. Za vse udeležence so v Celju poskrbeli za prenočišča in prevoz. Pri tem so se nekateri kraji (Laško, Zalec) izkazali s tem, da so sami zeli sprejeti v goste po en zbor.

Čelje, 11. maja. Danes dopoldne je bil na okrajnem svetu Svoboda in prosvetnih društev razgovor z novinarji o bližnjem celjskem festivalu mladinskih pevskih zborov. Predsednik okrajnega sveta in prireditelja odbora mladinskega pevskega festivala Andrej Svetek je govoril o pomenu festivala, zlasti pa o pripravah nanj, ki so v Sloveniji zajele okrog 50.000 mladine. Prof. Kunej, ki je odgovoren za tehnično plat festivala, je poročal o dosedanjih pripravah in povedal, da pričakujejo razen izbranih pevskih zborov iz slovenskih republik in iz zamejstva še okrog 300 zborovodij iz vse Jugoslavije. Prav zaradi take udeležbe mladinskih pedagogov bo najbrž zelo uspešno tudi posvetovanje o mladinskem zborovskem petju in literaturi, ki ga bodo imeli v dneh festivala.

Tovariš Maričić je med drugim nadalje dejal, da strokovnjaki pozitivno ocenjujejo dosedanje delo združenja. Samo letanje je privedlo združenje 7800 predavanj s tega področja, ki jih je poslušalo kakih 350.000 ljudi, večina mladine. V zadnjih štirih letih so organizirali kakih 300 razstav, na katerih so prikazali delovne in druge pogoje za posamezne poklice. Razstave si je ogledalo kakih 650.000 ljudi.

Zadnja leta je kakih 200.000 učencev obiskalo razna podjetja, da bi se podrobneje seznanili z delovnimi mesti, na katerih bi radi dobili zaposlitev. Soje imajo na tem področju družbene dejavnosti zelo važno vlogo. Skoraj vsaka osemletna šola v Sloveniji in Vojvodini ima pedagoga, ki se izključno ukvarja s proučevanjem izbire poklica ter pomaga pri tem učencem. Izbra poklica je v veliki meri odvisna tudi od zdravstvenega stanja posameznika. Zato so zdravniki in psihologi samo lani pregledali kakih 24.000 mladincev.

Ko je Maričić govoril o bližnjih nalogah, je poudaril, da bo treba v prihodnje razvijati izbiro poklica v komunah, ker je treba predvsem v njih vsklajati potrebe gospodarskih organizacij po delovni sili z interesi posameznikov. Znanstveno raziskovalnemu delu bo treba po njegovem mnenju v prihodnje posvetiti več pozornosti, kar velja zlasti za filozofske fakultete. Katedre za psihologijo bi lahko po njegovem mnenju mnogo pripomogle centrom za izbiro poklica in gospodarskim organizacijam, saj je od pravične izbire poklica odvisna storilnost v gospodarstvu in več drugih stvari.

DOBRO OBETAJOČA POBUDA TRGOVINSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

Potrebe potrošnikov v obravnavi med zastopniki industrije in trgovine

Na dnevnem redu je bila produkcija nyonskih nogavic in preskrba Slovenije s tem blagom

Ljubljana, 11. maja. Ze dobre tri tedne primanjkuje v trgovinah v Ljubljanskem okraju, zlasti v Ljubljani, a tudi drugje po Sloveniji, ženskih nogavic iz sintetičnih vlaken. Pomanjkanje je povzročilo nekakšen »prelah« med potrošniki in v trgovski mreži. Zakaj ženskih nogavic iz sintetičnih vlaken ni? Na to so danes skušali odgovoriti zastopniki trgovskih podjetij iz ljubljanskega okraja in v tovarni, ki izdelujejo ženske nogavice na sestanku, za katerega je dal pobudo odbor za promet z industrijskimi izdelki pri ljubljanski trgovinski zbornici.

Zastopniki tovarni (iz Polzele in Tonose) so povedali, da njih kolektivi ne samo dose-

gajo, temveč presegajo plane. V Polzele so letos v prvih štirih mesecih izdelali za 7 odstotkov parov nogavic več kot lani v istem času in od tega oddali groistom v Slovenijo 47,5 odstotka. Tudi »Tonosa« presegala plane, 50 odstotkov proizvodnje pa je namenjeno za Slovenijo. Zavrnilo so neupravičene govorice, češ da nogavice ni zaradi pomanjkanja sintetičnih vlaken, da so blokirali prodajo zaradi neustreznih standardov in da nogavice izvažajo.

Zakaj torej pomanjkanje nogavic? Iz leta v leto večje povpraševanje, večja potrošnja. Zaradi letošnjega hladnejšega vremena je v zadnjih dveh mesecih potrošnja še bolj narasla. Eden izmed razlogov je tudi povečano število žensk, ki zdaj raje kupujejo nyonske nogavice kot bombažne. Stevilke kažejo, da prodajo trgovine na podeželju mnogo več nyonskih nogavic kot prejšnja leta. Razlogi pomanjkanja so torej razumljivi in opravičljivi. Večje povpraševanje so predvideli že pred leti in so zato začeli z rekonstrukcijo svojih obratov in kupovati nove stroje v tujini. Z novimi stroji, ki jih imajo že naročene v tujini za tovarno nogavic v Polzele, se bo letošnja proizvodnja dokaj povečala. Kolikor bodo prihodnje leto kupili še 35 novih strojev za izdelovanje brezšivnih nogavic, bo proizvodnja v Polzele v primeravi z letom 1959 za 90 odstotkov večja. Težave z nabavo novih strojev imajo tudi v »Tonosi«.

Da bi vsaj poslej omili pomanjkanje ženskih nogavic v tovarni v Polzele, okrepila proizvodnjo tako, da bodo nekateri obrati delali do septembra tudi v nedeljah in bodo vso to proizvodnjo rezervirali za Slovenijo. Zastopniki trgovin so predlagali, naj bi tovarne tokrat izjemoma dodile večje količine nogavic

danes pa jih ima 1.102. Največ članov ima Hrvatska, in to 383, nato Srbija 380; Društvo likovnih umetnikov v Sloveniji 193 članov, društvo v Makedoniji 61, v Bosni in Hercegovini 51 in v Črni gori 34. Na temelju novega statuta so v tem razdobju izvedli nekaj organizacijskih sprememb, razen tega pa izoblikovali tudi poseben umetniški svet. Na letošnjem plenumu so sklenili, da bodo pri zvezi ustanovili še informativni center, ki bo zbiral podatke o umetnikih, delih in razstavah. Zveza in republiška združenja so vsebinsko skušala čim bolj utrditi svojo avtoriteto in družbeno vlogo. Družbeno upravljanje je zajelo večje število likovnih umetnikov v posameznih svetih in komisijah. Prav tako je zveza dosegla lepe uspehe v povezovanju z Mednarodnim združenjem likovnih umetnikov. Pomembna mednarodna manifestacija je bil II. kongres AIAP jeseni 1957. leta v Dubrovniku. Mednarodno združenje bo imelo letos v septembru svoj drugi kongres na Dunaju, na katerem bodo obravnavali perečo temo stikov med vzhodno in zahodno umetnostjo. Bilo bi preveč, če bi naštevati vse številne razstave doma in v tujini, na katerih so sodelovali člani zveze v zadnjih štiri letih. Posebno zmagovito je prodira v svetu jugoslovanska grafika. O kvaliteti naših avtorjev pa priča tudi skoraj 30 raznih nagrad in odlikovanj, ki so jih bili deležni za svoje ustvarjanje doma in v tujini.

Zveza likovnih umetnikov je poskušala nekaj časa izdati svojo osrednjo revijo, vendar je po četrty številki časopis prenehal izhajati. Materialna sredstva, ki jih skupnost vlaga za likovno umetnost, niso majhna, vendar so po mnenju zveze še vedno premajhna, da bi lahko stimulativno vplivala na njihovo delo. Pač pa je že zdaj blagodejno vplival novi sklad Moše Pijada, iz katerega prejemajo študijske stipendije zlasti mlajši umetniki. Število ateljev se je pri nas v zadnjem času močno povečalo, zlasti po zaslugi nekaterih ljudskih odborov, vprašanje pa je še vedno pereče, saj več kot polovica članov, t. j. 578, nima ateljskih prostorov. Ob koncu je referent govoril še o nekaterih gmohtnih vprašanjih članstva, zlasti o umetniških združenjih, ki pa z izjemo delovne

gajo, temveč presegajo plane. V Polzele so letos v prvih štirih mesecih izdelali za 7 odstotkov parov nogavic več kot lani v istem času in od tega oddali groistom v Slovenijo 47,5 odstotka. Tudi »Tonosa« presegala plane, 50 odstotkov proizvodnje pa je namenjeno za Slovenijo. Zavrnilo so neupravičene govorice, češ da nogavice ni zaradi pomanjkanja sintetičnih vlaken, da so blokirali prodajo zaradi neustreznih standardov in da nogavice izvažajo.

Zakaj torej pomanjkanje nogavic? Iz leta v leto večje povpraševanje, večja potrošnja. Zaradi letošnjega hladnejšega vremena je v zadnjih dveh mesecih potrošnja še bolj narasla. Eden izmed razlogov je tudi povečano število žensk, ki zdaj raje kupujejo nyonske nogavice kot bombažne. Stevilke kažejo, da prodajo trgovine na podeželju mnogo več nyonskih nogavic kot prejšnja leta. Razlogi pomanjkanja so torej razumljivi in opravičljivi. Večje povpraševanje so predvideli že pred leti in so zato začeli z rekonstrukcijo svojih obratov in kupovati nove stroje v tujini. Z novimi stroji, ki jih imajo že naročene v tujini za tovarno nogavic v Polzele, se bo letošnja proizvodnja dokaj povečala. Kolikor bodo prihodnje leto kupili še 35 novih strojev za izdelovanje brezšivnih nogavic, bo proizvodnja v Polzele v primeravi z letom 1959 za 90 odstotkov večja. Težave z nabavo novih strojev imajo tudi v »Tonosi«.

Da bi vsaj poslej omili pomanjkanje ženskih nogavic v tovarni v Polzele, okrepila proizvodnjo tako, da bodo nekateri obrati delali do septembra tudi v nedeljah in bodo vso to proizvodnjo rezervirali za Slovenijo. Zastopniki trgovin so predlagali, naj bi tovarne tokrat izjemoma dodile večje količine nogavic

gajo, temveč presegajo plane. V Polzele so letos v prvih štirih mesecih izdelali za 7 odstotkov parov nogavic več kot lani v istem času in od tega oddali groistom v Slovenijo 47,5 odstotka. Tudi »Tonosa« presegala plane, 50 odstotkov proizvodnje pa je namenjeno za Slovenijo. Zavrnilo so neupravičene govorice, češ da nogavice ni zaradi pomanjkanja sintetičnih vlaken, da so blokirali prodajo zaradi neustreznih standardov in da nogavice izvažajo.

Zakaj torej pomanjkanje nogavic? Iz leta v leto večje povpraševanje, večja potrošnja. Zaradi letošnjega hladnejšega vremena je v zadnjih dveh mesecih potrošnja še bolj narasla. Eden izmed razlogov je tudi povečano število žensk, ki zdaj raje kupujejo nyonske nogavice kot bombažne. Stevilke kažejo, da prodajo trgovine na podeželju mnogo več nyonskih nogavic kot prejšnja leta. Razlogi pomanjkanja so torej razumljivi in opravičljivi. Večje povpraševanje so predvideli že pred leti in so zato začeli z rekonstrukcijo svojih obratov in kupovati nove stroje v tujini. Z novimi stroji, ki jih imajo že naročene v tujini za tovarno nogavic v Polzele, se bo letošnja proizvodnja dokaj povečala. Kolikor bodo prihodnje leto kupili še 35 novih strojev za izdelovanje brezšivnih nogavic, bo proizvodnja v Polzele v primeravi z letom 1959 za 90 odstotkov večja. Težave z nabavo novih strojev imajo tudi v »Tonosi«.

Da bi vsaj poslej omili pomanjkanje ženskih nogavic v tovarni v Polzele, okrepila proizvodnjo tako, da bodo nekateri obrati delali do septembra tudi v nedeljah in bodo vso to proizvodnjo rezervirali za Slovenijo. Zastopniki trgovin so predlagali, naj bi tovarne tokrat izjemoma dodile večje količine nogavic

gajo, temveč presegajo plane. V Polzele so letos v prvih štirih mesecih izdelali za 7 odstotkov parov nogavic več kot lani v istem času in od tega oddali groistom v Slovenijo 47,5 odstotka. Tudi »Tonosa« presegala plane, 50 odstotkov proizvodnje pa je namenjeno za Slovenijo. Zavrnilo so neupravičene govorice, češ da nogavice ni zaradi pomanjkanja sintetičnih vlaken, da so blokirali prodajo zaradi neustreznih standardov in da nogavice izvažajo.

Zakaj torej pomanjkanje nogavic? Iz leta v leto večje povpraševanje, večja potrošnja. Zaradi letošnjega hladnejšega vremena je v zadnjih dveh mesecih potrošnja še bolj narasla. Eden izmed razlogov je tudi povečano število žensk, ki zdaj raje kupujejo nyonske nogavice kot bombažne. Stevilke kažejo, da prodajo trgovine na podeželju mnogo več nyonskih nogavic kot prejšnja leta. Razlogi pomanjkanja so torej razumljivi in opravičljivi. Večje povpraševanje so predvideli že pred leti in so zato začeli z rekonstrukcijo svojih obratov in kupovati nove stroje v tujini. Z novimi stroji, ki jih imajo že naročene v tujini za tovarno nogavic v Polzele, se bo letošnja proizvodnja dokaj povečala. Kolikor bodo prihodnje leto kupili še 35 novih strojev za izdelovanje brezšivnih nogavic, bo proizvodnja v Polzele v primeravi z letom 1959 za 90 odstotkov večja. Težave z nabavo novih strojev imajo tudi v »Tonosi«.

Da bi vsaj poslej omili pomanjkanje ženskih nogavic v tovarni v Polzele, okrepila proizvodnjo tako, da bodo nekateri obrati delali do septembra tudi v nedeljah in bodo vso to proizvodnjo rezervirali za Slovenijo. Zastopniki trgovin so predlagali, naj bi tovarne tokrat izjemoma dodile večje količine nogavic

gajo, temveč presegajo plane. V Polzele so letos v prvih štirih mesecih izdelali za 7 odstotkov parov nogavic več kot lani v istem času in od tega oddali groistom v Slovenijo 47,5 odstotka. Tudi »Tonosa« presegala plane, 50 odstotkov proizvodnje pa je namenjeno za Slovenijo. Zavrnilo so neupravičene govorice, češ da nogavice ni zaradi pomanjkanja sintetičnih vlaken, da so blokirali prodajo zaradi neustreznih standardov in da nogavice izvažajo.

Zakaj torej pomanjkanje nogavic? Iz leta v leto večje povpraševanje, večja potrošnja. Zaradi letošnjega hladnejšega vremena je v zadnjih dveh mesecih potrošnja še bolj narasla. Eden izmed razlogov je tudi povečano število žensk, ki zdaj raje kupujejo nyonske nogavice kot bombažne. Stevilke kažejo, da prodajo trgovine na podeželju mnogo več nyonskih nogavic kot prejšnja leta. Razlogi pomanjkanja so torej razumljivi in opravičljivi. Večje povpraševanje so predvideli že pred leti in so zato začeli z rekonstrukcijo svojih obratov in kupovati nove stroje v tujini. Z novimi stroji, ki jih imajo že naročene v tujini za tovarno nogavic v Polzele, se bo letošnja proizvodnja dokaj povečala. Kolikor bodo prihodnje leto kupili še 35 novih strojev za izdelovanje brezšivnih nogavic, bo proizvodnja v Polzele v primeravi z letom 1959 za 90 odstotkov večja. Težave z nabavo novih strojev imajo tudi v »Tonosi«.

Da bi vsaj poslej omili pomanjkanje ženskih nogavic v tovarni v Polzele, okrepila proizvodnjo tako, da bodo nekateri obrati delali do septembra tudi v nedeljah in bodo vso to proizvodnjo rezervirali za Slovenijo. Zastopniki trgovin so predlagali, naj bi tovarne tokrat izjemoma dodile večje količine nogavic

Stateta mladosti na Hrvatskem

Drvar, 11. maja. (Tanjug). Stateta mladosti je na zadnjih kilometrih poti po Bosni in Hercegovini danes okrog 13.30 h skozi Drvar. Stateto so pozdravili na mitingu s katerega so poslali prebivalci Drvara in okolice pozdrave predsedniku Titu. Istočasno so prispele v Drvar tudi tri krajevne statete. Proti večeru je stateta mladosti zapustila Bosno in Hercegovino, po kateri je prehodila nad 1000 km. V vasi Rosanovci blizu Knina je izročila mladini BiH statetno palico mladini Hrvatske.

S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO LR SLOVENIJE

Zaključni računi so ogledalo gospodarjenja

Ljubljana, 11. maja. Svet za zdravstvo LRS je na današnji seji obravnaval lanske zaključne račune republiških finančno samostojnih zdravstvenih zavodov ter njihove predloge o uporabi investicijskih skladov. Čeprav je to gradivo na prvi pogled bolj finančno-upravna značaja je svet tako o načelnih stališčih kot o posameznih zdravstvenih zavodih podrobno razpravljaj, saj je moč prek zaključnih računov dokaj objektivno presoditi celotno politiko in ekonomsko poslovanje posamezne zdravstvene ustanove. V Svetu so danes menili, da je napak če imajo zdravstvene ustanove, njihove uprave in upravni odbori, pripravljane zaključnih računov za bolj ali manj formalne zadeve. Prav ekonomski pokazatelji odkrivajo kolektivi po podrobno problematiko ustanove. Predsednik Sveta Niko Silih pa je med drugim še posebej poudaril, kako nadvse nujno je, da pri obravnavanju

zaključnih računov sodeluje ves kolektiv, da razpravlja o posameznih finančnih pokazateljih ter v zvezi s tem tudi o notranji organizaciji dela v vsaki posamezni ustanovi. Enako velja za izdelavo planov za dohodke in izdatke investicijskih skladov. Te sklade še marsikatera zdravstvena ustanova preveč drobiho ter uporabljajo dostikrat za razne porabne ureditve namesto, da bi jih namenili za razvoj zdravstvene ustanove.

Razprava o posameznih zdravstvenih zavodih je te načelne ugotovitve potrdila, saj je bilo iz predloženega gradiva lepo razvidno, kje so skrbno in dobro gospodarili, smotno izkoristili svoje kapacitete in kje je bila ta prizadevnost manjša. Vse to pa je dovolj prepričljiv dokaz, da terja upravljanje ustanove sodelovanje vsega kolektiva in skupno dobro voljo za čim smotnejšo uporabo sredstev za zdravstveno službo.

M. N.

KONGRES ZA PLASTIČNO KIRURGIJO KONČAN

Opotija, 11. maja. Udeleženci prvega kongresa za plastično in maksilarno-facialno kirurgijo Jugoslavije, ki je danes v Opotiji zaključil delo, so ugotovili, da so med poškodbami na prvem mestu poškodbe v prometnih nesrečah. Takšnih poškodb je več kakor poškodb pri delu. Zato zdravniki zahtevajo, naj organi, ki imajo na skrbi varnost prometa, store potrebne ukre-

pe, da se bo zmanjšala škoda, ki jo povzročajo takšne poškodbe.

Na kongresu so razpravljali tudi o prirojenih anomalijah - razcepah ustnice in neba. Strokovnjaki te panoge medicine menijo, da je treba takšne otroke obravnavati po zakonu o defektnih otrocih, tako da bi za njimi ustanovili posebne šole in domove.

Kongres je naslovil na vse države poziv proti uporabi jedrske energije v vojne namene.

Sindikalne delegacije se vračajo iz tujine

BEOGRAD, 11. maja. (Tanjug). Jugoslovanska sindikalna delegacija, ki se je v Budimpešti udeležila proslave mednarodnega praznika dela, se je danes vrnila iz Madžarske v Beograd. Njeni člani so se mudili na Madžarskem 10 dni kot gostje madžarskih sindikatov. Sinoci se je vrnila v Beograd tudi jugoslovanska sindikalna delegacija, ki se je udeležila proslave 1. maja v Berlinu in DR Nemčiji, kjer se je mudila kot gost nemških sindikatov skoraj dva tedna.

Iz Romunije se vrne jutri v Beograd sindikalna delegacija, ki

Široko zasnovano izobraževanje

Delavski svet Strojnih tovarn v Trbovljah je sprejel podroben načrt strokovnega izobraževanja

Na 22. rednem zasedanju je delavski svet Strojnih tovarn Trbovlje sklenil:

POTRDI SE:

- program izobrazbe za leto 1960.
- program uporabe dela prispevka za gospodarske kadre, s katerim razpolaga gospodarska organizacija.

UTEMELJITEV:

Delavski svet ugotavlja, da je za leto 1960 odstopljeno gospodarski organizaciji 60% sklada za gospodarske kadre, kar znaša z neizkoriščenimi sredstvi tega sklada skupno 6.096.718 din.

Ta znesek naj se čim koristneje uporabi za izobraževanje po programu izobrazbe za leto 1960, s katerim je predvideno, da se bo izobraževalo 680 oseb ali 87% vseh zaposlenih.

K temu pravzaprav ni kaj dodati, vendar je program tako zanimiv in poučen, da kaže spregovoriti o njem nekaj besed.

Načrt strokovnega izobraževanja v STT je sestavljen iz dveh delov: izobraževanje izven podjetja (211 ljudi) in izobraževanje v podjetju (469 ljudi). Izven podjetja bo obiskovalo razne tečaje in seminarje v Delavski univerzi: 50 delav-

cev v delavskem oddelku Tehniške srednje šole, po 10 v delavskih oddelkih Ekonomske srednje in Administrativne šole, 60 v šoli za družbeno upravljanje, 16 v tečaju za visokokvalificirane delavce in 20 v tečaju za kvalificirane delavce. Potlej je še cela vrsta zavodov, institutov in centrov, kjer bodo obiskovali tečaje in seminarje delavci STT, od tečajev za varilce, organizacijo

del, za zaščito proti koroziji, do seminarja za uporabo izotopov v defektoskopiji in tečaja o razsvetljavi, hrupu in ventilaciji. Razen tega bodo poslali 4 tehnike na prakso v druga podjetja.

V podjetju pa bodo priredili spet vrsto tečajev, nekaj po delovnem času, nekaj pa kar na delovnem mestu. Tako predvidevajo, da bo 120 delavcev obiskovalo 14-dnevni tečaj za polkvalifikacijo, 100 novih bodo uvedli v delo na tridnevni tečaj, priučili 14 strugarjev, 10 varilcev itd. Predvidijo, da bo 150 članov kolektiva obiskovalo krajši tečaj za ekonomsko politično izobrazbo.

Za vsako izmed teh postavk so predvideli tudi, kolikšni bodo stroški izobraževanja. Po zabilu pa niso na nakup učil in skript, za kar so namenili 120.000 din. Industrijsko-kovinarski šoli pa so v te namene odobrili pol milijona dinarjev.

Program je torej konkreten in naloge kadrovske-socialne službe v podjetju glede strokovnega izobraževanja jasno odredene. Treba ga bo le urediti, precej pa je že storjeno, saj so se morali prej dogovoriti z različnimi izobraževalnimi institucijami, koliko mest imajo prostih, kakšen je njihov program, kolikšni bodo stroški in končno so morali tudi že izbrati ljudi, da so tako podroben načrt sploh mogli sestaviti.

Pazljivemu bralcu morda ni šlo ušla določila o tečajih za pridobitev kvalifikacije. Iz tega bi se dalo sklepati, da gre bolj za pridobitev kvalifikacije kot za strokovno usposabljanje za delo na konkretnem delovnem mestu. Temu se v

sedanjih razmerah pač ni moč izogniti, saj je še cela vrsta predpisov takih, ki silijo podjetja in delavce tudi na tako pot izobraževanja. V STT pa zatrjujejo, da so se z delavsko univerzo dogovorili za podoben program teh tečajev, za pridobitev polkvalifikacije pa prireajo tečaje sami.

V Strojnih tovarnah v Trbovljah so se torej temeljito lotili strokovnega izobraževanja, saj terja nagrajevanje po delu izobraževanja za delo, kot so dejali na plenarnem zasedanju Republiškega sindikata delavstva sveta, ko so razpravljali o teh zadevah. Na tako pot pa jih sili tudi to, da pripravljajo precejšnjo razširitev tovarne in morajo že sedaj misliti, da bodo imeli na novih delovnih mestih že usposobljene delavce. Vlado Jarc

Vrtanje vodnjakov v Iraku

Združenje jugoslovanskih podjetij "INGRA" s sedežem v Zagrebu je dobilo nalogo, naj v puščavskih področjih Iraka navrti nad 300 vodnjakov s pitno vodo. Delati so že začeli v okoliših Dijala, Kuta in Imara, kjer bodo vodo iz teh vodnjakov uporabljali za namakanje polja in sadovnjakov.

M. B.

USPEŠNA KOOPERACIJA S TUJIMI PROIZVAJALCI

Našega izvoza ne označuje samo povečanje njegovega obsega in vrednosti, temveč tudi izboljšanje njegove strukture. Ne izboljšanje se samo razmerje med kmetijstvom in industrijo, tudi izvoz surovin in polfabrikatov odstopa čedalje bolj prostor končnim izdelkom z visoko stopnjo obdelave. To izpremembo spremljajo tudi spremembe v sodelovanju domačih industrijskih podjetij. Kooperacija se je do nedavnega omejevala v glavnem na montiranje uvoženih delov; sedaj pa dobiva čedalje bolj obliko proizvodnega sodelovanja.

Skupnost ima koristi od takega proizvodnega sodelovanja, ker omogoča nadaljnje izpopolnjevanje proizvodnje in večjo prodajo domačih izdelkov na tujem trgu. Zato bo tudi Jugoslovanska banka za združeno trgovino kreditirala domače proizvajalce, ki se usmerjajo k takemu sodelovanju. Nedavno je o tem govoril novinar generalni direktor omenjene banke Toma Granfil. Ob tej priliki je opozoril na sodelovanje med Industrijo motorjev v Rakovici in italijansko firmo "Landini", kot zgled, kako se lahko ustvari uspešno proizvodno sodelovanje z inozemskimi proizvajalci.

Sodelovanje Industrije motorjev v Rakovici z italijanskim podjetjem "Landini" traja že leto dni in je bila njegov pobudnik IMR.

Čedalje večje potrebe po traktorjih so terjale od Industrije motorjev v Rakovici nadaljnje izpopolnjevanje traktorja "Zadrugar - Diesel". Čeprav so že 8.000 takih traktorjev zelo dobro sprejeli doma in v inozemstvu, v Braziliji so jih prodali nad 1000, v Etiopiji pa več deset, je bilo nujno nadaljnje izpopolnjevanje traktorjev in njihovo prilagoditve zahtevam sodobnega kmetijstva. Razen tega naj bi s proizvodnim sodelovanjem omogočili hitrejšo povečanje proizvodnje v IMR, tako da bi izdelali na leto 10.000 traktorjev namesto dosedanjih 5.000. Zaradi uresničenja tega programa je IMR navezala stike

z več inozemskimi proizvajalci, med njimi tudi s "Fergusonom", "Fordom" in "Landinijem".

Z "Landinijem" so se najprej sporazumeli. Poizkusi z montiranjem motorja IMR v šasijsko "Landinijevega" traktorja R-50 so dali dobre rezultate pri preizkušanju v Institutu za mehaniziranje kmetijstva Srbije. Nato sta obe podjetji izdelali skupaj 150 traktorjev in jih prodali inozemskim kupcem, medtem ko se sedaj pogajata o novih dobavah.

Po teh uspehih se je sodelovanje tako razširilo, da je sedaj uresničena najtesnejša kooperacija pri nastopanju obeh podjetij na tujih trgih. Dogovorjeno je, da bodo proizvedli "Landini" odstopil brez vsakršne odškodnine popolno tehniško dokumentacijo in pravico Industriji motorjev v Rakovici, da lahko po njej izdeluje traktorje v svoji tovarni.

Na ta način je IMR prišla poleg sedanjega traktorja "Zadrugar - Diesel" tudi do proizvodnih načrtov za izdelavo traktorja "Zadrugar 50/L", ki je dejansko "Landinijev" traktor R-50. Kmalu bo lahko po zahtevah trga izdelovala prvi ali drugi tip traktorjev.

Zaradi boljše prodaje svojih motorjev na tujih trgih je IMR vgradila svoj motor tudi v Fordov traktor "Ferguson power major", ki ga sedaj preizkušajo. Pričakujejo, da se bo IMR posrečilo uresničiti sodelovanje tudi tu, kar ji bo omogočilo povečanje proizvodnje in prodajo motorjev.

Industrija motorjev v Rakovici ni edina tovarna, ki uvaža proizvodno sodelovanje z inozemstvom. To delajo tudi mnoge druge naše tovarne in vse kaže, da se bo to sodelovanje čedalje bolj razširjalo.

Ivan Stojilković

200.000 parov čevljev za ZSSR

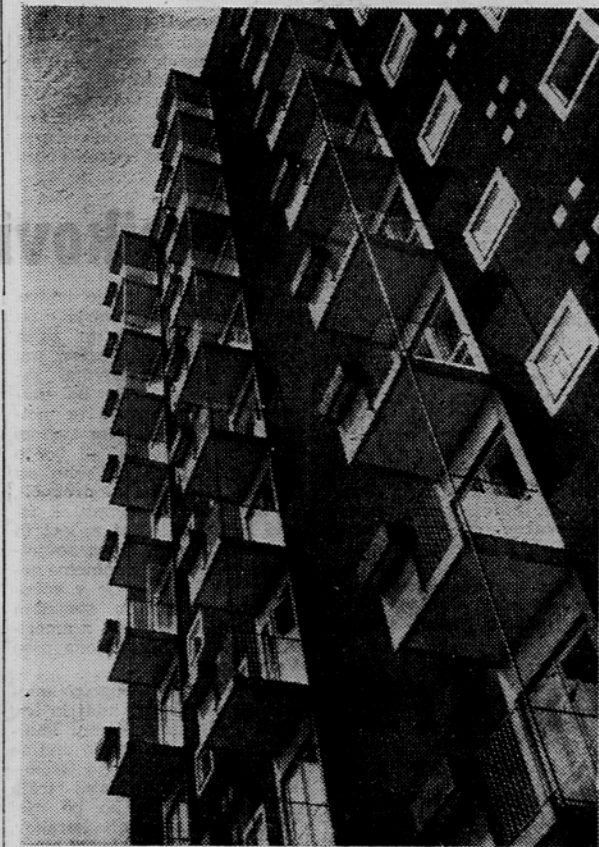
Dve veliki tovarni obutve v Hrvatski "Josip Kraš" v Karlovcu in "Franjo Gorjup" v Zagrebu bosta izvozili letos nad 200.000 parov obutve v ZSSR. Obe tovarni sta že doslej izvozili večje količine obutve v razne dežele Evrope, Azije in Afrike. Zlasti je pomemben izvoz specialnih čevljev tovarne "Franjo Gorjup" v Veliko Britanijo, kjer je po njih precej povpraševanja.

Pet tisoč ton žbljev za izvoz

Tovarna železnih in jeklenih izdelkov "ZE-CE" v Karlovcu se je uveljavila že na mnogih tujih trgih. Letos bo izvozila v ZDA, Burmo, Indijo in Maroko in še v nekatere države Bližnjega in Daljnega vzhoda približno 5000 ton raznih žbljev in raznega okovja. Nad dve tretjini teh izdelkov bo odšlo v ZDA. Njihova vrednost bo presegla milijardo deviznih dinarjev.

Lanska turistična sezona je bila za Bosno in Hercegovino v mnogem rekordna. V tej sezoni ni te republike obiskalo samo največ turistov, temveč so tudi napravili precej koristnega, kar omogoča zanesljive turistične perspektive.

Bosna in Hercegovina nudi turistom, predvsem tujim,

Koprski nebotičnik: balkonske perspektive. (Foto: L. Darko)

Vse poti peljejo skozi Sarajevo

Pričakujejo, da bo letos obiskalo Bosno in Hercegovino rekordno število tujih turistov

prvovrstne zanimivosti. Toda turistične zanimivosti so bile dolga leta skrite in neznane ter so jih le slučajno odkrivali. Zaradi nekaterih predsodkov o donosnosti turizma, zlasti pa zaradi neučinkovite turistične propagande, je ta gospodarska panoga živovarila na koncu lestvice republiškega dohodka. Končno je vendarle prevladalo mnenje, da so investicije v turizem Bosne in Hercegovine naravnost blagodejne. Vsak vloženi milijon je obljubljal, da bo desetkratno povrnil. Potrebno je bilo torej samo nekoliko dobre volje in nekoliko več smisla za delo, pa se lahko obilice potencialnih turističnih možnosti bogato izkoristijo.

V zadnjem času so dejansko napravili precej. Sarajevska baš čaršija ni več v Zadrugi Evrope neznana orientalska zanimivost. Drina s svojimi strmimi soteskami in nevarnimi brzicami ni več privlačnost, ki v poletnih mesecih privablja na svoje zele bregove samo majhne skupine domačih športnikov, ki se navdušujejo za kajake. Organizatorji edinstvenih plovanj s splavi po Drini ni o mogli zadovoljiti vseh prostih turističnih agencij iz inozemstva, ki so zahtevale za tako ceno določitev rokov za svoje skupine. Starodavni Stari most, ki drži z vitkim lokom dvojce starodavnih utrd na bregovih modrozelenega Nečve, zbujajo splošno zanimanje v vseh deželah, do katerih o prispeli pisani prospekti in lepi vtisi tistih, ki so že stali ob njegovi valoviti ograji. Ni

samo zgodovinske zanimivosti turistična privlačnost Bosne in Hercegovine. To se vidi po Drini, po bosanskih gozdovih, polnih redke divjadi, ki na senčatih jaskah vabi lovce celo z ameriškega kontinenta. To se je najbolje videlo tudi letošnjo zimo, ko so bile na zasneženi Jahorini prve skupine tujih turistov.

Kaj pričakujejo v letošnji sezoni?

Ako se bo vsa letošnja sezona razvijala kakor v začetku, potem tisti, ki skrbijo za turizem v Bosni in Hercegovini, ne bodo imeli vzroka za nezadovoljstvo. Prve skupine so že prispale. Privikrat je prišla turistična skupina iz inozemstva v Bosno in Hercegovino meseca januarja! Po že sklenjenih dogovorih bo skozi Sarajevo potovalo letos nič manj in nič več kakor 800 raznih turističnih skupin. To bo rekorden obisk ter si turistični delavci, trgovci in hotelirji že zadovoljno manejo roke. Sarajevo bo vsekakor imelo največ od tega. Po dosedanjih izkušnjah se tuji turisti najraje odločajo za pot skozi Sarajevo prav zaradi njegovih številnih kulturnih in zgodovinskih znamenitosti.

Kratek pregled napovedanih turističnih obiskov nudi zanimivo sliko ne samo povečanja števila gostov, temveč tudi naraščajočega zanimanja za naše zanimivosti v deželah, katerih državljani so bili do nedavnega redki gosti v mestih Bosne in Hercegovine. Konec marca se je začela

največja serija skupinskih obiskov, ki so jo zaznamovali turistični delavci Bosne in Hercegovine po osvojitvi. Vsak teden prihaja s posebnimi letali skupina po 55 Svedov in se bodo ti obiski nadaljevali do meseca avgusta. Tuje turiste sprejema sarajevski "Putnik", ki jih prevaža do Makarske in jim nudi možnost, da med potjo spoznajo naravne lepote in zgodovinske spomenike Bosne in Hercegovine. Razen tega pričakujejo v času od junija do oktobra posebne skupine turistov iz Italije, Norveške, Zahodne Nemčije, Anglije in drugih dežel. Vse te skupine bo sprejemal "Putnik" iz Sarajeva in tudi skrbel zanje. Razen tega bo Bosno in Hercegovino obiskalo še več skupin tujih turistov, ki jih organizirajo druge agencije.

Menijo pa, da bo zaradi znatno povečanega dotoka turistov zelo težko organizirati zadovoljivo nastanitev in prehrano, ker so zmogljivosti sedanjih gostinskih objektov premajhne in — kar je še bolj važno — vse so že rezervirane. Oddajanje sob po privatnikih, ki je precej razširjeno v drugih turističnih krajih naše dežele, pa v Sarajevu ter v Bosni in Hercegovini še ni razširjeno. Turistični delavci posvečajo v zadnjem času tej obliki "domače turistične delavnosti" čedalje več pozornosti. Od tega, kako in kje bodo nastanjeni turisti, je namreč odvisno, ali bodo odnesli ugodne vtise iz mest in krajev, ki so jih obiskali, in ali bodo ponovno prišli tja, kjer so že nekoč bili. To pa vsekakor ni komur ni vseeno.

S. R. Masleša

Ali poznate svoje pravice in dolžnosti

Nujni delež in nujni dedič

Kdo so nujni dediči in kolikšen je nujni delež, ki jim gre iz pokojnikove zapuščine?

Nujni delež je del zapuščine, s katerim zapustnik ne more razpolagati. Nujni dediči pa so pokojnikov potomci, njegovi posvojenci in njihovi potomci, njegovi starši in njegovi zakonci, drugi predniki in bratje ter sestre pokojnega pa le tedaj, če so trajno nezmo-

ni za delo in nimajo potrebnih sredstev za življenje. — Nujni delež potomcev, posvojencev in njihovih potomcev ter zakonca znaša polovico zakonitega dednega deleža, to je deleža, ki bi šel vsakemu posameznemu izmed njih po zakonitem dednem redu, nujni delež drugih dedičev (sraščev, drugih prednikov ter bratov in sester) pa en tretjino zakonitega dednega deleža.

Sarajevo z Miljacko

OB ROBU
DOGODKOVSporazumevanje
brez pritiska
in zaostrevanja

Ameriška vlada je te dni sklenila, da bo konec leta samostojno izvršila nekaj poskusnih malih podzemeljskih jedrskih eksplozij. Razlog in cilj tega sklepa naj bi bila izpopolnitev metod za odkrivanje te dejavnosti. Ta obžalovanja vreden sklep je najbolj milo rečeno — nelogičen. Nelogičen predvsem zato, ker je do njega prišlo potem, ko so se v Zenevi tri članice atomskega kluba sporazumele, da bodo take poskusne eksplozije izvršile kolektivno. Se toliko bolj nelogičen pa tudi zato, ker se časovno ujema prav s trenutkom, ko so se atomske strokovnjaki treh sil v Zenevi že začeli dogovarjati o konkretnem načrtu za to skupno akcijo. Sporazum o splošni prekinitev atomskih poskusov je s tem tako rekoč pred vrati. Stališča so se toliko zblížila, da je za vlačevanje s podpisom zadevnega dokumenta moč kolikor toliko pojasniti samo s taktičnimi razlogi. Ti razlogi naj bi se nanašali na željo, naj bi bil ta sporazum eden izmed sklepov majske konference v Parizu.

Mar se svet res mora sprijazniti s spoznanjem, da je popolnoma neumestno računati v mednarodni politiki in doseženih sporazumih z etiko, s moralnim prevzemanjem odgovornosti in obveznosti, ki jih nalagajo doseženi dogovori? Če neka pravila ne veljajo, čemu naj potem služi sporazumevanje? Čemu koristi napredek v pogajanjih, če bi v jutrišnjo enostransko odločitvijo smeli razveljaviti današnji soglasni sklep? Taktični razlogi, zagotoviti večji prostor za manevriranje v pogajanjih, usmeritev na metode pritiska, s katerimi bi izsilili enostranske koncesije, vse to je v takih primerih obžalovanja vredno in težko opravičljivo ravnanje. To se tembolj, ker nikakor ne bi smeli pozabljati, da tudi nasprotna stran po vsej verjetnosti poskrbi za to, da nikoli ne ostane praznih rok in vselej lahko odgovori s podobnimi oblikami pritiska. Končni rezultat bi bil v tem primeru seveda tak, da bi vlaka pogajanja lahko zašla v slepo ulico, iz katere ne bi bilo izhoda, ki bi omogočal napredek in ne bi preostalo nič drugega kot razpadanje.

Nedavna sestriletev ameriškega izvidniškega letala nad Sovetskimi zvezami je drugo tako nepremišljeno dejanje, ki odkriva njegovo dvornost.

Izgovori States Departmenta, da je obveščevalna služba vsesplošno priznana najnost in da interesi obrambe »svobodnega sveta« narekujejo take akcije, ker Sovjetska zveza pač skriva svoje vojaške skrivnosti, so toliko neopravičljivi, da bi bilo mnogo bolj razsodno, če jih nikoli ne bi bili izgovorili.

Toda pustimo ob strani vse, kar se skriva za to volunso afera. Pozabimo celo analizo zaviralnih sil, ki so ji nedvomno botrovali in ki vsekakor poskušajo razbiti vzdušje miroljubnega dogajanja. Osredotočimo se zgolj na morebitne negativne posledice. Mar ne bi bil ta dogodek izkoriščen kot dobrodošel vzvod za protipritiske? Le kako so mogli pristojni ameriški državni dopuščati akcije, ki vselej ogrožajo svetovni mir in varnost, zlasti pa vplivajo neugodno sedaj, v pogojih priprave za pogajanja?

Iluzorno bi bilo pričakovati, da ta dogodek ne bo prisoten v mislih štirih državnikov, ki bodo sedli za konferenčno mizo v Elizejski palači. Edino, kar bi želeli in hoteli verjeti v novonastalem položaju, bi bilo to, naj bi se ta dogodek spremenil v pozitiven čimtelj, ki bi navzoče voditelje sil k hitrejšemu sporazumevanju, k dogovorom o razorožitvenih ukrepih, o dokončni prepovedi vseh jedrskih poskusov, k sklepom o temeljitem izboljšanju medsebojnih odnosov. S tem bi v prihodnje odpadli sami od sebe tudi razlogi za takšne obžalovanja vredne incidente.

Vida Hrešček

Šukri el Kuatli v Rimu

Rim, 11. maja (Tanjug). Prvi državljani ZAR Šukri El Kuatli: s soprogo in hčerko je danes prispel iz Jugoslavije v Rim. Na rimski železniški postaji sta ga sprejela veleposlanik ZAR v Rimu Ragab ter jugoslovanski veleposlanik Mihajlo Javorski s soprogo in člani veleposlaništva.

Ob prihodu je Šukri El Kuatli izrazil veliko zadovoljstvo nad sprejemom v Jugoslaviji in razgovori, ki jih je imel z jugoslovanskimi voditelji.

Ob »Nemško-ameriškem tednu prijateljstva« so v Münchenu na trgu Königsplatz razstavili razna orožja ameriške in zahodnonemške armade. Člani »Internacionale nasprotnikov vojaške službe« so organizirali »tih protest« s transparenti. Na prvem transparentu, nekaj korakov proč od ameriškega tanka, piše: »Najsi bo na Zahodu ali na Vzhodu — tanki služijo za ubijanje.« Na desnem transparentu, na katerem je narisana predzgodovinski mastodont, pa piše: »Izumrl — preveč oklepa in premalo možgan.«

TISKOVNA KONFERENCA V MOSKVI

Z dobrimi nameni na vrh

MOSKVA, 11. maja. (TASS). Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko je danes govoril na konferenci tujih in domačih novinarjev v moskovskem parku kulture in odidha »Gorki«, kjer so razstavljeni ostanki sestreljenega ameriškega letala. Izjavil je, da odhajajo Sovjetska zveza na konferenco v Pariz s »čistim srcem, dobrimi nameni in da ji ne bo žal truda za to, da bi dosegli sprejemljiv sporazum o mednarodnih problemih.« Pripomnil pa je, da uspeh konference ne bo odvisen samo od Sovjetske zveze.

Večino svojega govora je Gromiko posvetil incidentu z ameriškim letalom. Dejal je, da je bilo stalno oporišče tega letala letališče na ozemlju Turčije. Nadalje je dejal: »Razen Turčije sta sodeležena v tem agresivnem dejanju ameriškega vojnega letalstva Pakistan, od koder je letalo priletelo nad področje Sovjetske zveze, kot tudi Norveška, kjer naj bi pristalo po opravljeni nalogi.«

Gromiko je opozoril na tri verzije State Departmenta o nalogi ameriškega letala in je dejal, da bi bilo preveč blago, če bi izjava zunanjega ministra Herterja označili za cinično. Ta izjava ponovno potrjuje, je dejal, da so v ZDA razglasili kršitev suverenosti

in nedotakljivosti meja drugih držav, volunso in diverzijo za državno politiko.

Gromiko je nadalje poudaril, da je eno najvažnejših načel sodobnega mednarodnega prava nedotakljivost ozemlja države, njenih teritorialnih vod in zračnega prostora in da pomeni s stališča mednarodnega prava vdor ameriškega letala čez meje Sovjetske zveze »agresivno dejanje«. Gromiko je rekel: »Iz zvalne kršitve ozemeljske nedotakljivosti drugih držav — to je igranje s ognjem, ena najnevarnejših oblik iskanja ravnotežja na robu vojne.«

Gromiko je dejal, da bodo takšne »nepovabljene goste« sprejeli tako, kot je sovjetsko ljudstvo vselej sprejelo

napadalce od letal ki si bodo drznili ponovno prileteti nad področje naših meja, pa bodo ostale samo razbitine.

Na koncu je Gromiko dejal, da bo Sovjetski zvezi, če se bodo ponovile podobne provokacije, uspelo onesposobiti

oporišča v tujih državah, iz katerih vzletavajo ta letala.

Tiskovni konferenci je prisostvovalo nad 500 sovjetskih in tujih novinarjev, ki so sovjetskemu zunanjemu ministru po njegovem govoru zastavljali vprašanja.

Po Gromikovih besedah je sovjetska vlada ne namerava storiti nobenih korakov, ki bi zapletli položaj, da pa bo, če bodo vlade teh držav ravnale kot doslej, prisiljena udariti po ameriških oporiščih v teh državah.

Na vprašanje nekega ameriškega novinarja, ali so sovjetska letala nekoč nedovoljeno letala nad ozemljem ZDA in njenih zaveznikov, je Gromiko izjavil, da že misel na kaj takega nasprotuje politiki in etiki. V odgovoru na neko drugo vprašanje je Gromiko izjavil, da sovjetska vlada upa, da bodo Turčija, Pakistan in nekatere druge države storile pravičen sklep in spoznale, da z dajanjem svojega ozemlja za izzivalno poletje ameriških letal nad sovjetskim ozemljem sodelujejo pri tem poslu.

V odgovoru na neko drugo vprašanje je Gromiko izjavil, da sovjetska vlada upa, da bodo Turčija, Pakistan in nekatere druge države storile pravičen sklep in spoznale, da z dajanjem svojega ozemlja za izzivalno poletje ameriških letal nad sovjetskim ozemljem sodelujejo pri tem poslu.

Na Dunaju sta bili obe strani soglasni, da je visok pristaniški promet, ki je bil v Trstu dosežen prve štiri mesece leta, posledica ugodnega gospodarskega razvoja tako v Avstriji kot v Italiji. Avstriji s tem v zvezi napovedujejo, da bo do konca leta njihov tranzitni promet ohranil sedanjí zalet in da tudi Trst lahko računa na določen stalnost avstrijskega izvoza in uvoza. Vendar take napovedi tukaj ne odstranjujejo povsem strahu glede konkurenčnih pristanišč in njihovih naporov, da bi si ta zagotovila avstrijski tranzit.

Dušan Fortić

tržaške luke in njenih naprav, kar naj bi bilo prav tako odločilno za avstrijske kliente.

Na Dunaju sta bili obe strani soglasni, da je visok pristaniški promet, ki je bil v Trstu dosežen prve štiri mesece leta, posledica ugodnega gospodarskega razvoja tako v Avstriji kot v Italiji. Avstriji s tem v zvezi napovedujejo, da bo do konca leta njihov tranzitni promet ohranil sedanjí zalet in da tudi Trst lahko računa na določen stalnost avstrijskega izvoza in uvoza. Vendar take napovedi tukaj ne odstranjujejo povsem strahu glede konkurenčnih pristanišč in njihovih naporov, da bi si ta zagotovila avstrijski tranzit.

Dušan Fortić

Britanski veleposlanik odpotoval

Beograd, 11. maja (Tanjug). Dosedanji britanski veleposlanik v Jugoslaviji Sir John Nicholls, ki je bil premeščen na novo službeno mesto, je danes odpotoval iz Beograda.

Trgovina
Britanija — ZSSR

London, 11. maja. (Tanjug). — Prihodnji mesec se bodo v Londonu začela britansko-sovjetska pogajanja o trgovinski izmenjavi za prihodnjih 12 mesecev. Današnji »Financial Times« piše, da bodo na pogajanjih posvetili največ pozornosti izmenjavi potrošnega blaga.

Sodijo, da je Sovjetska zveza pripravljena povečati uvoz izdelkov britanske tekstilne industrije, medtem ko se Britanci zanimajo med drugim za večje nakupe sovjetskih fotografskih aparatov in drugih fotografskih potrebščin.

Britanski gospodarski krogi sodijo, da bi se lahko prihodnje leto povečal tudi izvoz britanskih orožnih strojev v Sovjetsko zvezo.

TISKOVNA KONFERENCA PREDSEDNIKA EISENHOWERJA

Upanje v napredek

Predsednik ZDA se bo udeležil pariškega sestanka in bo obiskal ZSSR prihodnji mesec — V Parizu se bo pogajal, dokler bodo možnosti za sporazum

WASHINGTON, 11. maja. (AP-Reuter). Predsednik ZDA Eisenhower je na današnjem sestanku z novinarji izrazil upanje, da bo v zvezi z incidentom, do katerega je prišlo, ker je ameriško letalo letelo nad sovjetskim ozemljem, predsedniška konferenca v Parizu prispevala k ublažitvi mednarodne napetosti.

Eisenhower sodi, da bo dožen napredek v pogajanjih tako važnih vprašanjih, kot o razorožitveni, nemško in bermsko vprašanje ter odnosi med Vzhodom in Zahodom. Dejal je tudi, da pričakuje, da bo odpotoval na obisk v Sovjetsko zvezo prihodnji mesec, navzlic incidentu z letalom.

Eisenhower je dejal, da je »docela smešno, da Sovjetska zveza sodi, da ZDA ali katerikoli njihovih zaveznikov opravljajo izzivalne akcije z izvidniškimi letali«.

Menil je, da so skrivnosti, v katere se zavijajo v Sovjetski zvezi, in ukrepi, ki so potrebni, da bi razkrili te skrivno-

sti, glavni vzrok napetosti. Na konferenci v Parizu bo ponovno zahteval od sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva, naj sprejme predlog o »odprtem nebu«, tako da bi preprečili nevarnost nenadnega napada.

Nihče noče novega Pearl Harboura, je pripomnil Eisenhower, to pa po njegovem mnenju pomeni, da morajo biti ZDA seznanjene z vojaškimi silami in pripravami na

Dejal je, da se bo na konferenci v Parizu pogajal vse dotle, dokler bodo možnosti, da bi dosegli sporazum o zmanjšanju napetosti. Rekel je, da je pripravljen vrniti se v Pariz in nadaljevati pogajanja, če bi moral zaradi svojih obveznosti med tem za dva ali tri dni v Washington.

Eisenhower je tudi dejal, da se ne namerava s sovjetskim ministrom, predsednikom Hruščevom razgovarjati o nemških mejah. Vsaka sprememba teh meja bi bila zdaj neugodna za Zahod.

Kar zadeva priprave na podzemeljske atomske eksplozije v zvezi s proučevanjem sisteme za odkrivanje takšnih eksplozij, je Eisenhower dejal, da bo te ameriške poskuse nadzorovala skupina, v kateri bodo tudi sovjetski predstavniki.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izzvale nenadni napad.

»U-2«. Po Eisenhowerjevem mnenju so nekatera protislovja med sovjetsko izjavo, po sestrelitvi letala in tem, da je bil ameriški pilot ujet.

Na pripombo nekega novinarja, da je predsednik Eisenhower pogosto govoril, da ne bo šel na predsedniško konferenco pod pritiskom grožnje z ultimatom, in na vprašanje, ali ima sovjetsko izjavo, po kateri bodo sestreljena tudi druga letala, ki bi letela nad sovjetskim ozemljem, za ultimatum, je Eisenhower odgovoril, da takšne izjave ni moč razlagati kot ultimatum.

Na začetku današnje konference z novinarji je Eisenhower izjavil, da bo samo prebral pripravljeno izjavo, da se bo omejil na štiri glavne točke v zvezi z incidentom in da ne bo odgovarjal na vprašanja, sodeč, da k temu za zdaj ne more ničesar koristnega dati. Vendar pa je odgovoril na dvajset vprašanj o tem incidentu.

Dejal je, da se bo na konferenci v Parizu pogajal vse dotle, dokler bodo možnosti, da bi dosegli sporazum o zmanjšanju napetosti. Rekel je, da je pripravljen vrniti se v Pariz in nadaljevati pogajanja, če bi moral zaradi svojih obveznosti med tem za dva ali tri dni v Washington.

Eisenhower je tudi dejal, da se ne namerava s sovjetskim ministrom, predsednikom Hruščevom razgovarjati o nemških mejah. Vsaka sprememba teh meja bi bila zdaj neugodna za Zahod.

Kar zadeva priprave na podzemeljske atomske eksplozije v zvezi s proučevanjem sisteme za odkrivanje takšnih eksplozij, je Eisenhower dejal, da bo te ameriške poskuse nadzorovala skupina, v kateri bodo tudi sovjetski predstavniki.

Eisenhower je nadalje dejal, da so razlogi za domnevo, da letalo »U-2«, ki je 1. maja letelo nad sovjetskim ozemljem, ni bilo sestreljeno z velike višine, kakor je dejal ministrski predsednik Hruščev. Izrazil je prepričanje, da fotografije, ki so jih objavili ne kažejo ostankov ameriškega letala

vsem svetu, zlasti tistimi, ki bi lahko izz

PORTRET: AKTUALEN

Leonid Iljič Brežnev, novi predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR. Rodil se je leta 1906 v Dnjepru, odlerzinski v delavski družini. Po poklicu je inženir metalurgije. Od leta 1923 je član Komsomola, član partije pa od leta 1931. V političnem življenju se vidno udejstvuje od leta 1937. Med vojno je bil visok funkcionar Rdeče armade, od leta 1946 pa je opravljal druge pomembne politične posle. Brežnev je po vrsti četrti predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR. Pred njim so bili Kalinin, Svernik in Vorosilov.

Britanska skupnost na razpotju

Britanska skupnost narodov, tako priznava tudi angleški viri, je zelo nedoločena, brez posebnih pravil, celo brez enotnih mnenj, niti govora pa ni o kakih skupnih mejah, državnih ureditvah in podobnem. V skupnosti so med drugim tudi republike (Indija, Pakistan), dominioni (Kanada, Avstralija, itd.), samoupravna ozemlja (Rodezija) in seveda vse britanske kolonije in protektorati. Vendar je glavni član, ki sodeluje na konferenci ministrskih predsednikov Commonwealtha v Londonu enajst: Britanija, Avstralija, Nova Zelandija, Ka-

nada, Južna Afrika, Rodezija, Gana, Pakistan, Indija, Cejlon in Malaja.

Vsi dosednji sestanki Commonwealtha so bili značilni po tem, da so popolnoma neformalne razprave potekale v najgobji tajnosti, za kar je bila poglavitna obrazložitev, da lahko le tajni, neformalni sestanki zagotovijo popolno svobodo razprave. Težko je reči, kakšno oprijemljivo korist imajo članice Commonwealtha od članstva. Res je, da so deležne preferencialnih carin, toda teh so deležne tudi nekatere dežele, ki niso članice. Iz Commonwealtha je zrastle Colombo načrt za gospodarski razvoj Jugovzhodne Azije — toda v Colombo načrtu so tudi druge države, kot Japonska, Burma, Kambodža, ZDA, itd. Na drugi strani pa je res, da je članstvo v Commonwealthu nekaj zaželenega, če je celo Indija ostala v njem in priznava kraljico Elizabeto kot poglavarja skupnosti. En razlog za to je prav gotovo dejstvo, da je Commonwealth le nekakšna organizacija, v kateri je zajet precejšen del sveta in ki skuša reševati medsebojne probleme na prijaznejši način, kot je to sicer navada med popolnoma tujimi državami.

Vendar so, kot kaže, prijazni dnevi minili, sodeč po poteku sedanjega sestanka ministrskih predsednikov v Londonu. Stvari so se zaostrele, kot je bilo pričakovati, okrog Južne Afrike. Odnosi v Commonwealthu so se zadnja leta precej spremenili in sicer v korist azijskih in afriških držav. Držav, ki bi jih lahko označili kot »bele«, je šest in sicer: Britanija, Nova Zelandija, Avstralija, Kanada, Južna Afrika in Rodezija, pri čemer o »belini« zadnjih dveh ni

potrebno posebej pisati. Azijskih in afriških pa je pet, in sicer Pakistan, Gana, Cejlon, Indija in Malaja, že letos pa se jim pridružita še Nigerija in Sierra Leone, v bližnji prihodnosti pa verjetno še katera. Pred sedanjim zasedanjem je prišlo v Južni Afriki do hude zaostre; popolnoma naravno je, da je problem rasne diskriminacije postal osrednji problem na konferenci Commonwealtha. Njemu so se umaknili vsi drugi, kot so problemi gospodarskega razvoja, britanskih odnosov z evropskim skupnim trgovin in podobni.

Južno Afriko je zastopal v Londonu zunanji minister Louw, ki nadomestja obstrlejnega Verwoerda. Louw se je že na prvem sestanku uprl razpravam o rasizmu, češ da je to notranji problem Južne Afrike, in na prvem sestanku so se vsi ostali premirili, zaradi ljubezni miru, s tem strinjali, z omejitvijo, da bodo o tem z Louwom posamič, ali v manjših skupinah razpravljali na zasebnih sestankih. Nkrumah je celo povabil Louwa, naj po konferenci obišče Gano, da bi videl pravo afriško državo. Lahko pa bi bili vedeli — verjetno tudi so — da ima le malo smisla alpirati na njegova boljša čustva, kajti možakar je skoraj gotovo brez njih. To je sodeč po razvoju konference: že po nekaj dneh je prišla diskriminacija spet na skupne seje, čemur se Louw ni več upiral, Nkrumah pa je preklinal svoje povabilo.

Vse to niti ni tako presenetljivo: razprave med premieri Commonwealtha so bile baje vedno zelo odkrite. Presenetljivo je bolj, da se je o vsem tem zvedelo v javnosti in da z Louwom niso potegnili niti zastopniki »belih« držav. Vendar vse to ni pravi problem, ki se je prirnil v Londonu v ospredje. Od vsega začetka je bilo namreč le malo verjetno, da bi komur koli uspelo Louwa prepričati, da je diskriminacija pot, ki pelje le v samomor; pa tudi če bi Louwa prepričali, s tem še ne bi prepričali ostalih nacionalističnih predstavnikov v Južni Afriki. Med njimi tudi okrevajočega Verwoerda. Tudi ni poglavitno to, da so ostale članice Commonwealtha povedale svoje mnenje: tega so v Johannesburgu poznali že prej.

Poglavitni problem, o katerem na široko razpravljajo v Londonu, je vprašanje južnoafriškega članstva v Commonwealthu, odnosno, kaj naj ostale članice storijo glede Južne Afrike. Izključiti jo, pravijo, bi pomenilo dvigniti roke in se odpovedati še tistemu malemu vplivu, ki ga imajo lahko na Južno Afriko, dokler je članica. Obdržati jo v Commonwealthu pa bi pomenilo nekakšno odobravanje Južne Afrike, ali vsaj izpostavit Commonwealth nevarnosti slabega glasu. Nekateri britanski listi so predlagali, da bi za Commonwealth sestavili poseben statut, ki bi bil v soglasju z vsemi ustavami, vendar pa bi temeljil na deklaraciji o človeških pravicah. Statut naj bi sprejele vse članice, če pa Južna Afrika ne bi, potem bi se s tem sama izločila iz Skupnosti, kar bi bilo za tenkočutne Britance sprejemljivo, če, kot pa direktna izključitev. Sicer pa, pravijo, je Južna Afrika že na poti iz Skupnosti z razglasitvijo republike, ki jo ima nacionalistična vlada v načrtu: veliko vprašanje je namreč, ali bi republikanska vlada sprejela sklep o ponovnem pristopu v Commonwealth...

ZADNJI DOGODOKI DOMA IN PO SVETU

Obisk tunizijske parlamentarne delegacije

Beograd, 11. maja (Tanjug). V petek bo prispela v Beograd tunizijska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika zakonodajnega odbora tunizijskega parlamenta Mohameda Chakrouma. Delegacija bo gost Zvezne ljudske skupščine. Delegacija, v kateri je šest poslancev, bo ostala pri nas več dni in se bo seznanila z razvojem komunalnega sistema, delavskega gibanja in družbenega samoupravljanja.

V prvih mesecih tega leta je Zvezna ljudska skupščina razširila svoje stike s parlamentom več držav. Tako je v marcu obiskala Jugoslavijo mehiška parlamentarna delegacija pod vodstvom senatorja Manuela Mo-

rena Sanchez, v aprilu je bil pri nas predsednik poslanskega doma argentinskega parlamenta Federico Hernandez de Monardín, nedavno pa se je mudila na obisku v Jugoslaviji vzhodnonemška parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika Ljudske zbornice Johannes Dickmanna.

V aprilu je jugoslovanska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika Zveznega zbora dr. Mladena Ivekovića vrnila obisk japonskemu parlamentu in je bila na obisku v Kambodži. Prejšnji mesec so se predstavili jugoslovanske skupne Medparlamentarne unije udeležili zasedanja sveta Medparlamentarne unije v Atenah.

Festivali in turisti

POSEBEN TANJUGOV DOPIS IZ GRČIJE

ATENE, maja. Turistične sezone v Grčiji si danes skoro ni mogoče zamisliti brez raznih festivalskih prireditev. Do podrobnosti izdelanim programom za obiske pri spomenikih antičnega slovesa se obvezno pridružuje prav tako možnost, da doživi tuji gost, ki mu ni žal truda in sredstev, da bi preživel nekaj časa pod nebom te dežele, tudi neminljivo veličino njenega starodavnega gledališča. Razen tega se mu nudi še en redek užitek: revija moderne umetnosti v tipičnem antičnem okoliščju. Poleg atenskega dramsko-glasbenega festivala v Epidaurusu so tu tudi mnogi drugi, ki nudijo gostom pestre programe življenjskih prizorov iz davno minilih časov pa do današnjih dni. — Sedaj so pravkar v teku priprave, da bi med letošnjo sezono v vsakem oziru zadovoljili plemenito, toda tudi donosno radovednost tujcev.

Kar prirejajo danes pod imenom festivali, je imelo svojega prednika že v prastari Grčiji. Tragedije in komedije v tej dobi so gledali tisoči gledalci. Že takrat so za najboljša gledališka dela dajali nagrade. Ocenjevali jih je občinstvo samo. Sedaj se lahko, nekaj tisoč let pozneje, vidi v Atenah na istem kraju, ob vznožju Akropole, dela Sofokleja, Euripida in Aristofana.

V Odeonu atenskega Heroda, ki lahko sprejme približno 3.500 gos.ov, prirejajo prav tako že več let revijo najpomembnejših interpretacij sodobne scene in glasbene umetnosti. V letošnjem programu »Atenskega festivala« je tudi gostovanje ansamblov in solističnih svetovnih skladov. In tako bo nastopilo poleg antičnih velikanih letos pred gledalci tudi večje število tujih orkestror, baletov in gledališč. Poleg drugih bodo nastopili orkester francoske radiotelevizije, londonska filharmonija in slovita skupina »Old Vic«. Moroda bo gostoval tudi kak jugoslovanski umetniški ansambel.

Zatojujejo, da bi sodobniki Sofokleja, Euripida in Aristofana visoki ocenili prireditev na sedanjem atenskem festivalu. Pristajati tega mnenja pa bi vsakomur imeli bolj prav, ako bi njihove trditve veljale za drug festival, v slovitom »Epidaurusu« s svojo vsem svetu znan po neverjetno bogati akustiki. Tamkaj bo na prostem ob prisotnosti velikega števila gledalcev raznih narodnosti, v vzdušju, ki spontano vrata človeka v daljno preteklost, tu-

di letos pregled antičnih tragik in komedijograf, toda brez »nepopolnjenjavanja« programa po vedno relativnem okusu obiskovalcev in brez prisotnosti drugih umetnosti.

Tistim, ki bodo odšli v notranjost dežele ali na otoke, bodo priredili prav tako svojevrstna presenečenja. Lokalni festivali in razne razstave naj bi go-

stom iz tujine zaokrožile predstavo o sedanjih Grčiji in njenih ljudeh, jim podale sliko o njihovih življenjskih težavah in radosti. Program teh radosti je zelo pester. Medtem ko bodo v severnem delu dežele, v mestu Florini, proslavljali na primer praznik jagod, praznujejo na Peloponezu dan oliv in cvetja. Na otoku Hios prirejajo proslavo v počastitev tamošnjega glavnega kmetijskega pridełka — slovitega mošta. Izostale tudi ne bodo mnogostevilne privlačne razstave domače obrti, folklorne prireditve v posameznih krajih, niti nič manj zanimiva tekmovalna ribičev. Končno tisti, ki skrbje tukaj, da bi bilo bivanje tujim gostom čim bolj ugodno in da bi bili dohodki od njihovih obiskov čim večji, ne pozabljajo pripominjati, da bodo mnogi izmed teh slavnostnih izmenjic »festivalov« vina na lastnih bregovih lahko užival po mili volji.

Cedomir Stanković

Kat-»rajsko cvetje«

TAEZ, maja. Legenda pravi, da je pastir, ki je varoval koze, opazil, kako je ena izmed njih vsak dan izredno vesela. Ko jo je opazoval, je ugotovil, da je koza samo eno vrsto nizkega bršljana s tenkimi vejicami in majhnim okroglim listjem. Pastir je tudi sam poskusil listje in je postal prav tako vesel kakor njegova koza. To svojo ugotovitev je zaupal pesniku, ki je poskusil to rastlino, po imenu kat, in zapel nato prelepe pesmi, nakar je seznanil s to tajnostjo tudi svoje znance.

Tako so po legendi Jemenci spoznali kat, čudežno rastlino, ki jo imenujejo »rajsko cvetje«, »smaragdnost listje« in »božja trava«. Za razliko od vseh ljudstev v vročem pasu Jemenci menda edini popolnoma ne spijo, pač pa namesto tega uživajo kat.

Vsako jutro prihajajo karavane kamel v Taz in druge kraje, natovorjene s svežnji kate, zavitega v listje banan, palm ali koruze, da bi ga

o hranili svežega. V takih manjših svežnjih (enega bi lahko obdržal na dlan) prodajajo kat po vsej deželi v britanskem protektoratu Lahedj in

Tretji dopis iz Jemena

koloniji Aden, vendar ne vsega po enaki ceni, ker ga je vsaj deset raznih vrst.

Kat ne povzroča pijanosti kakor alkohol in večina drog, temveč nekakšno veselost in omamljenost. Vsaj za kakšno uro povzroča utvar, da lahko človek prenese vsakršne napore in reši zapletene probleme. »Ko si utrujen in izčrpan kot željna biljka, vzemi nekoliko kate in vsa tvoja moč se ti bo vrnila neizčrpana. Tisti, ki je daleč od svoje žene, bo vzel nekoliko kate in bo okrepil svojo zvestobo«, je zapisal v opoevanju te rastline neki arabski filozof. Ta rastlina je prešla že v pregovore: »O revnih pravi jo Jemenu: »Ta ni nikdar nikomur dal svežnja kate.«

Toda daljše uživanje kate je porazno za organizem, ki se sistematično izčrpa. Značil-

na posledica so bolezn notranjih organov in izgubljanje vsake odpornosti proti boleznim, zlasti tropanim, predvsem proti malariji in dizenteriji. Ni težko spoznati človeka, ki že leta dolgo uživa kat. Izraz obraza je top, koža blede, oči pa ima izbuljene. Tisti, ki uživa kat, ne čuti nobene potrebe po hrani.

Nekdaj je bilo uživanje kate, kakor pravijo Jemenci, omejeno na petek, dan oddiha, sedaj pa ga uživajo vsak dan. Kat uživajo vsi in ni nobena redkost videti otroke izpod desetih let, kako večje žvečijo to drogo. Tako je po mnenju izobraženih Jemencev postal kat eden izmed velikih socialnih, zdravstvenih in gospodarskih problemov. Ne ruši samo krepkega zdravja ljudstva, temveč tudi naraščaja, in že naravnost negativno vpliva na gospodarstvo. Kat uspeva najboljše tamkaj, kjer goje kavo, zato se ponekod tudi dogaja, da izpodirva kavo.

V zadnjem času so začeli izobraženci nastopati proti tej drogi in njenemu uporabljanju. Trdijo, da je sam imam, duhovni in posvetni vodja dežele, nasprotnik tega zla. Mladina, ki obiskuje šole, je prva, ki obsoja kat in se bori za njegovo odstranitev. Oblasti skušajo zamenjati gojitve kate s kavo. V Jemenu se opaža, da bo gospodarski napredek čedalje bolj izpodirjal to navidez naivno drogo, ki bo v do glednem času, ko bodo ustvarjeni primerni pogoji, končno prepovedana.

Faik Dizdarević

A. Furlan

Balada o skromni kavarni

DANASNJA

ZAHODNONEMSKA ZGODBA

Avgusta 1958 je 37 letni Kurt Sumpf odprl skromno kavarno v majhnem mestecu Koepfern blizu Frankfurtu. S tem je izkazal »novi nemški demokratični« veliki zaupanje.

Kurt Sumpf je namreč sin nemških beguncev, ki so se umaknili pred nacističnim terorjem. Sedaj se je odločil, da vrne v domovino, potem ko je velik del svojega življenja preživel v Izraelu. Toda za razliko od Kurta Sumpfa mnogi meščani iz Koepferne niso pozabili minulih časov. Sumpf je bil v šoli skoraj vsak dan sprejet od sošolcev z vzklikanjem kot »judovska svinja«, »za Jude ni mesta pri nas« itd. itd. Nekega večera je topla mladost razgrajal, ki jih je vodil sin bivšega nacističnega glavarja v državi v Sumpfov kavarno in kričala: »Vas bi morali že pred dvajsetimi leti uničiti v pilski celici! Razgrajati so ostali v kavarni kakke pol ure, pili vino in ob stropu razbijali steklenice in kozarce.

Čez dva tedna se je topla znova vrnila in razbila vse, kar je bilo v kavarni. Sumpf je poklical policijo, toda z druge strani žele mu je policijski nadrednik odgovoril: »Zakaj pa kavarno ne zaprete?«

Ogorčeni Sumpf, ki je še vedno zaupal v »novo nemško

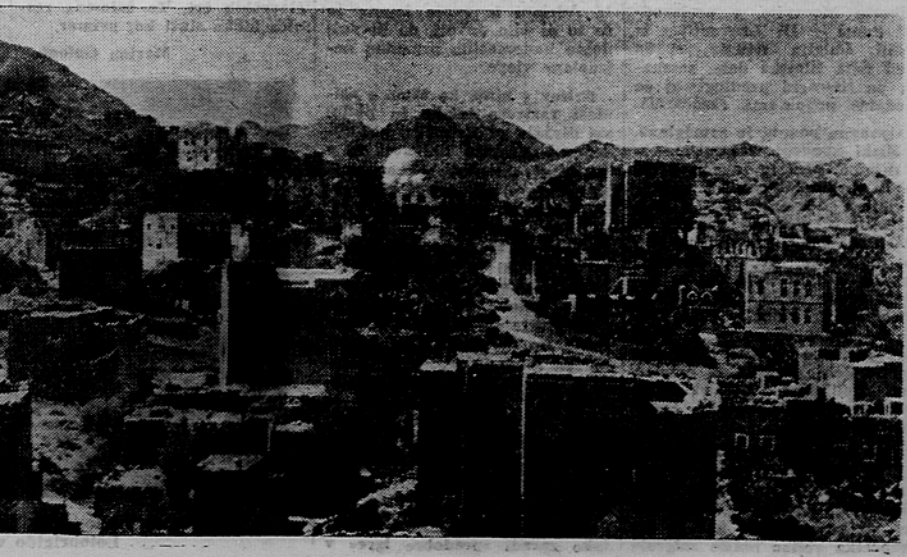
demokracijo«, se je obrnil na sodbo. Tožilec je sklical 33 priči; prvih 32 »se ni nikdar spominjalo«. Trinajstdeseta priča je bil 46 letni Max Kaufmann, ki je bil v Koepferni preživljal z avtoprevozništvom in s prodajo gradbenega materiala. Kaufmann je videl zdelani in zasledeni Sumpf ob raz in zato se je odločil »povedati resnico in samo resnico v čemer naj pomaga bog men in ubogemu Sumpfu...«

Na podlagi izpovedi, ki jo je dal Kaufmann, je sodnik obsodil glavnega razgrajalca na 4 mesece zapora, štirje drugi razgrajalci pa so bili obsojeni na 2 dni zapora oziroma na 100 mark globe.

Kurt Sumpf je moral opustiti svojo kavarno in se je preselil v Frankfurt, kjer mu je življenje nekoliko mirneje potekalo.

Drugeče pa je bilo s Kaufmannom. Čez noč je postal garjaval ovc v provincialnem mestecu, vsi so ga bojkotirali in že čez nekaj časa je prišel na beraško palico. Pred dvema tednoma je moral zapreti trgovino in se omejiti na takel — izključno za tujce, kajti arabska rasa se ne vozi v takšnu šoferja, ki je prišel v prid Zidu Kaufmannu pa, kakor da ne bi ničesar razumel, toži: »Saj s nisem ukvarjal s politiko! Po vedal sem samo resnico!«

(Po reviji »Times«)

Del glavnega mesta Jemena — Taz

Umetnost in družba

Popoldansko zasedanje kongresa likovnih umetnikov

Ljubljana, 11. maja. Popoldne je na kongresu likovnih umetnikov govoril najprej slikar Stojan Čelič o Umetnosti in družbi. Opozoril je na spremembe v tolmačenju avantgardizma in na nenehno gibanje umetnosti s sintetičnega in analitičnega vidika. Težnja k realnemu in abstraktnemu se po njegovem izenačuje in ostaja samo čist likovni doživljaj. Menil je, da stojimo zdaj predvsem pred vprašanjem angažiranosti. — Človek iz množice se dviga k dosežkom, ki so bili nekdanj samo sanje ustvarjalcev. Družba mora umetnost podpirati, vendar izhaja iz tega tudi odgovornost umetnosti do družbe.

V povezavi s to temo je podal zanimiv koreferat slikar Marij Pregelj, ki je opozoril na subjektivizem umetniškega

ga ustvarjalca in objektivizem družbe, kar ustvarja nekaj nujno protislovje in zaradi česar dobiva vrednotenje oblik nek dvojen pomen: magično in uporabnostno optiko. V preteklosti smo imeli nekaj primerov izrazitih pretiravanj — eni ali drugi smeri, naša današnja družba pa v polni meri razume humano vsebino umetnostnih oblik, medtem ko so postali umetniki v nasprotnosti s svojim nekdanjim deklariranim položajem enakopravni člani družbe ki ustvarjajo svobodno — toda ne anarhično.

Referent Josip Roca je obširno govoril o sodobni likovni vzgoji v Jugoslaviji. Že z našo ljudsko in industrijsko revolucijo smo spremenili splošni likovni obraz dežele, vendar moramo z zavestnim in sodobnim vzgojnim delom razvijati tudi posebno likovno vzgojo ljudi, tako šolskih otrok kot odraslih. Na sedanjih stopnjah razvoja prihaja do izraza vsa likovna ustvarjalnost, od slikarstva do urbanizma in čep ravni tudi z likovno vzgojo v soli še ne moremo biti zadovoljni, so bil vendar tu doseženi že precejšnji uspehi. Pomemben dogodek je bilo predlansko posvetovanje o likovni vzgoji otrok in mladine v Sarajevu, veliko pa so opravile tudi razne ustanove, razstave in druge akcije, med drugim zlasti delavska univerza v Zagrebu.

O umetnosti in pisani besedi je nanizal nekaj tehničnih misli Aleksa Celebonović, ki je opozoril, da je literarno in kritično pisanje o likovni umetnosti zelo občutljivo področje, pri katerem je potrebno široko strokovno znanje in kulturne odnos.

Zvečer je priredil predsednik OLO Ljubljane Franc Popit udeležencem kongresa sprejem v hotelu Unionu

SKLEPI SVETA ZA TRŽIŠČE OLO LJUBLJANE

Nove cene mesa

Ljubljana, 11. maja. Ljubljanski okrajni Svet za tržišče je danes ponovno razpravljal o cenah mesa. Mesna industrija »Emona« v Zalogu in Tovarna mesnih izdelkov v Ljubljani, ki oskrbujejo mesto in del okraja z mesom, imata velike težave pri nabavi živine. Kljub povečanju številčnega stanja živine je ponudba na trgu zelo majhna. Precej živine gre kot plemenitvi živini širom po državi za razširjenosti živinoreje na družbenih posevstih, pa tudi na posevstih številna živine na posevstih v Sloveniji, mnogo gre tudi za izvoz, tako da je čedalje manj gove živine za zakol. Razen tega je vsako leto v tej dobi ponudba živine najmanjša, možnosti izvoza pa so največje. Ključna podjela v Sloveniji morajo zdaj pretežni del klavne živine kupovati v drugih oddaljenih republikah, kar povečuje prevozne stroške in nabavno ceno. Pri odkupu pa izgrajajo dogovorjene cene. Ker za živino I. in II. kvalitete ni dogovorjenih cen, kupujejo zlasti izvozna podjetja živino II. in III. kvalitete kot prvotnostno živino po prostih cenah in tako na trgu v Sloveniji razen klavnih krav skoraj ni dobili živine po dogovorjenih cenah. Kaže, da bodo sedanje težave pri odkupu bolj ali manj trajale do začetka jeseni, ko naj bi povečana proizvodnja prišla do izraza tudi na trgu klavne živine.

Ker pa morajo klavniška podjetja zdaj draže plačevati živino, cene za meso pa so ne spremenjene, je prišlo v prak-

so, da zadnji del prodajo za izvoz po visoki ceni (na 300 din za kg), sprednji del pa doma. Po obsežni razpravi je svet za tržišče odobril zvišanje cen govejega mesa le za 10 din pri kg, upoštevajoč visoko ceno pri izvozu. Od 15. maja bodo goveje meso prodajali po 430 din za zadnji del in po 390 din za sprednji del ostale cene pa se ne spremenijo, tako cene za drobovino in nedavno določene cene za baby beef.

Pri cenah svinjskega mesa pa so nastopile težave druge vrste. Prišleci je sicer dovolj, vendar so cene slanine in masti tako močno nazadovale, da klavniška podjetja stroškov baje ne morejo več kriti. Nizke cene slanine so bistveno spremenile kalkulacijo. Podjetja skušajo najti kritje za izgubo pri slanimi s tem, da sekajo svinjsko meso z debelo plastjo slanine.

Glede cen svinjskega mesa je svet za tržišče sklenil, da ostane cena mesa s stegna in pleč ter z reber nespremenjena 380 din, na novo pa se določi cena za svinjski kar brez slanine na 430 din in za svinjski kar s slanino na 360 din, vendar morajo imeti mesnice kare ene in druge vrste.

Vsi ti sklepi so vezani s pogojem, da morata obe podjetji do 1. julija preurediti način poslovanja v mesnicah, in sicer tako, da bosta sekače premeštili v podjetje, kjer bodo sekali v mesnicah pa bo prodajalo meso na drobno drugo osebo, ki ga bodo pručili za to delo. Postopno bodo razširili tudi prodajo predpakiranega mesa ne le v mesnicah, marveč po možnosti tudi v večjih trgovinah z živili, ki naj bi dobile hladilne pulte.

Po premieri v ljubljanski Operi Ljubeznivi in vedri Prokofjev

Po Mrtvem domu, Revizorju in Turandot se je marsikateri obiskovalec naše Opere s konservativnejšim okusom strahoma spraševal, kakšna nova nevshečna presenečenja mu s svojo muziko prinaša skladatelj, ki ga ima v »slabem spominu« — še od uprizoritve opere »Zaljubljen v tri oranže«. Prepričan sem, da se je ta njegova nezaupljivost do glasbe Sergeja Prokofjeva razpršila takoj po prvih taktih opere »Zaroka v samostanu«, ob poslušanju čudovito nežnega čustvenega dueta Antonija in Luize. Trdovratni skeptik menda kar ni mogel verjeti svojim ušesom, kako dopadljiv in prijeten je postal enfant terrible, ki je nekoč s svojo nesposobnostjo in nevzgojenostjo, s stoterimi vragolijami in nagajivostmi v svoji muziki spravljal iz ravnotežja dostojnega in olikanega ljubitelja glasbe in žalil njegov okus. — Prokofjev je v »Zaroki« presenetljivo krotak. V njegovi glasbi ne najdemo nikjer več nobenega sledu o znameniti brezdušni »motoriki«, nad katero se še danes tolikanj navdušujejo njegovi mladi posnemalci. Postal je za čudo širokosečen in razpičen pri nakazovanju prostora konzonanci, ki ji je nekoč v slepi ljubezni do njene »grše sestre« — disonance v svojih partiturah odmerjal komaj skromen kotiček. Prokofjev je v zrelih delih razpotegnil svojo značilno, porogljivo sarkastično grimaso v odkritosrčen, ljubeznen, otroško dober in veder smehljaj, ki je nalezljiv in preganja črne misli in slabo voljo. Pač pa je skladatelj ostal vsevdiž zvest klasičnim idealom. Čisto in jasno misel želi izpovedati lahkonotno, s preprostimi besedami, v lepih, zaokroženih stavkih. Njegova muzika je polna iskrenosti se duhovitosti ter svežih in originalnih domislih, pri čemer pa ostaja poslu-

kostumov Alenke Bartlove. Njena kostumografija kaže na izrazit čut za duhovito, fantastično in groteskno ter na zdravo stremeljenje za originalnostjo. Kostumografska oprema »Zaroke« je gotovo ena najuspešnejših, kar smo jih videli v letošnji sezoni na našem odru.

Ob zadnji operni premieri je zopet prišla do izraza dragocena odlika našega opernega solističnega ansambla, to je njegova komorna izenačenost in vigranost. Poslednja stranska vloga je bila podana s prav takšno igralsko in pevsko zavzetostjo kot glavne partije. Morda so igralci epizodnih vlog, zlasti kar se igre tiče, s liste do neke mere celo nad igrali. Poglejmo si samo, kako sta imenitna Jaka Hafner in Ivo Anžlovar kot muzikanta v tretcu na Jeromovem domu! Koliko je v njuni igri pronicljivega smisla za humor, koliko duhovitih in iskrih zamisli! Ljubo Kobal kot Lopez se zdi gledalcu, kot da je nalezljiv, ziran, toliko je živ in neugnan. Izvrstni sta tudi Elza Barbičeva (Laurette) in Vanda Zihlerova (Rozina) v drobni vlogah, ki bi kaj lahko ostale neopažene.

Središče vsega odrskega dogajanja je bil Vlado Korošec v vlogi, ki se zdi, kot da bi bila prav nalašč napisana zanj. Lik Mendoze je oblikoval z nezmotljivo intuicijo in fantazijo rojenega igralca. Njegovo petje in blesteča igra sta razglašali in navduševali teater od parterja do zadnjega sedeža na galeriji. Janez Lipušček mu ni bil povsem enakovreden pendant. Za vlogo postaršega, pohlepne, malce glupega Jeroma je bil v svojih kretnjah in obnašanju vsekakor preveč mladosten in hkrati preveč inteligenten, da bi mu človek verjel, da si da tvežiti to in ono od

pevki, ki se odlikuje z veliko muzikalnostjo in zna kot malo-kateri pevec oblikovati pristno občuteno in lepo zaokroženo pevsko frazo, bi moralo vodstvo Opere nuditi čimveč možnosti, da se razvija in uveljavlja.

Razočarano in »kruto užaljeno« Klaro je podala Manja Mlejnikova s pristnim igralskim in muzikalnim temperamentom. Posrečen gnajev je bil don Carlos Franca Langusa s svojo aristokratsko, zdolgočaseno, mevrasto, megljeno plaščo se dostojanstvenostjo.

V kvartetu benediktincev vloge niso bile najsmotnejše razdeljene. Merlak ima gotovo jasnejše višine kot Lupša, katerega glas je zlasti zvočen v globokem registru. Pričakoval bi, da bo baritonsko vlogo partra Avgustina pel Merlak, basovsko vlogo patra Benedikta pa Lupša. Zgodilo pa se je ravno obratno. Tako sta oba pevca dobila vloge, ki ne sodita docela v obseg njunega najboljšega zvočnega pevskega registra, zato glasovno tudi nista mogla docela zadovoljiti. Zelo dober je bil Čuden kot veseli

vinški bratec Elistaf in Vekoslav Janko kot svetoholinski Chartreuse.

Zbori, ki jih je pripravil Jože Hanc, so bili podani pevsko zanesljivo in zvočno, igralsko razčlenjeno in izdelano. Baletni vloži Metoda Jerasa so domiselni, razgibani, na muziko dobro oprti. Zelo dober in tekoč prevod je oskrbel Pavle Oblak.

»Zaroka v samostanu« je ena najboljših predstav, ki jih je doslej pripravil dirigent Ciril Cvetko. Očitno se je zelo potrudil, da bi nam prikazal to delo po muzikalni plati v čim popolnejši obliki. Skrbno je pazil na lep zvočen orkestru, na točno soigro orkestra in solistov in na pravilno zvočno razmerje. Slučajni spodsiljave v trobilih in tu pa tam kakšno netočnost v težkih tehničnih pasajah v godalih ne smem pripisati njemu.

Premiera opere »Zaroka v samostanu« je doživela pri publiki toplej sprejem. Poslušalci smo zapustili operno hišo v sproščeni in vedrem razpoloženju.

Uroš Prevorsek

Gostovanje
Albrehta
Roserja

Doživetje lutk

Te dni je gostoval v Ljubljani, Celju in Mariboru eden izmed najbolj uglednih sodobnih lutkovnih umetnikov, Albrecht Roser iz Stuttgarta. Slovenijo je obiskal kot gost ljubljanskega Mestnega lutkovnega gledališča, ki je v zadnjem času s nekaterimi zelo uspešnimi nastopi v tujini navezalo mednarodne stike.

Roserjevo gostovanje je nov lep in umetniško pomemben člen v vrsti takšnih vidnih lutkovnih gostovanj pri nas, kakršna sta bila obiska sovjetskega mojstra Obrazcova in kitajskih lutkarjev. Slovenskemu občinstvu, ki se je gostovim nastopom odzvalo v velikem številu, je predstavilo pri nas manj poznano obliko koncertnega lutkovnega večera, sestavljena iz posameznih točk, ki niso vsebinsko povezane med seboj. Tak način komponiranja lutkovnih predstav ima brez dvoma svoje prednosti v pestrosti programa, prav tako pa se skriva v njem velika nevarnost, ki vodi v zgolj artistično razkazovanje lutkovne tehnike in trika. skrajša v kabare brez globlje vsebinske vrednosti. Albrecht Roser in njegova asistentka Ina V. Vacano sta nas s svojo lutkovno umetnostjo vsestransko zadovoljila: — njun koncertni program je kljub artistični učinkovitosti daleč od scene atrakcije. Mojster Roser liče s svojimi odlično oblikovanimi lutkami zdaj grotesken, zdaj lirčno mehak in tudi dramatično pretesljiv izraz za izpoved neke vsebinske pomembne domislice. Le-ta je mnogokrat aktualno usmerjena v saljivo karikiranje in kritiko nekaterih navad in mode sodobne družbe, včasih sledi plemeniti gledališki želji po pomenanju življenja, ki je našla prav v lutkovni umetnosti edinstveno mikavno področje živalskega sveta, pa se zna poglabiti tudi v tiho razpoložbeno posredovanje litčne misli. Potlej je spet vesela, popularna in le navidezno preprosta posredovalka med gledalcem in pripadajočo modrostjo male lutke, ki s čudovito sugestijo preganja znotaj, da je lutka neživa stvar. Zablji koncert in nastop štorke, prepevanje kitarista — krčmaka, učeni znanstvenikov govor, stari invalid, virtuozni klovn in njegov klavirski koncert ter končno nadvse simpatična stuttgartska babica so nekateri značilni nosilci Roserjevega programa.

Albrecht Roser se je v svojih nastopih odrekal odrski iluziji. Njegove lutke ne poznajo odra, izvajalec ni skrit za pregrado. Ta odkriti nastop daje njegovemu izvajanju poseben čar in svojski stilni odtenek. Njegovo obvladovanje lutkovne tehnike je mojstrsko. Posebno pozornost posveča lutkinim rokam. Tega pri slovenskih lutkah ne najdemo v tako čisti in poudarjeni obliki, je pa odlična rešitev, ki odvrta pozornost od nespremenljivega lutkega obraza. Sploh so lutke same (nekatero je izdelal Roser sam) tudi v likovno umetniškem pogledu lepi dosežki.

Nastop Roserjevih lutk je bil za naše občinstvo enkratno lepo doživetje in na naših straneh se bomo še vrnil k njemu.

S. Godnič

Ladko Korošec
v »Zaroki v samostanu«

Glosa današnjega dne

IGRA S SMRTJO

Enajst let je zgodba Caryla Chessmana, na smrt obsojenega gangstra, polnila časopisne stolpce. Lahko bi dejali: tipična ameriška »publicity«. Res, človek, ki je nekoč zapravljal svoje življenje z zločini, je v ječi pokazal nenavadno živost in iznajdljivost. Spretno je izkoriščal vrzeli v kazenskih predpisih in tako venomer odlagal izvršitev obsodbe, napisal je celo več knjig, s katerimi je zbujal veliko pozornost. Pa tudi mnogo sožalja in simpatij, kakršne zasluži človek v nesreči. Nemara se je v dolgotrajnem boju za golo življenje sam v sebi precej spremenil. Toda »roka pravice« ga je po dolgotrajnem odlašanja, ki meji na sadizem, vendarle dosegla in ga zastrupila s cianovodikom. Zopetna zgodba. Zalostna in odvračna, kakor vsaka zgodba, v kateri gre za pobijanje ljudi.

Zato pa je pri taki stvari treba dosti mere in dostojnosti. Ne smemo se igrati s smrtjo, niti z beseda, pa naj gre navsezadnje za življenje kogar koli.

To kajpada ne velja za senzacionalistični tisk, ki je razburjivemu zločincu npospeval neizmerno mnogo prostora in brezobzirno radovednost, ki je žal v naravi človeštva. In tako pokvaril še vse tisto, kar bi utegnilo biti v Chessmanovem primeru resnično pretresljivo.

Vendar priznam, da me je stisnilo pri srcu, ko sem četrtga maja razgrnil Ljubljanski dnevnik in zagledal skoraj celostransko »reportažo« z naslovom Chessmanova smrt. Kajti nekaj v meni se je uprlo: Kdo pa je navsezadnje ta neznanec, da moramo se njegovo zadnjo in najintimnejši trenutek spremljati s tolikšnim hrupom? Kakšne so njegove lastnosti, da nam je nenadoma tako nezasišeno zanimiv in drag? Mar so zares komur koli potrebni takšni laži-junki, in to v času, ko je na svetu dovolj in preveč pravih, čeprav morda brezimnih junakov, ki morajo umirati za svoje

prepričanje, za kosček svobode in za kosček kruha? Nemara so taki junaki kar prevsakdanji. Chessman — ta pa je s svojo bizarno usodo kakor ustvarjen za neizčrpno razpredanje v mastnem tisku! Nekaj napačnega, nekaj hudo zgrešenega je v tem, pa nemara celo nekaj simptomatičnega za moralno občutljivost današnjega človeštva. In to ne glede na to, kako je pač ravnalo z zločincem kalifornijsko pravosodje.

In potem samo besedilo. Ne oziraje se na to, da se mi zdi kakršna koli primerjava med Sokratom in Chessmanom docela neumestna, ne morem, na primer, mimo rečenice, da je Chessman ostal pri pameti vseh enajst let, čeprav se je dolga leta davil, galgal je in plaval. Tak žargon bi moral biti slehernemu pisatelju človeku tuji. Ali pa trditev, da je zločinec v ječi »izdelal svojo filozofijo: ne umreti! kakor koli želite!« Res je, da je bila beseda filozofija že nešteto krat zlorabljena, vendar vse kar je prav! In dalje: »... splavati na breg, na nasprotni breg, kjer ljudje »razbojnika z rdečo lučjo« drugače gledajo...!« Kaj naj pomeni ta sumljiva in neodgovorna aluzija? »Chessmanova igra s smrtjo je končana. Igrala sta se enajst let. Zdaj ga je tesno objela pred pričami in mu z našobljenimi ustnicami dala svoj poljub.« Literaturo in pisanje lahko pojmujejo tako ali drugače, toda neke temeljne količine okusa ne smemo nikoli zanemariti. In tako dalje.

Naj bo dovolj. Govoril sem o Ljubljanskem dnevniku kot najbolj značilnem in najhujšem primeru. A tudi nekateri drugi naši listi so mnogo in preveč pisali o pokojnem gangstru. Zdi se mi, da že samo to dejstvo — pa način, kako se včasih — čeravno samo v besedah — igramo s smrtjo, ne olepšujeta podobe naše tiska.

In Chessman... Zavožena in tragična usoda. Gotovo se je sam dovolj namučil. Requiescat in pace!

Tit Vidmar

Zlata Gašperšičeva, Miro Brajnik, Manja Mlejnikova in Ljubo Kobal v prizoru iz »Zaroke v samostanu«

šalcu vselej lahko dostopna in umljiva.

Nasprotno pa ima libreto »Zaroke v samostanu« precejšnje hibe. Slabo grajen je, razvlečen in naiven. Nudi pa s svojo pestrostjo, šegavimi situacijami in pisanimi kontrasti obilno pobudo za skladateljevo fantazijo. Režiser Ciril Debevec se je dobro zavedal, da je v »Zaroki« boljše prisluhniti dobri muziki kot slabemu tekstu, ter bolje slediti kompozitorni dramaturgiji, kot pa izmišljati si svojo. Tako mu je uspelo ustvariti prijeten, iskričast spektakel, v katerem se spajajo vsi elementi: besedilo, glasba, igra, scenerija in kostumi v enovito in zaokroženo celoto. Dejanje je pod njegovim vodstvom steklo gladko, živahno in lahkonotno, polno duhovitih režijskih utrinkov in fines.

Pri številnih scenskih sprejemah, ki jih terja tekst, bi se tok dejanja kaj lahko raztrgal in trajanje opere zavleklo v nedogled. Scenograf arhitekt Sveta Jovanovič pa je našel zelo enostavno, toda likovno zelo efektivno scensko rešitev. S slikovitimi stebri in loki je razčlenil prostor in z nekaj elementi, draperijami, rekviziti jasno nakazoval, kaj tisti prostor v posameznih slikah predstavlja. Likovno čisto in lahkonotno scensko ozadje je bilo idealen okvir za zarečo in tlapajočo goyevsko barvitost

svojih otrok. V pevskem oziru — čeprav je njegov lahkonoti in sveži glas za to vlogo prav tako neprimeren — pa je brezhibno in zelo muzikalno zmagoval izredno težavni part.

Imel sem občutek, da je Brajnik kot Antonio očaral to pot svojo ljubico (Luizo) bolj s svojim krasnim petjem kot pa z okretnostjo in izvedenostjo v ljubezenskih rečeh. V ljubezenskem prizoru na domu pri Mendozu se mi je zdel vse preveč menav in v zadregi, s premalo španskega temperamenta, s premalo španske krvi v sebi. Sploh mislim, da oba zaljubljenca, Antonio in Ferdinand, nista upravičila vseh nad, ki jih je nanju stavila kostumografija s tem, da ju je oblekla v trikoje in jima drzno spodrecala suknjice. Preveliko zaupanje v njuno moškost in petelinjo nrv je zbežalo namreč tudi Ferdinanda — Marcela Ostaševskega, ki je bil podjeten in borben samo v petju.

V vlogi Duenie sta menjava se nastopili Elza Karlovčeva in Bogdana Stritarjeva. Prva je podčrtavala njeno zvitost in preračunljivost, druga pa se bolj osredotočila na njeno strastnost in ognjevitost. Pevsko sta bili obe neoporečni.

Izvrstna je bila zopet Zlata Gašperšičeva kot Luiza. Podala je lik zaljubljen in podjeten deklice z nepotvorbno nežnostjo in prisrčnostjo. Mladi

V kinu nam kažejo

Rimljanka

Ta film, nastal po romanu Alberta Moravija, v proizvodnji Ponti — De Laurentisa in režiji Luigija Zampa, spada med tista filmska dela, snemana po literarni predlogi, ki so gledalce popolnoma razočarala.

Osnovna poanta je zamegljena, režijski koncept nedoučen, utrujajoč, igra (z izjemo dveh, treh obrobnih kreacij) nepričljiva. Adrianina pot v prostitucijo in poznejša katarza ob Minu sta dobili kar najbolj blede poudarke, grenka socialna zgodba iz fašističnih let je postala reven odsev Moravijinega realističnega pisanja. Primerjava so prepovedane — in vendar moramo pomisliti na podobna dela, nastala, za primer, pod Fellinijevo taktirko, pa ostanemo ob »Rimljanki« krepko ozlovoljeni.

Kaj so napravili iz zanimivega lika Adrianine matere! Kako energično so izkjučili Gizele vlogo iz drugega dela filma — najbrž zato, ker je interpretirala večjo kot se zaigrala

kot Gina Lollobrigida, ki je dala Adrianu le svojo lepoto in še to ni bilo dovolj, da bi vsaj delno nadomestila praznino nezdelane vloge.

Prizor v kinu, ko Mino s prišči razreze letake in potlej vsi divjajo po stopnišču kot obsejdeni, pretega naivnost in z mnogimi drugimi sekvencami, ki bodejo v oči zaradi nemogoče izpeljave, poraja vprašanje: kje je ustvarjalstvo Luigija Zampa? S kolikimi odločitvami uradnimi in filmskimi osebami je moral skleniti kompromise? Golovo ga je tudi Gina sama navajala k mnogim rekuram — in tako so Adrianu, pa Mino in vsi, ki prihajajo v to štorijo (z izjemo Astarite in v začetku Gizele) le sence zanimivih oseb Moravijinega romana. Pridati pa moram, da je bil med scenaristi tudi avtor sam.

Raymond Pellegrin, ki je odlični dal življenje Astariti, je tako zaradi »predebro igre« v

primerjavi z ostalimi nehoti postavil tega fašističnega funkcijarja v prvi plan in njegova osebna tragedija se približa gledalcu bolj kot vse druge, čeprav jim v zasnovi romana tudi ni manjkalo prepričljivih človeških črt. Ta žalostna resnica lahko služi kot primer.

Marina Golouh

V naših kinematografih gledamo »Rimljanko« z Gino Lollobrigido v glavni vlogi

Šestdeset let kiparja Antuna Augustinčiča

Pred nekaj dnevi je dosegel šestdeseto leto znani hrvatski kipar Antun Augustinčič, eden najpomembnejših jugoslovanskih živčnih kiparjev, ki je prav za svoj življenjski jubilej dovršil mojstrsko delo, kip rajnega Moše Pijada, ki so ga v nedeljo svečano odkrili v Sisku.

Augustinčič je sin Hrvatskega Zagorja, doma iz Klanjca, kjer se je rodil 4. maja 1900. Osemnajstleten je bil, ko je pri koncem prve svetovne vojne znašel na Višji Soli za umetnost in umetno obrt v Zagrebu. Pri Robertu Frangešu in Rudolfu Valdecu, ki sta mu

bila učitelja, je z lahkoto obvladal obrtniško stran kiparstva, med leti 1922—24 pa je bil učenec Ivana Meštrovića. Še večjo razgledanost in večščino je dosegel v pariških letih, kjer je študiral v letih 1924—26 na šolah Arts décoratifs in Beaux-Arts in tudi trikrat razstavljal. Potem se je vrnil v Zagreb, kjer je ustvarjal ves čas, razen nekaj let med drugo svetovno vojno. Jeseni 1943. leta je odšel na osvobodeno ozemlje, bil član ZAVNOH in izvoljen za podpredsednika na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu, odšel na pomlad 1944 čez Egipt v Perzijo v Moskvo in se čez pčilo leto vrnil v domovino. Augustinčič je profesor na Akademiji za likovne umetnosti v Zagrebu in redni član Jugoslovanske akademije.

Njegova kiparska dela se od vsega začetka odlikujejo po izjemni harmoničnosti in smislu za realno. Sorazmerno zgodaj je zaslovel in na številnih domačin in na tujih natečajih dobival prve nagrade. Čeprav je v več kot tridesetih letih intenzivnega ustvarjanja ustvaril nešteto intimnih del, zlasti psiholoških portretov in kompozicij, je le najbolj znan

kot avtor velikih javnih spomenikov doma in na tujem. Kmalu po vrnitvi iz Pariza je izdelal n. pr. spomenik padlim Sumadinem v Kragujevcu (1928) in takoj nato spomenik pisatelju Petru Kočiću v Banja Luki (1929). Leto dni zatem je bil odkrit njegov spomenik padlim Nišljcem (1930). Od mednarodnih spomenikov omenjam dva, ki nista bila nikoli postavljena. Zlasti pomemben je bil spomenik maršalu Pilsudskemu, ki je bil sicer odli, pa je druga svetovna vojna preprečila njegovo postavitev. Prav tako se je zgodilo s spomenikom alban-skemu ljudskemu junaku Skenderbegu, ki bi bil moral biti postavljen v Tirani, pa je vkorakanje italijanskih čet v deželo to preprečilo. Pred vojno so odkrili še njegovega Rudarja pred Mednarodnim uradom dela v Zenevi (1936), spomenik ustreljenim radikalom v Zaječaru in Padlemu letalcu v Zagrebu.

V Jajcu je izdelal portret maršala Tita in Relief Centralnega komiteja. Žal sta obe deli med šesto ofenzivo propadli. V Moskvi je izdelal skupino Prenos ranjenega partizana, ki jo je podaril Vseslovanskemu komiteju v Moskvi. Največje spomenike pa je Augustinčič izdelal zadnjih petnajst let. V to vrsto sodi podoba maršala Tita za njegov rojstni Kromovec, spomenik žrtvam NOB v Livnu, spomenik Krajišnikom v Banja Luki, pa znano konjeniško figuro, ki stoji pred poslopjem Organizacije združenih narodov v New Yorku. Pred nekaj leti je končal še monumentalnejši spomenik za Adis Abebo, pa še velik ženski akt, ki je postavljen na Brionih. Izmed portretnih del je treba omeniti še kipe Zlatana Sremca, rajnega predsednika Jugoslovanske akademije dr. Andrije Stamparja in Ismeta Mujezinovića, medtem ko se pravkar končano delo Moše Pijada uvršča med Augustinčičeva najboljše portretna kiparska dela pri nas. T. P.

OGLASI OGLASI OGLASI OGLASI

MALI OGLASI

ZELIM kakršnokoli sobo. Ponudbe pod »Ljubljana« — št. 10273-9
NUJIM hrano in stanovanje za dopoldnjo pomoč v gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. 10272-9
TISTEMU, ki nudi posojilo za 2 mesece 50.000 din, mu vrnem z obrestmi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10269-11
STUDENT, skromen, nujno išče sobo. Ponudbe pod »Maribor« v ogl. odd. 10258-9
MIRNA ZAKONCA išče prazno sobo, plačata po dogovoru. Ponudbe pod »Ostalo dogovor« v ogl. odd. 10267-9
ZAKONCA brez otrok išče stanovanje v Ljubljani ali bližji okolici, pomagamo v gospodinjstvu in kmetijstvu. Pisemne ponudbe v ogl. odd. pod »Dogovor«. 10256-9
ZAMENJAM dvoipolno sobo komfortno stanovanje v Šiški za ena. komf. Ponudbe pod »Za ena«. 10250-5
PROJAM psa, je pravi nemški ovčjak, star 10 mesecev. Naslov v ogl. odd. K 4311-4
OBRAZNI ELEKTRIČAR K 4312-4
RAZPOLOŽEN za delo v petletno praksu, želi spremeniti službo. Pogoji: družinsko stanovanje, plačilo v ogl. odd. K 4301-2
VELIKOAGOVNIKA »ELICE« v Trstu nasproti pokrte tržnice, razpolaga z veliko izbiro dežnih nylon plaščev in ameriških hlač za moške, ženske in otroke. Razen tega nudi srajce, žofje in nešteto drugih artiklov po najugodnejših tržniških cenah. — Ne pozabite in obiščite veleblagovnico MAGAZZINI FELICE v Trstu. K 4100-4
RENOVIRAN hotel v Bohinju sprejme za sezono 2 sobarici z znanjem vsaj nemškega jezika in 2 restavracijski kuharici, vajenici. Naslov v ogl. odd. K 4272-1
OBRAZNI ELEKTRIČAR delavce, kvalificirane in ne kvalificirane za razna vzdrževalna dela in embalažo, navadne delavce in delavce spreje takoj Elektro strojno podjetje »Tiki«, Ljubljana, Trata 12. K 4222-1
FINANČNO knjigovodstvo sprejme izvoznico podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod »Impex« v ogl. odd. 10265-1
GOSPODINSKO pomočnik, ki opravi odraslim osebam sprejemne takej. Papež, Veselova (Nun-ska) 17-1. 10257-1
PROJAM ali zamenjam osebni dostavni voz »Opel« v vozni stanju. Zamenjava za Topolino ali roller. Naslov v ogl. odd. 10283-m
NUJNO iščem stanovanje, tudi pomagam v gospodinjstvu. 2 dne. Pisemne ponudbe pod »Pridna« v ogl. odd. 10273-9
FIAT 600, 3000 km. prodam. Ponudbe pod »440.000« v ogl. odd. 10274-m
OPEL-BLITZ motor, 3 tone, komplet z menjalnikom. prodam. Naslov v ogl. odd. 10291-m
FRIZERKO in vajenico sprejme. Salon Struželj, Igriška 10. 10292-1
PRODAM Lambroto NSU, 150 ccm, ima prevoženih 3000 km. Ogljed popoldne pri Rozman, Nazorjeva 12-III. 10289-m
POLOVICO dvostanovanjske vile z vrtom, jeseni vseljivo stanovanje, prodam. — Ponudbe pod »Center« v ogl. odd. 10292-7
AVTOMOBILSKI RADIO »Phonola«, malo rabljen, napredaj. Ogljed vsak dan od 19 do 20 ure. Trubarjeva 30-I. Pahor. 10294-1
BRIVSKO in frizersko pomočnico sprejem. Plača dobra in stanovanje. Naslov v ogl. odd. 10295-1
FIAT 1100 B, brezhiben, motor generalno popravljen, usodno prodam. Tomic, Rožna dolina, cesta II št. 43. 10292-m
PRODAM 3-cestni radio za 15.000 din. Pregarčeva 19, prtlj. desno. 10304-4
PRODAMO dobro ohranjeno spalnico s peresnicami (vzmetnicami), tudi posamezne kose. Naslov v ogl. odd. 10305-4
SOBO, večjo, zamenjam za manjšo, po dogovoru. Lužar, Vidov. danska 14. 10306-9
NOVO, žensko kolo »Diamant« ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10342-4
SPREJMEMO V SLUŽBO: steno-daktilografino, tehnično administratorko, kurjača parnega kotla, ključavničarje, normirane, zidarske, navadne delavce. Zaželen takojšen nastop službe, stanovanj nimamo. »Teol«. Zaloška 54. K 4273-1
PECARJE za zunanja dela sprejme: »Kamini« — Ježica, Mala vas 50. 10209-1

KOMBINIRAN globok italijanski vozček kupim. Naslov v ogl. odd. 10245-5
DELAVCE za delo v skladišču in pri avtomobilskem transportu za obrate v Ljubljani sprejme podjetje »Zito«, Ljubljana, Cufarjeva 2. Zahtevajte točne pogoje. K 4176-1
VAJENCE mlinarske stroke, tudi za svoje mlince izven Ljubljane, sprejme »Zito«, Ljubljana, Cufarjeva 2. Zahtevajte točne pogoje. K 4179-3
TRODELNO — dobro ohranjeno knjižno omaro — prodam. Naslov v ogl. odd. 10312-4
TRG. POMOCNICI, ki delata izmenično, nujno potrebujeta sobo, pomagata v gospodinjstvu. — Ponudbe pod »Ena dopoldan, druga popoldan« v ogl. odd. 10314-9
STROJNEGA tehnika — konstruktorja sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 10315-9
TEHNIKA za proučevanje organizacije dela — normirca, sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 10315-9
SANITARNEGA tehnika sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 10319-1
PRODAM Puch 250 ccm, najboljši šem, ponudnik v popoldanskih urah. Cepin, Teslova 3. Ljubljana. 10321-m
TOČAJA(KO) sprejemem. lahke, začetnik, služba stalna. Ponudbe z življenjepisom pod »Posten in vreden« v ogl. odd. 10323-1
KUPIM vseljivo, komf. dvo do trobno stanovanje in garso. — Ponudbe pod »Takoj gotovina« v ogl. odd. 10324-9
AVTO DKW, predvojni, v dobrem stanju — prodam. Naslov: Ljubljana, M. Majcna 43. 10328-m
STUDENT sprejemam na stanovanje. Ponudbe pod »Značajen« v ogl. odd. 10334-9
NEKVALIFICIRANE delavce, z urejeno vojašeno ter snažljivo začetnik, služba stalna. Ponudbe z življenjepisom pod »Posten in vreden« v ogl. odd. 10334-9
»MAGAZZINI ALIA STAZIONE« v Celini 2 (blizu železniške postaje) nudijo različne konfekcije, perilo, bunde, dežne plašče, nogavice za vsak okus. S tem oglasom dopust. K 4300-4
NUJNO POTREBUJEM vseljivo dvosobno stanovanje s kabineto in kopalnico kjerkoli v Ljubljani. Plačam po dogovoru. Ponudbe pod »Cimprej« v ogl. odd. 10229-9
SANSKRIT — slovnico ali učbenik kupim. Pachner, Pražakova 12. 10345-5
SPREJMEMO materialno knjigovodkinjo z večletno praksu. Nastop takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Uprava Ljubljana. Gosposvetska c 17-II. 10346-9

PREDAVANJA

Botanični večer je v petek, 12. maja ob 20. uri v Botaničnem inštitutu. Referat: prof. dr. O. Härtel (Graz), Vloga rastlinske celinske membrane. Vabljeni. P

BAZPISI

Razpisna komisija Zdravstvenega doma Ljubljana-Vič razpisuje 2 delovni mesti bolničark ali z dokončano uspešno šolo za ambulantno službo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Temeljna plača po ZJU, položajna plača po pravilniku. Kandidatije naj vložijo prošnjo s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela na upravo ZD — Vič, Tobačna ul. 1. Razpis velja do izpolnitve razpisanih mest. R

Kadrovske komisije pri Oblo Logatec razpisuje na podlagi 22. člena temeljnega zakona o štipendijah (Ur. l. FLRJ št. 32-55) naslednje štipendije:

1. pravnika v iznosu 10.000 din mesečno.
 2. ekonomista v iznosu 10.000 din mesečno.
 Prednost imajo prosilci iz zadnjega ozir. predzadnjega letnika. Prošnje vložite v 30 dneh po objavi tega razpisa na komisijo za kadrovske zadeve pri Oblo Logatec. R

Razpisna komisija pri Zavodu LR Slovenije za statistiko v Ljubljani razpisuje za posebna statistična dela pri popisu kmetijstva 18 delovnih mest za pogodbeno uslužbence na posebnih statističnih strojih z nižjo šolsko ali strokovno izobrazbo.
 3 delovna mesta za pogodbeno uslužbence na posebnih statističnih strojih s srednjo šolsko ali strokovno izobrazbo.
 Plača po zakonitih predpisih. Nastop službe 1. junija 1960. Za redne uslužbenke razpisuje Zavod LR Slovenije za statistiko 7 delovnih mest referentov za statistiko s srednjo šolsko ali strokovno izobrazbo.
 Temeljna in položajna plača po zakonu o javnih uslužbenih. Nastop službe po dogovoru. Kolkovane prošnje z življenjepisom naj prosilci vložijo pri Zavodu LR Slovenije za statistiko, Ljubljana, Vožarski pot 12. v 15 dneh po tej objavi. R

SVET FILOZOFSE FAKULTETE v Ljubljani razpisuje v seminarju za filozofijo mesto asistenta za dialektični materializem z ločeno in spoznavno teorijo. mesto asistenta za historični materializem; v inštitutu za psihologijo mesto doc. za mladinsko psihologijo; mesto asis. za občo psihologijo; mesto asis. za mladinsko psihologijo. mesto hon. predavatelja za klinično psihologijo; v seminarju za umetnostno zgodovino mesto hon. predavatelja za predmet restauratorstvo ter preparatorstvo; v seminarju za etnologijo mesto hon. predavatelja za predmet narodna etnologija; mesto hon. predavatelja za etnološko muzologijo; v seminarju za slovansko filologijo mesto doc. ali izred. ali red. prof. za slovensko literarno zgodovino; mesto lektorja za makedonski jezik; mesto hon. docenta ali izred. ali red. prof. za slovenski knjižni jezik; mesto bibliotekarja; v seminarju za romansko filologijo mesto lektorja za italijanski jezik; mesto lektorja za francoski jezik; v seminarju za germansko filologijo dve mesti asistentov za angleški jezik; dve mesti asistentov za nemški jezik. Pogoji so na vpogled v dekanatski pisarni. Da bi se pospešil postopek nastavitve novih učnih in pomožnih učnih moči v zvezi z reorganizacijo univerzitetnega študija, se daje koronji razpis pred končno odločitvijo sistematizacije novih mest. Število in vrsta razpisanih mest je zato vezana na odobritev sistematizacije, ki bo izvršena, čim bodo sprejeti novi učni načrti in v skladu z njimi. Prijave sprejema tajništvo fakultete 15 dni po objavi v Uradnem listu LRS. R

Razpisna komisija SLOVENSKEGA NARODNEGA GLE. DALISCA V LJUBLJANI razpisuje za Dramo: 3 mesta dramskih igralcev za Opero: mesto opernega solista-bariton 4 mesta članov baleta 10 mest članov orkestra

ELEKTROSIGNAL

Ljubljana, Parnova 33, sprejme v službo:

- SOFERJA
- NOČNE ČUVAJE (upokojenec)
- SNAŽILKE
- KURIRJA za štiriurno zaposlitev
- 10 DELAVK za montažo naprav šibkega toka (starost 16-18 let, popolna osemenitev)
- 2 POMOŽNA DELAVCA za delo v lakirnici ali galvaniki 4320

za Delavnice: mesto kaserja mesto risarke kostumov.
 Prošnje za razpisana mesta z opisom dosedanjega umetniškega delovanja in življenjepis pošljite na Upravo SNG, Ljubljana, Cankarjeva 11/I do 31. maja 1960. R

Večje industrijsko podjetje v Ljubljani

sprejme v službo

VEČ KNJIGOVODIJ

za finančno, materialno in mezdno knjigovodstvo. V pošte pridejo tudi absolventi ekonomske srednje šole brez prakse. — Pisemne ponudbe z obširnimi podatki pošljite na —

Poštni predal št. 376, Ljubljana. 4305

Splošna trgovska IMPORT-EXPORT KOPER

prodaja iz osnovnih sredstev karamboliran OSEBNI AVTOMOBIL Fiat 1900 — motor v dobrem stanju in s popolnoma novimi gumami. — Interesenti si lahko ogledajo avtomobil v Kopru. Zglasite se na Tajništvo podjetja v Kidričevi ulici: št. 46-II. desno. 4286

KARLA KUNCA

šoferja — mehanika

Pogreb nepozabnega bo v petek, dne 13. maja 1960, ob 17.30 izpred Nikolajevke mrliške vežice na Zalah. Zalujoči: žena Fani, sinova Drago in Jože, mama, brata Stanislav in Franc, sestre Angela, Zofija, Ljudmila, Julijana in Jožica z družinami ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, Logatec, Postojna, Zagreb, USA, dne 11. maja 1960.

UMRL JE NAŠ ZVESTI

KAREL KUNC

ŠOFER — MEHANIČAR

KOLEKTIV BO VESTNEGA TOVARIŠA OHRANIL V NAJLEPŠEM SPOMINU. VDIKALNA PODRUŽNICA IN UPRAVA VIŠJE UPRAVNE SOLE LRS

ZAHVALA — Ob nenadni in bridki izgubi našega dobrega sina, brata

IGNACA MORIČA

dijaka 7. c razreda

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti, obšli s cvetjem njegov prerani grob in počastili njegov spomin s petjem in poslovnimi besedami.

Posebna zahvala mladinski organizaciji, ravnateljstvu in predavateljskemu zboru osnovne šole »Prežihov Voranc« na Jesenicah in gasilski četi mesta Jesenice. Družina Ignaca Moriča in ostalo sorodstvo.

Osrečila Vas bo merlina

Večje trgovsko podjetje v Ljubljani

sprejme takoj ali po dogovoru

1. USLUŽBENCA(KO)

z znanjem enega tujega jezika za uvozni — izvojni oddelek.

2. POMOŽNEGA SKLADIŠČNIKA

Pod točko 1. zaželeno visoka ali srednja strokovna izobrazba, pod točko 2. dokončana osemenitev in zaželeno praksa v skladišču. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošljite pod »Vesten-60« v ogl. odd. Dela. 4319

RAZPIS LEKARNA ŠKOFJA LOKA

razpisuje naslednja delovna mesta za:

1. FARMACEVTSKEGA TEHNIKA za lekarno Škofja Loka,
2. FARMACEVTSKEGA TEHNIKA — vodjo lekarniške postaje v Gorenji vasi nad Šk. Loko,
3. HONORARNO PISARNIŠKO MOČ za 4 ure dnevno

Za farmacevtskega tehnika — vodjo lekarniške postaje v Gorenji vasi, je zagotovljeno samsko stanovanje. Plača po Uredbi in Pravilniku o plačah. — Prošnje s kratkim opisom dosedanjega dela sprejema Lekarna Škofja Loka, do 31. maja 1960. 4317

Globoko potrti sporočamo vsem, ki so ga poznali, da je nenadoma umrl naš dober ata, brat, stric in svak

Anton Plavec

Pogreb dragoga pokojnika bo v četrtek, dne 12. maja, ob 16. uri.

Zalujoči: hčerke Fani, Marija, Marta, ostalo sorodstvo ter prijatelji. Ormož, Ptuj, Slovenske Konjice, Zagreb, Nova Zelandija, 11. maja 1960.

Ob smrti nepozabne mame in stare mame

Amalije Mežnaršič

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste se jo spomnili med boleznijo, vsem darovalcem cvetja, pevcem in vsem, ki ste jo spremlili na zadnji poti.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo. Novo mesto, 11. V. 1960.

Dotrpel je naš dober oče, mož, stric in brat

ANTON MATEVŽIČ

upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 12. maja 1960, ob 17. uri na pokopališču Vič-Ljubljana. Zalujoči: žena Jožica, hči Klara por. Stajner, zet Lojze, sestre in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Kanal, Gorica, Trst, Ajdovščina, Tržič, dne 10. maja 1960.

Nenadoma nas je mnogo prezgodaj zapustila naša ljubljena žena, nenadomestljiva mama, stara mama

MILKA KOMINA

rojena NOVAK

upravnica pošte v Mirni na Dolenjskem

Pogreb bo v četrtek dne 12. maja 1960, ob 18. uri iz Nikolajevke mrliške vežice na Zalah.

Globoko Zalujoči: mož Ciril, hčerka Majda poroč. Silvester, z možem Vladimirjem in sinčkom Igorčkom, sinova Ciril z ženo Anuško in sinčkom Tomislavom in Bogdan, brat, sestre in ostalo sorodstvo. Mirna, Elemir, Ljubljana-Polje, Ljubljana, Cleveland, Ig pri Ljubljani, dne 11. maja 1960.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni dotrpel naš ljubi brat, nečak in stric

FRANC SPAHIČ

Pogreb dragoga pokojnika bo v četrtek, dne 12. maja, ob 14.30 iz Jakobove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoče družine: Spahič, Süßinger, Erpe, Frankovič, Banovec, Mravincec ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, Vinica, Crnomelj, Novo mesto, 11. maja 1960.

SPLOŠNA BOLNIŠNICA V CELJU

RAZPISUJE NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

1. ŠEFA RAČUNOVODSTVA BOLNIŠNICE — ekonomist ali uslužbenec s srednjo strokovno izobrazbo ter z ustrezno praksu v računovodstvu.

2. Za potrebe ginekološko-porodniškega oddelka:

- ZDRAVNIKA — sekundarja ali specializanta,
- ZDRAVNIKA — pediatra ali specializanta,
- 3 MEDICINSKE SESTRE,
- 6 BABIC,
- 6 OTROŠKIH NEGOVALK,
- LABORANTA,
- 2 FIZIOTERAPEVTKI.

3. Za potrebe kirurškega oddelka:

- 5 ZDRAVNIKOV — sekundarjev ali specializantov,
- ZDRAVNIKA — specialista-kirurga,
- 2 SPECIALIZANTA za anestezijo,
- 4 INSTRUMENTARKE,
- 4 MEDICINSKE SESTRE,
- 5 BOLNIČARJEV.

4. Za potrebe pljučnega oddelka v Novem Celju:

- 2 OTROŠKI NEGOVALK,
- BOLNIČARKO.

5. Za prosekuro:

- 2 BOLNIČARJA,
- SPECIALIZANTA za patološko anatomijo.

NASTOP SLUŽBE TAKOJ, STANOVANJE PO DOGOVORU. 4293

OBVESTILO

NATEČAJ, KI JE BIL RAZPISAN 24. MARCA 1960, SE PODALJŠA DO 10. JUNIJA 1960 ZA NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

ŽGALCEV, POSLOVODIJ, DELAVCEV — visokokvalificiranih z najmanj pet let uspešnega dela v tovarni cementa in

BAGERISTOV

(za bagerje UB 1 »14. Oktobar« Kruševac),

DVIGALCEV za mestna dvigala

v balah in paketa pristaniška dvigala s kvalifikacijo in praksu.

AVTOELEKTRIČARJA

z ustrezačo praksu najmanj pet let.

STANOVANJA SO PRISKREBLJENA, STROŠKE ZA SELITEV POVRNE TOVARNA.

ISTRACEMEN

TVORNIC CEMENTA V IZGRADNJI T M A G

OBJAVE OBVESTILA OBJAVE

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

JE UVEDLA TERNI ZNANO IGRO

ŠPORTNO NAPOVED

ZA 1. KOLO, KI BO ZE V NEDELJO, DNE 15. MAJA, SO STAVNI LISTKI NA RAZPOLAGO LE V LJUBLJANI.

Vplačila sprejemajo:

PRODAJALNA SREČK, KOMPAS — TRAFIKA NA AJDOVŠČINI IN KIOSK PRI RIBARNICI.

Rok za vplačila je do soboto, 14. maja 1960, do 17. ure.

4393

Na ekonomski fakulteti je diplomiral NADA OSOJNIK. Čestitajo domači.

JELKI TORELLJEVIJE iz Trzin za diplomu na ekonomski fakulteti iskreno čestitajo prijatelji in znanci.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOCNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKI NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20-7 URE ZJUTRAJ OB NEDELJAH IN PRAZNIH VES DAN.

Zdravstveni dom Moste: Zdravstveni dom Ljubljana-Moste, Prvomajska 11, tel. 31-359.

Zdravstveni dom Center: dr. Kolbe Marija, Miklošičeva 24, tel. 39-151.

Zdravstveni dom Vite: dr. Zavrnik Gorazd, tel. 20-438 ali LM 20-700.

Zdravstveni dom Rudnik: dr. Levstev-Velikovnja Judita, Rudnik 80, tel. 23-282. V odsotnosti zdravniške klicite LM 20-500.

Zdravstveni dom Šiška: dr. Gasparlin Janez, M. Krpana 26, tel. 32-152.

Zdravstveni dom Bežigrad: dr. Setna Milos, Velikovaška 5, tel. 31-281.

Dežurna lekarna: Lekarna Miklošič, Ljubljana, Miklošičeva c. 24, tel. 31-353.

AZULYN

Maturantke IV. c. ESS, Ljubljana, leto 1954-55, se zbirajo 4. junija ob 18. uri pred ESS v Ljubljani. Vabljene. Udeleženci splošne do 26. maja na naslov: M. Vrbina, Poljanska c. 62, Ljubljana.

Obiskovalce Spominkega muzeja talcev v Begunjah obveščamo, da bo muzej odprt ob delavskih od 8-12 ure dopoldne, ob sobotah in nedeljah od 8-12 ure in od 14-18 ure popoldne.

V Moderni galeriji je odprta obnovljena zbirka slika sodobnega slovenskega slikarstva, kiparstva in grafike v vseh razstavnih prostorih. Zbirko si lahko ogledate dnevno od 10-19 ure.

DRUŽABNI PLESNI VEČER bo spet to soboto, 14. maja, ob 20. uri FESTIVALNI DVORANI. Vljudo vabljeni.

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Cetrtek, 12. maja, ob 15.30: Pogovor z občinstvom pred premiero Tennessee Williamsove drame »Orfej se spušča«. — Vstop je prost.

Ob 20. Čehov Čestneje vrt. — Abonma U. (Ranjevske) igra M. Sarteve. Vstopnice tudi v prodaji.

Petek, 13. maja, ob 15.30: Tennessee Williams. Orfej se spušča. Zaključena javna generalka za dijaki abonma II. (Stojšča in nekaj sedevcev v prodaji).

Sobota, 14. maja, ob 20. Križar: Aretet. Abonma A. Livio in Klario igra S. Severjeva. — Vstopnice tudi v prodaji.

Nedelja, 15. maja, ob 20. Tennessee Williams. Orfej se spušča. Premiera. Izven. (Vstopnice so že v prodaji).

SRCI OZILJE (krvni pritisk), skleno ledvice (kamne), mehur, jetra, protin, gnoj, bazovod, žilne, ženske bolezni (neplodnost), slabokrvnost uspešno zdravlj.

ZDRAVILIŠČE

SLATINA

RADENCI

Zahtevajte prospekt!

MIKA OLTARI

Papatrik

10

Iztrgala mi je roko, da bi si obrisala solze, in njene raznobarvne oči so se zasvetile od jeze, ko je odvrnila: »Kot viš možje si bolj neumen, kakor si videti. Če bi se me dotaknil, bi se zabodla — mislim, Jočem, ker ni niti poskusil, ampak se je takoj umaknil in jel momejti svoje molitve. Lahko si samo mislim, da se je bal mojih oči, in njegov odpor me globoko žali. Kaže, da nisem pri črni niti za pogane.

To ni imelo ne repa ne glave; pomenilo je le, da se ji je morda zmešalo od groze, ker je prišla v suženjstvo. Tolažil sem jo, kakor sem vedel in znal, in ji govoril, da je zame lepa in poželjena vredna in da me njene oči prav nič ne odbijajo. Nasprotno, da bridko občutujem svojo neumnost, ko sem se odmaknil od nje ob tako ugodnem trenutku. Pomirila se je in naposled z upanjem dejala: »Kapitan Torgut pričakuje, da me bo dobro prodal na Jerbi, in povedal mi je, da je zato prizanesel moji kreposti. Toda to je gotovo gola vpludnost, ker bi me bil obdržal zase, ko bi mu bila v rešnici vsč.

SOLSTVO

POPRAVEK

V natečaju, katerega je razpisal Svet Umetniške akademije v Beogradu za vpis novih študentov v solskem letu 1960-61 objavljenem v »Delu« dne 21. aprila 1960. leta, po praviloma naslednje:

V delu GLASBENA AKADEMIJA v odstavku pod d) v zadnji vrstici je... iz teorije glasbe, pravilno pa bi moralo biti... iz zgodovine glasbe.

KINO

KINO UNION: italijanski film RIMLJANKA. — Režija Luigi Zampa. Igrajo Gino Lollobrigida, Daniel Gelin, Raymond Pellegrin. Tednik FN 19. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri. Danes zadnji kratki: Ob 10. uri matineja istega filma.

KINO KOMUNA: amer. barvni cinemascope film TRGAČEV. Režija Jeffrey Haydon. Igrajo Anna Maria Pierangeli, Mel Ferrer. Tednik FN 19. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO VICE: amer. barvni western cinemascope film WICHITA. Režija Jack Mackay. Igrajo Joel McCrea, Vera Miles, Lloyd Bridge. Tednik FN 19. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO SLOGA: amer. barv. western film TRI URE DO ODLOČITVE. Režija Alfred Werker. Igrajo Dana Andrews, Donna Reed. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO SOCA: amer. barv. cinemascope film POSLEDNJI VOZ. Režija Delmer Daves. Igrajo Richard Widmark, Felicia Farr. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO SIKSA: premiera franc. filma TATUVI DRAGULEV. Režija Maurice Cloche. Igrajo Jean Claude Pascal, Raymond Rouleau, Roger Hanin. Tednik FN 18. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9. do 11. in od 14. ure.

LETO KINO BEŽIGRAD: amer. barv. western cinemascope film WICHITA. Tednik FN 19. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic v pol pred pričetkom predstave.

TRG REVOLUCIJE: domači film POLINA MIRU. Tednik FN 19. Predstava ob 20. uri.

TRIGLAV: franc. film GRENKA. ZMAKA. Tednik FN 19. V glavni vlogi: Curd Jürgens, Rajmon Pellegrin. Predstave: ob 15. 17. 19. in 21. uri. Prodaja vstopnic od 16. 18. in 20. uri.

LITOSTROJ: franc. barv. film MOJ STRIC. ob 20. uri. — Zadnji.

VEVČE: sovjetski barv. film VELEKI POZIV predstava ob 20. uri.

CRNUČ: SVOBODA: mehiški film NE OPOREKAM SVOJO PRETEKLOST. ob 20. uri.

SENČNOST: SVOBODA: franc. CS film VRNITI SE BOJ. V KANDARO. ob 17. in 19. uri.

DOMZALE: amer. film DETEKTIVSKA ZGODBA ob 18 in 20 uri.

KAMNIN DOM: jug. film VIZA ZLA. ob 17.15 uri.

DUPLICA: jugos. film SKOZI VEJEVJE IN NEBO. ob 20. uri.

KRANI: STORČI: ameriški film PROTI PRICAM. matineja ob 10. uri. zab. nemški barv. VV film TI SI MOJA PESM. predstave ob 16. 18. in 20. uri.

TRIGLAV: franc. CS film TRIGLAVI OBRAZI. predstava ob 19.30 uri.

SVOBODA: premiera italijanskega filma DECEK V KRATKIH HLAČAH. predstavi ob 18 in 20. uri.

LETO KINO PARTIZAN: premiera romunskega filma OREL 101. ob 20. uri.

MURSKA SOBOTA - PARK: poljski film EROICA ob 17.30 in 20. uri.

RAVOLIČKA: amer. špijanski barv. CS film MOZ. KI GA NI VREMŠAK. klavir: Nikola Andonovski. flauta: Janez Foršek. klavir: Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

KOMPAS

obvešča

Turistično in avtobusno podjetje je KOMPAS uvaža v nedeljo, dne 15. maja, vsakodnevno redno ekspresno avtobusno progo na relaciji: LJUBLJANA—KRANJ—RAVOLIČKA—BLEJ in obratno.

Odhod avtobusa iz Ljubljane ob 7.00 uri, iz Kranja ob 7.30, Radovljice ob 7.55 in s prihodom na Blej ob 8.30.

Prihod na Blej ob 21. uri, iz Radovljice ob 21.15, Kranja ob 21.45, Medvoda ob 21.55 in s prihodom v Ljubljano ob 22.10.

Iz Ljubljane odhaja avtobus iz pred avtobusne postaje na Trgu OF pri gl. žel. postaji, iz Bleja pa izpred hotela Park. Vozne karte so v prodaji v poslovalnici KOMPASA v Ljubljani, Titova c. 12 in na Bleju v hotelu »Park«.

POTNIKI IN TURISTI Posl. župite se ekspresne avtobusne proge, ki jo na relaciji Ljubljana—Blej vzdržuje KOMPAS s svojimi modernimi turističnimi avtobusi!

Razjezil se mase nad njeno nerazumnostjo, še bolj pa me je peklo, ko sem pomislil, da jo bom moral izgubiti in da je ne bom nikoli več videl. Modri in rjavi blek oči je bil očarljiv, da si nisem mogel predstavljati, zakaj sem se je sploh kdaj bal.

»Giulia! Giulia! Samo starci so bogati in kupil te bo kak oduren svivobred. Zakaj te nisem vzel, ko sem se mogel, da bi si lahko vsaj delila lep spomin? Zdej ne bova mogla nič deliti.«

Toda po teh besedah je začuden strmela vame. »Marsikaj si domišljaš. Ko bi poskušal storiti kaj takega, bi ti spraskala obraz.«

»Zakaj si potem šla z menoj na tisti samotni kraj in zakaj si bila tako jezna, ko so tvoje oči vzbudile v meni čustva brata in ne ljubimca?«

Giulia je rahlo zmajala z glavo in vzdihnila. »Če bi govorila od sodnega dne, ne bi razumel. Seveda sem upala, da boš poskusil, in morda bi se ti bilo posrečilo, ker je bil kraj zapuščen in si močnejši od mene. Toda nisi poskusil, Mihael, in tega ti ne bom nikoli odpustila. Upam, da boš še bridko trpel zaradi mene. Najbolj vroče si želim, da bi videl, kako drugi plačujejo vroče zlata za tisto, kar bi bil ti lahko dobil zastonj. To naj ti da snov za razmišljanje še za dolgo časa v prihodnosti.«

Videl sem, da le malo razumem ženske logiko. Spet si je zastrla obraz z pajčolanom in me pustila samega, da so me mučile silno zmedene misli.

Tisto noč sem videl takšen ognjemet zvezdnih utrinkov, da je bilo videti za hip, kakor da je temno nebo posuto z iskrami. Moč pri krmlinem veslu je mrmral arabske besede in ko sem ga vprašal, kaj po-

KINO

KINO UNION: italijanski film RIMLJANKA. — Režija Luigi Zampa. Igrajo Gino Lollobrigida, Daniel Gelin, Raymond Pellegrin. Tednik FN 19. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri. Danes zadnji kratki: Ob 10. uri matineja istega filma.

KINO KOMUNA: amer. barvni cinemascope film TRGAČEV. Režija Jeffrey Haydon. Igrajo Anna Maria Pierangeli, Mel Ferrer. Tednik FN 19. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO VICE: amer. barvni western cinemascope film WICHITA. Režija Jack Mackay. Igrajo Joel McCrea, Vera Miles, Lloyd Bridge. Tednik FN 19. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO SLOGA: amer. barv. western film TRI URE DO ODLOČITVE. Režija Alfred Werker. Igrajo Dana Andrews, Donna Reed. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO SOCA: amer. barv. cinemascope film POSLEDNJI VOZ. Režija Delmer Daves. Igrajo Richard Widmark, Felicia Farr. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

KINO SIKSA: premiera franc. filma TATUVI DRAGULEV. Režija Maurice Cloche. Igrajo Jean Claude Pascal, Raymond Rouleau, Roger Hanin. Tednik FN 18. Predstave ob 15. 17. 19. in 21. uri.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9. do 11. in od 14. ure.

LETO KINO BEŽIGRAD: amer. barv. western cinemascope film WICHITA. Tednik FN 19. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic v pol pred pričetkom predstave.

TRG REVOLUCIJE: domači film POLINA MIRU. Tednik FN 19. Predstava ob 20. uri.

TRIGLAV: franc. film GRENKA. ZMAKA. Tednik FN 19. V glavni vlogi: Curd Jürgens, Rajmon Pellegrin. Predstave: ob 15. 17. 19. in 21. uri. Prodaja vstopnic od 16. 18. in 20. uri.

LITOSTROJ: franc. barv. film MOJ STRIC. ob 20. uri. — Zadnji.

VEVČE: sovjetski barv. film VELEKI POZIV predstava ob 20. uri.

CRNUČ: SVOBODA: mehiški film NE OPOREKAM SVOJO PRETEKLOST. ob 20. uri.

SENČNOST: SVOBODA: franc. CS film VRNITI SE BOJ. V KANDARO. ob 17. in 19. uri.

DOMZALE: amer. film DETEKTIVSKA ZGODBA ob 18 in 20 uri.

KAMNIN DOM: jug. film VIZA ZLA. ob 17.15 uri.

DUPLICA: jugos. film SKOZI VEJEVJE IN NEBO. ob 20. uri.

KRANI: STORČI: ameriški film PROTI PRICAM. matineja ob 10. uri. zab. nemški barv. VV film TI SI MOJA PESM. predstave ob 16. 18. in 20. uri.

TRIGLAV: franc. CS film TRIGLAVI OBRAZI. predstava ob 19.30 uri.

SVOBODA: premiera italijanskega filma DECEK V KRATKIH HLAČAH. predstavi ob 18 in 20. uri.

LETO KINO PARTIZAN: premiera romunskega filma OREL 101. ob 20. uri.

MURSKA SOBOTA - PARK: poljski film EROICA ob 17.30 in 20. uri.

RAVOLIČKA: amer. špijanski barv. CS film MOZ. KI GA NI VREMŠAK. klavir: Nikola Andonovski. flauta: Janez Foršek. klavir: Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

Nastopajo: Sonja Pahor, klavir; Marijan Karuza, violina; Primož Lorenč, klavir; Adolf Krček, violina; Anton Gršar, trobenta; Franc Zupan, klarinet; Lado Peternel, violina; Milica Renar, klavir; Cveto Demšar, violina; Marija Percl, violina; Ruda Ravčič, harfa; Avel Pertot, solopetice; Primož Novšek, violina; Sanda Vremšak, klavir; Nikola Andonovski, flauta; Janez Foršek, klavir.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Srednje glasbene šole, Gosp. 12-1 in v Slov. filharmoniji eno uro pred začetkom koncerta.

Srednja glasbena šola v Ljubljani priredi v torek, dne 17. V. 1960, ob 20. uri Koncertni nastop v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

OBJAVE

Strojlepije — tekmovalke, ki se bodo udeležile zveznega strojlepijskega tekmovanja v Beogradu, vabimo, da se udeležijo dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Vodovodna skupnost Čerklje-Vodice-Mengeš obvešča vse člane kakor tudi vse ostale zainteresirane, da bodo udeležili dne 15. maja ob 9. uri preizkusne tekmovalne vaje, ki so priredili Zveza steno-grafov in strojlepijske Slovenije v prostorih Administrativne šole v Ljubljani.

Domiselni dijaki

Očena je dala šoli v Raščini parceli, na kateri naj bi si učenci uredili šolski vrt. Njivo so brž prekopali, pa niso imeli dovolj gnojja. In so se spomnili: bližnje podzemeljske jame, kjer živi na stotine netopirjev. Z vozički so se odpravili k jami in tam nakopali dovolj gnojja za svoj vrt.

Gašeno apno: 1500 let

Dimitrije Branković je našel na vrtu debelo plast nenavadno belega kamna, ki je bil še najbolj podoben razvalinam antičnega poslopja. Odvalil je nekaj kamnov in našel pod njimi v globini skoraj dveh metrov jamo, polno bele, kašaste gmoje — gašenega apna. Čeprav je bilo apno petnajst stoletij v zemlji, se je ohranilo in je še vedno uporabno. Domnevajo, da je prišlo apno v tisto jamo v petem stoletju, ker so takrat v neposredni bližini zidali veliko svetišče, ki so ga izkopali beograjski arheologi pred nekaj leti, ko so proučevali nekdanjo rimsko Remisano, sedanjo Belo Lanko.

1. Janko se je obešal na vrtno ograjo in napeto opazoval cesto. Sam ni več vedel, koliko časa že upira pogled proti ovinku in čaka, da bo zaslišal hupanje avtomobila. Potlej bo namreč pridržel izza ovinka svetlomodri avtomobil, za volanom pa se bo smejal stric Tone, stric — pilot, ki je v Jankovem srcu med vsemi sorodniki zavzel častno mesto.

2. Ko čakanja le ni hotelo biti konec, je Janko zdrsnil z ograje in počenil k Paziju, ki je v poletni vročini leno hlatal za muhami in še zdaleč ni bil tako nečakan kot njegov mladi gospodar. »Slišiš, Pazi, stric Tone bo prišel! Se spomniš, lani mi je obljubil, da me bo vzel s seboj v letalo — v Afriko in v Ameriko bova letela, kamor bom hotel!«

3. Pazi je na široko zazelal in si z ušesom pokril levo oko. Niti trohice navdušenja ni pokazal. »Sema,« je razočarano vzdihnil Janko, »tebi se še ne sanja ne, kako imenitna reč je letalo. Pa bo čas, ko to spoznaš, kajti tudi jaz bom postal pilot in poletje se bova skupaj vozila nad oblaki!« Ufff! Pazi je zamišljal še na desno oko — zares, kakšna vročina!

Mesto pod šotori

V NEPOSREDNI MESTNI OKOLICI SO UREDILI ZASILNA PLATNENA BIVALIŠČA ZA LJUDI BREZ STREHE PO POTRESU V LARU

Dobrega pol meseca po katastrofi zbujajo Lar vtis odkopanih razvalin starodavnega mesta. Skupine reševalcev in meščanov so nekako očistile glavne ulice in trge, po katerih zdaj vozijo tovornjaki in vozovi z vprego. Očistili so tudi cesto, ki povezuje Perzijski zaliv s Širazom in Teheranom.

Očiščevalna dela so težavna tudi zato, ker se je po tistem katastrofalnem popoldnevu 24. aprila ponovil potres se večkrat, zato živi prebivalstvo v nenehnem strahu. Prazne so tudi hiše, ki jih je potres le delno poškodoval. Pravi, da so potresi v Iranu nekaj posebnega. Močnejši ali šibkejši potresni sunki se vselej ponavljajo še kakih šest do osem tednov po nenadnem potresu, ki ima po navadi hude posledice. Zato prihajajo prebivalci v svoje delno razdejane domove le podvevni in tam kot na pogoriščih izbirajo tisto, kar najnujnejše potrebujejo in kar je še uporabno. Tu in tam je med porušeni zidovi odprta prodajalna uro ali dve na dan, vendar pred vrati ni vrst.

Ziviljenje se počasi ureja v naseljih okoli Lara, k čemur je precej priporočila tudi akcija iranskega Rdečega križa in seveda pravosodna mednarodna pomoč. Poglavitno breme pa je moralo pri tej ka-

LED KOT GRADIVO

Ameriški znanstvenik David Kingery je izjavil, da bodo imele ZDA — ko bodo začele izvajati večja dela na arktičnem in antarktičnem področju — na razpolago velike množice

ustrežljivih prodajalcev.

Nekaj novejših podrobnosti o katastrofi v Laru. Potres je bil ob štirih popoldne, torej takrat, ko je prebivalstvo v glavnem izven hiš. Sreča, da kaj če bi bil ponoči, bi bilo morda žrtev še več kot v Agadiru konec februarja.

Bilo je v nedeljo, larski šolarji so praznovali dan otrok. V enem izmed poslopj je bilo zbranih 70 učencev, na odrju je plesalo duet deklic v ljudskih nošah. Otroci so plesali, takrat pa je zagrmelo. Tla so se stresla, šola se je podrla, strahovit trušč je zadušil vedri otroški smeh. Naslednji dan so izkopali izpod ruševin šolarke v prazničnih oblekah.

Dogodili so se tudi skorajda neverjetni primeri. Starec, 75 let star, je ležal pod razvalina-

mi brez hrane in vode pet dni. Ko so ga odkopali, je bil le še na pol živ. Z letalom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga zdravniki rešili.

Letalski pilot Zamami, ki je prvi poletel nad razdejano mesto, je povedal takole: »Nad Larom sem bil v ponedeljek zjutraj. Videl sem razvaline in skupine meščanov z ranjenici. Nisem mogel pristati, ker letališče ni bilo urejeno. Najprej smo padali odvrgli najnujnejša živila, potem pa šotore. To je bilo dobro, ker je takoj po potresu deževalo. Pomoč so dobavljali še druga štiri letala. Zdaj se je stanje že toliko izboljšalo, da prevažamo zdravila, živila in drugo s tovornjaki iz 400 km oddaljenega Širaza.«

Lar bodo obnovili. To je povedal predsednik društva »Lev in rdeče sonce« (iranski Rdeči križ), ki vodi reševalno akcijo. Vendar še ni znano, ali bodo novo mesto zgradili na razvalinah ali v okolici. Strokovnjaki svetujejo drug teren, ker bi se na sedanjem lahko ponovil potres. V pričakovanju dokončnega sklepa o bodočem bivališču se življenje nekako ureja, prebivalci z olajšanjem sprejemajo pomočilo o mednarodni pomoči in o sočustvovanju z njihovo nesrečo.

A. M.

Hiša s kipi graditeljev

V Oklaju blizu Knina stoji leta 1816 zgrajeno enonadstropno poslopje, ki mu domačini pravijo »stola«. Na pročelju in dvoriščni strani je več stebrov z vklesanimi okraski. Najbolj zanimiv je del pročelja stebrov tik pod streho, kjer si je šest mojstrov, ki so hišo zgradili, vklesalo v kamen lastno podobo.

Malarija jih je pregnala

Cejlonci se spet naseljujejo v pokrajinah, od koder jih je pred stoletji pregnala močvirska mrzlota

Tri četrtine prebivalcev Cejlona — vseh je devet milijonov — živijo v jugozahodnem delu, torej na četrtini celotne površine otoka. Gostota na področju, kjer je dovolj padavina, znaša 200 prebivalcev na kvadratni kilometer. Le ob vzhodni cejlonski obali je še drug tak gost naseljen pas, notranjost otoka, ki je ne doseže več monsunske deževje, pa je le zelo redko naseljena.

Se ob prihodu Angležev leta 1815 je to področje pokrivala večina pragozdov, vse dokler niso gozdovi sredi prejšnjega

stoletja posekali, da so na tistem področju uredili čajne nasade. Potem je Cejlon postal »otok čaja«, vendar pragozdov kot bivališče divjih slonov in neštetihih opic še vedno zavzema precejšnje površine.

Ko so Portugalski leta 1515 priključili Cejlon k svojim posestim, so se začela nesporazmerja v razporeditvi otoškega prebivalstva. Na pogled se to zdijo posledica naravnih razmer, dejstvo pa je, da so se začeli prebivalci seliti na jugozahodni del otoka šele v 14. in 15. stoletju, medtem ko je bilo politično težišče otoka v 12. stoletju na severu. Tista področja zdaj pokrivajo pragozdovi, kjer so še vedno vidni ostanki civilizacije, katere ustvarjalci so dobro živeli tudi brez blagodejnega monsunskega deževja, ki zajema le jugozahodni del otoka.

Graditelji te izumrle civilizacije so se spoznali na umetno nametanje v tolikšnem obsegu, da temu sistemu ni najti enakega na vsem področju ob Indijskem oceanu. Da bi zbrali dovolj vode, so uredili 12.000

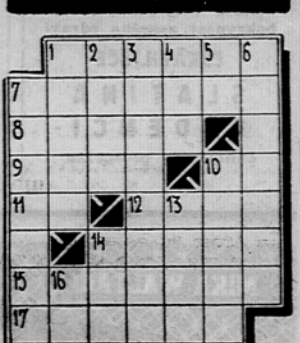
umetnih jezer, katerih večina so uredili z deset metrov visokimi in tudi do 50 km dolgimi zidovi. Večina teh jezer se je podrla v 13. in 14. stoletju, nekaj se jih je ohranilo do prihoda evropskih kolonialnih osvajalcev.

Zahodnonemški geolog David Bartz je ugotovil, da je propad te starinske civilizacije na Cejlonu posledica širjenja malarije, ki je bila v 14. in 15. stoletju najhujša nadloga na otoku in jo šele po drugi svetovni vojni uspešno zatirajo z najnovejšimi kemičnimi pripravki. Zaradi malarije se je preselilo na jugozahod mnogo več prebivalstva kot zaradi vojne. Po zaslugi vojninskih ukrepov se je povprečna življenjska doba prebivalstva podaljšala od 40 na 60 let. Tako nastali presežek prebivalstva se zdaj postopno spet seli proti tistem delu otoka, ki je bil v minulih stoletjih pust in le redko naseljen.

Suroveži v živalskem vrtu

Policija v Manchesteru (Anglija) je prišla tri fante, ki so z lesenimi in železnimi palicami pobili v živalskem vrtu 29 dragih ptic. Uprava živalskega vrta je objavila škodo: 200 funtov.

Križanka

VODORAVNO: 1. pred leti umrl ameriški filmski zvezdnik, slijan karakterni igralec; 7. tovarna likerjev v Zadru; 8. prizorišče v cirkusu; 9. dolžni znesek; 10. sodnijski erki v abecedni; 11. Stevnik; 12. gorstvo v Bolgariji; 14. grenka zdravilna rastlina; 15. istina; 17. tuje žensko ime.

NAVPIČNO: 1. nekdanji plemis. ki naslov; 2. planinska ptica — ujeđa; 3. odmiranje delov telesa; 4. starojudovski kralj; 5. kratka humanitarne organizacije; 6. rusko žensko ime; 7. velik portugalski otok ob zahodni obali Afrike; 10. kal. poganjek; 13. mlada jugoslovanska filmska igralka (frge); 14. domače živali; 16. kemični znak za erbij.

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. Orient; 7. Beograd; 8. la; 10. kalo; 11. akt; 13. vik; 14. stas; 16. ži; 17. torišče; 19. Ranger.

NAVPIČNO: 5. marna; 10. pterod.

21. aprila — Gwaldam

Danes se zadnji del naše poti s prometnimi sredstvi civilizacije. Zbudim se že ob prvih sončnih žarkih — no, hotel se čez noč ni podrl. Naši krepko spijo, le Cic ima še vedno težave. Odohod je napovedan za osmo. Badhiwar pa mi pomežikne: »Ob devetih.«

Čas je še, zato grem z Alešem in z njim na pošto. Oddam moram brzojavko, pet pism in zavojček filmov. Ob pol devetih se začne ceremonija, ob desetih nujno kličemo kapetana v hotel.

Kakor povsod so na pošti izredno prijazni. Pisma in vse drugo prevzame upravnik sam, povabilo nas seveda za mrežo in ponudilo stole. Začne se pomežik o tem, kako si želimo oditi pošto. »Seveda, že prav, toda zakaj hočete ravno to pismo (naslovljeno na uredništvo) poslati priporočeno? Saj je nočni samo papir (dnevnik).« Povem jim, da mi ni vseeno, če se pošta izgubi. »To je moja služba,« pojasnim. Verjamejo, potem pa molčimo in premišljamo. »Veste, naša pošta dela zelo dobro in ni prav, če mislite, da vam bomo kako pismo zapravili,« mi pove upravnik pošte. Nič ne odgovorim, nato spet prijazno obrambo: »Saj se ne bojim, da bi se pismo izgubilo tu pri vas, toda potovanja bo še skozi toliko držav, ljudje pa so tako neuporabni.«

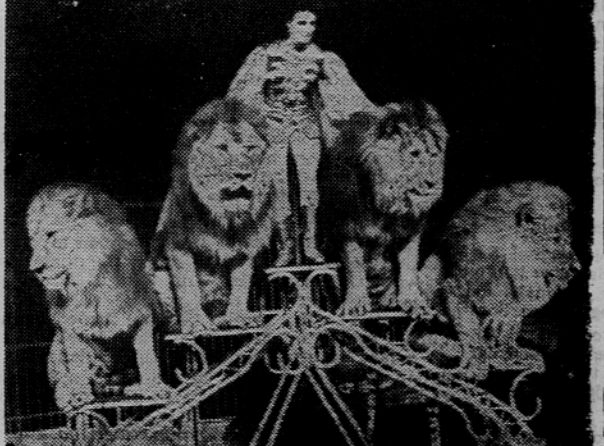
»Prav, pa naj gre priporočeno,« se slednjič vda. Potem kupim še znamke za vse nas. Kupil se bliža deseti. Se razpovem o tem, kako bom pošiljal brzojavke. Medtem mi pripravljajo znakme, z Alešem spomnim misliva več na to, da bi mi naj avtomobila odpeljati ob devetih.

Točno ob desetih nama ljubitelju upravnik postreže s čajem, dvajset minut kasneje odhajajo rahlo omotična od nenadne hladnokrvnosti. Se vedno sva zgodnja. Nakladajo drugi avtomobila. Najbrž mi ne bo nikoli jasno, kako so natovrili v dva majhna avtomobila skoraj tri tone robe, petnajst nosačev in še nas deset.

Ob enajstih se ob mahajanu mularije in dveh starejših Američanov zapeljemo do trga. Kupimo še moko za nosače (druge hrane ne marajo), petrolej in zadnje razglednice ter fotografiramo vrvež in prekrasen sprevod svakov, ki vodijo ženla s pisanim dežnikom na konju, za njim pa nesejo posteljo.

Se slovo od znancev, ki smo si jih pridobili v tem kratkem času in žalostno zahreščijo prestave. Vožnja bo zelo poceni, saj nas staneta oba avtomobila do dobrih sto kilometrov le 276 rupij (če hočem dinarje, pomnožim kar s sto). Toda kakšnih sto kilometrov? Cesta se zvija po neverjetnih serpentinah, se dviga na visoke prelaze in spušča v ozke, globoke doline. Zdaj je pokrajina poraščena s suho rumenkasto travo, zdaj jo ovijajo močvirni gozdovi bora, deodara in akacije, nato spet prijazna zelena dolina z bistro rečico. Vendar je povsod nekaj skupnega — terase. Ze odkar smo zapustili prašne ravnice nas spremljajo na vseh pobočjih terase, ki so jih v tisočletjih zavržale prične roke nešteti kmetovalcev. Pšenica, oves, rž. Ponekod so terase zapuščene, ljudje so odšli v prenaseljena mesta.

Celo v mirni urejenosti himalajskega predgorja ljudje niso zadovoljni z vslednostjo; od življenja zahtevajo več kot le mir, za njimi ostaja zapuščena zemlja.

Med najbolj zanimive točke v programu moskovskega cirkusa sodi tale nastop krošiteljice Tamare Buslavjeve z dreštranimi lasmi

AKTUALEN
PORTRET:

Leonid Iljič Brežnev, novi predsednik Prezidija Vrhovnega Sovjeta ZSSR. Rodil se je leta 1906 v Dnjepru, v rodoljubni družini. Po poklicu je inženir metalurgije. Od leta 1923 je član Komsomola, član partije pa od leta 1931. V političnem življenju se vidno udeležuje od leta 1937. Med vojno je bil visok funkcionar Rdeče armade, od leta 1946 pa je opravljal druge pomembne politične položaje. Brežnev je po vrsti četrty predsednik Prezidija Vrhovnega Sovjeta ZSSR. Pred njim so bili Kalinin, Svernik in Vorosilov.

Britanska skupnost na razpotju

Britanska skupnost narodov, tako priznava tudi angleški viri, je zelo nedoločena, brez posebnih pravil, celo brez enotnih mnenj, niti govora pa ni o kakih skupnih mejah, državah, niti ureditvah in podobnem. V skupnosti so med drugim tudi republike (Indija, Pakistan), dominioni (Kanada, Avstralija, itd.), samoupravna ozemlja (Rodezija) in seveda vse britanske kolonije in protitorati. Vendar je glavnih članic, ki sodelujejo na konferenci ministrskih predsednikov Commonwealtha v Londonu enajst: Britanija, Avstralija, Nova Zelandija, Ka-

nada, Južna Afrika, Rodezija, Gana, Pakistan, Indija, Ceylon in Malaja. Vsi dosednji sestanki Commonwealtha so bili značilni po tem, da so popolnoma neformalne razprave potekale v najgloblji tajnosti, za kar je bila poglavitna obrazložitev, da lahko le tajni neformalni sestanki zagotovijo popolno svobodo razprave. Težko je reči, kakšno prijateljsko koristolje imajo članice Commonwealtha od članstva. Res je, da so deležne preferencialnih carin, toda teh so deležne tudi nekatere dežele, ki niso članice. Iz Commonwealtha je zrastle Colombo načrt za gospodarski razvoj jugovzhodne Azije — toda v Colombo načrtu so tudi druge države, kot Japonska, Burma, Kambodža, ZDA, itd. Na drugi strani pa je res, da je članstvo v Commonwealthu nekaj zaželenega, če je celo Indija ostala v njem in priznava kraljico Elizabeto kot poglavarja skupnosti. En razlog za to je prav gotovo dejstvo, da je Commonwealth le nekakšna organizacija, v kateri je zajet precejšen del sveta in ki skuša reševati medsebojne probleme na prijaznejši način, kot je to sicer navada med popolnoma tujimi državami.

Vendar so, kot kaže, prijazni dnevi minili, sodeč po poteku sedanjega sestanka ministrskih predsednikov v Londonu. Stvari so se zaostrele, kot je bilo pričakovati, okrog Južne Afrike. Odnosi v Commonwealthu so se zadnja leta precej spremenili in sicer v korist azijskih in afriških držav. Držav, ki bi jih lahko opazili kot »bele«, je šest, in sicer Britanija, Nova Zelandija, Avstralija, Kanada, Južna Afrika in Rodezija, pri čemer o »belini« zadnjih dveh ni

potrebno posebej pisati. Azijskih in afriških pa je pet, in sicer Pakistan, Gana, Ceylon, Indija in Malaja, že letos pa se jim pridruži še Nigerija in Sierra Leone, v bližnji prihodnosti pa verjetno še katera. Pred sedanjim zasedanjem je prišlo v Južni Afriki do hude zaostre; popolnoma naravno je, da je problem rasne diskriminacije postal osrednji problem na konferenci Commonwealtha. Njemu so se umaknili vsi drugi, kot so problemi gospodarskega razvoja, britanskih odnosov z evropskim skupnim trgovim in podobni.

Južno Afriko je zastopal v Londonu zunanji minister Louw, ki nadomešča obstrlejenega Verwoerda. Louw se je že na prvem sestanku uprl razpravam o rasizmu, češ da je to notranji problem Južne Afrike, in na prvem sestanku so se vsi ostali premieri, zaradi ljubečega mira, s tem strinjali, z omejitvijo, da bodo o tem z Louwom posamič, ali v manjših skupinah razpravljali na zasebnih sestankih. Nkrumah je celo povabil Louwa, naj po konferenci obišče Gano, da bo videl pravo afriško državo. Lahko pa bi bili vedeli — verjetno tudi so — da ima le malo smisla apelirati na njegova boljša čustva, kajti močakar je skoraj gotovo brez nje. To je soditi po razvoju konferenčne: že po nekaj dneh je prišla diskriminacija spet na skupne seje, čemur se Louw ni več upiral, Nkrumah pa je preklical svoje povabilo.

Vse to niti ni tako presenetljivo: razprave med premieri Commonwealtha so bile baje vedno zelo odkrite. Presenetljivo je bolj, da se o vsem tem zvedelo v javnosti in da z Louwom niso potegnili niti zastopniki »belih« držav. Vendar vse to ni pravi problem, ki se je prerinil v Londonu v ospredje. Od vsega začetka je bilo namreč le malo verjetno, da bi komur koli uspelo Louwa prepričati, da je diskriminacija por, ki pelje le v samounmori, pa tudi če bi Louwa prepričali, s tem se ne bi prepričali ostalih nacionalističnih predstavnikov v Južni Afriki. Med njimi tudi okrevajočega Verwoerda. Tudi ni poglavitno to, da so ostale članice Commonwealtha povedale svoje mnenje: tega so v Johannesburgu poznali že prej.

Poglavitni problem, o katerem na široko razpravljajo v Londonu, je vprašanje južnoafriškega članstva v Commonwealthu, odnosno, kaj naj ostale članice storijo glede Južne Afrike. Izključiti jo, pravi, bi pomenilo dvigniti roke in se odpovedati še tistemu malemu vplivu, ki ga imajo lahko na Južno Afriko, dokler je članica. Obdržati jo v Commonwealthu pa bi pomenilo nekakšno odobravanje Južne Afrike, ali vsaj izpostavitvi Commonwealth nevarnosti slabega glasu. Nekateri britanski listi so predlagali, da bi za Commonwealth sestavili poseben statut, ki bi bil v soglasju z vsemi ustanovami, vendar pa bi temeljil na deklaraciji o človeških pravicah. Statut naj bi sprejele vse članice, če pa ga Južna Afrika ne bi, potem bi se s tem sama izločila iz Skupnosti, kar bi bilo za tenkočutne Britance sprejemljivo. Sicer pa, pravi, je Južna Afrika že na poti iz Skupnosti z razglasitvijo republike, ki jo ima nacionalistična vlada v načrtu: veliko vprašanje je namreč, ali bi republikanska vlada sprejela sklop o ponovnem pristopu v Commonwealth... A. Furlan

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Obisk tunizijske parlamentarne delegacije v naši državi

Beograd, 11. maja (Tanjug). V petek bo prispela v Beograd tunizijska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika zakonodajnega odbora tunizijskega parlamenta Mohameda Chakrouma. Delegacija bo gost Zvezne ljudske skupštine. Delegacija, v kateri je šest poslancev, bo ostala pri nas več dni in se bo seznanila z razvojem komunalnega sistema, delavskega gibanja in družbenega samoupravljanja.

V prvih mesecih tega leta je Zvezna ljudska skupščina razširila svoje stiske s parlamentu več držav. Tako je v marcu obiskala Jugoslavijo mehiška parlamentarna delegacija pod vodstvom senatorja Manuela Morana Sancheza, v aprilu je bil pri nas predsednik poslanskega doma argentinskega parlamenta Federico Hernandez de Monardin, nedavno pa se je mudila na obisku v Jugoslaviji vzhodnonemška parlamentarna delegacija pod vodstvom predsedni-

ka Ljudske zbornice Johannes Dickmanna.

V aprilu je jugoslovanska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika Zveznega zbora dr. Mladena Ivekovića vrnila obisk japonskemu parlamentu in je bila na obisku v Kambodži. Prejšnji mesec so se predstavniki jugoslovanske skupne Medparlamentarne unije udeležili zasedanja sveta Medparlamentarne unije v Atenah.

Prihod misije Mednarodnega monetarnega sklada

Beograd, 11. maja (Tanjug) — Iz Washingtona je danes prispela v Beograd misija Mednarodnega monetarnega sklada, ki jo vodi direktor evropskega oddelka Gabriel Ferras. Med bivanjem v naši državi bo imela misija posvetovanja in razgovore s predstavniki jugoslovanske vlade.

Hruščev še vedno pričakuje da bo Eisenhower obiskal Sovjetsko zvezo

Moskva, 11. maja. Kakor poročajo agencije Reuter, AFP in AP, je sovjetski premier Hruščev danes izjavil, da bo v soboto odpotoval v Pariz na konferenco na vrhu.

Nocoj je sovjetski premier obiskal razstavo v parku Gorka, kjer so razstavljeni ostanki razbita ameriškega letala in opreme pilota Powersa. Na vprašanje novinarjev, če bo predsednik Eisenhower prišel v Sovjetsko zvezo po incidentu 1. maja, je izjavil, da ne bi hotel komentirati tega vprašanja, da pa bo o tem izmenjal gledišče s predsednikom Eisenhowerjem na sestanku v Parizu.

V nadaljnjem razgovoru je dejal, da še vedno pričakuje, da bo prišlo do Eisenhowerjevega obiska, čeprav ni prikrival, da je v težkem položaju kot gostitelj. Hruščev predvideva možnost, da bodo predsedniku Eisenhowerju postavljeni neugodna vprašanja, iz česar izpade proti njemu pa po njegovih besedah prav gotovo ne bo prišlo.

Delo skrbniškega odbora OZN

New York, 11. maja. (Tanjug) Skrbniški odbor OZN je proučil poročilo o položaju na ozemlju Zahodne Samoe, ki je pod administrativno upravo Nove Zelandije. Glede na to, da bo ta dežela postala neodvisna 31. decembra prihodnje leto, je skrbniški odbor posvetil poročilo predstavniku Nove Zelandije o ukrepih na področju samouprave posebno pozornost. Splošni vtis članov odbora je, da so administrativne oblasti precej storile v tem oziru, zlasti kar zadeva organizacijo samoupravnih organov dežele, ki bo ob razglasitvi neodvisnosti prevzela vse funkcije v upravljanju oblasti. Dosežen je bil tudi pomemben napredek v gospodarskem oziru.

Področje Zahodne Samoe obsega devet majhnih otokov na Pacifiku.

Sprejem pri etiopskem cesarju

Adis Abeba, 11. maja. — Etiopski cesar Haile Selasije je sprejel danes jugoslovanskega veleposlanika Viktorja Repka ter veleposlanike Francije, Sovjetske zveze, ZDA, ZAR in Velike Britanije. Obvestil jih je o stališču Etiopije do proglavitve neodvisnosti in združitve Britanske Somalije in Somalije pod skrbništvom OZN.

Izgon iz Švice

Bern, 11. maja (Reuter) — Švicarsko pravosodno ministrstvo je sporočilo, da je sinoči policija v Zürichu aretirala dva člana sovjetskega veleposlaništva iz Berna v trenutku, ko sta se sestala z osebo, za katero je rečeno, da je sovjetski agent. Poročilo pravi, da bi morala člana sovjetskega veleposlaništva dobiti od tega agenta načrte vojaških radarskih naprav v Švici, informacije, ki se nanašajo na švicarsko vojsko in raketa oporišča v Zahodni Nemčiji.

Članoma sovjetskega veleposlaništva je bilo ukazano, naj takoj zapustita Švico.

ZAOSTALA TEKMA 11. KOLA ZVEZNE KOŠARKARSKE LIGE

Ljubljana osvojila prvi točki

Ljubljana, 11. maja. Na košarkarskem stadionu v Šiški sta se v zaostali tekmi 11. kola zvezne košarkarske lige pomerila Zvezničar iz Karlova in Ljubljana.

LJUBLJANA: ZVEZNIČAR 84:75 (38:35)

Sodnikoma Mahovilić (Zagreb) in Mantovanju (Reka) sta se moštvi predstavili takole:

Ljubljana: Čretnik 17, Tavcar, Kumer 2, Vrančić 6, Senčar 7, Lajovic, Elsel 21, Potočnik 7, Zajc, Škerjanc 22 in Brumen 2.

Zvezničar: Kasum 24, Stojković 12, Samardžija, Bilić 15, Klepec, Jelčić 16, Ledić in Karin 7. Komaj sta sodnika dala znak za začetek igre, že so gostje napadli z vso silo na koš Ljubljane. To jim je zagotovilo nekaj prednosti, katero so sredi polčasa povečali na 8 točk. Tedaj so domačini uredili svoje vrste in začeli zmanjševati razliko, tako da so

odšli na odmor s tremi koši prednosti.

V nadaljevanju je bil rezultat dolgo neodločen. Sele ko je v igro vstopil Brumen, so domačini začeli boljše in si priborili nekaj točk naskoka, kar je bilo dovolj za piko, toda zaslužen zmag.

Nekaj minut pred zaključkom je moral sodnik Mahovilić izključiti zaradi oporekanja — srednjega napadalca Ljubljane Vrančica. Tekma ni zadovoljila 1500 gledalcev.

Zmagatelske na Nemčijo DUSSELDORF, 11. maja (AP). Nogometna reprezentanca Irse je v Dusseldorfu premagala reprezentanco Zahodne Nemčije 1:0 (1:0).

Evropska skupščina

Strasbourg, 11. maja (Reuter) Evropska skupščina je danes razpravljala o načrtu za volitve novega evropskega parlamenta. Načrt predvideva direktne volitve v novi parlament, ki bi nadzoroval Skupnost tržišče, Evroatom in Skupnost za premost in jeklo.

Parlament naj bi bil izvoljen za dobo petih let in bo štel 426 članov.

Ameriška delegacija za pariško konferenco

Washington, 11. maja (AP) Bela hiša je danes sporočila, da bo predsednik Eisenhower odpotoval na konferenco najvišjih predstavnikov v Pariz v soboto zvečer. V ameriški delegaciji bodo zunanji minister Herter, podsekretar za politične zadeve Merchant in pomočnik državnega sekretarja za evropska vprašanja Andrew Goodpastor.

Evropska skupščina

Strasbourg, 11. maja (Reuter) Evropska skupščina je danes razpravljala o načrtu za volitve novega evropskega parlamenta. Načrt predvideva direktne volitve v novi parlament, ki bi nadzoroval Skupnost tržišče, Evroatom in Skupnost za premost in jeklo.

Parlament naj bi bil izvoljen za dobo petih let in bo štel 426 članov.

stom iz tujine zaokrožile predstavo o sedanjih Grčiji in njenih ljudeh, jim podale sliko o njihovih življenjskih težavah in radosti. Program teh radosti je zelo pester. Medtem ko bodo v severnem delu dežele, v mestu Florini, proslavljali na primer praznik jagod, praznujejo na Peloponezu dan oliv in cvetja. Na otoku Hios prirejejo proslavo v počastitev tamošnjega glavnega kmetijskega pridelka — slivitega mošta. Izostale tudi ne bodo mnogostevilne privlačne razstave domače obrti, folklorne prireditve v posameznih krajih, niti nič manj zanimiva tekmovalna ribičev. Končno tisti, ki skrbje tukaj, da bi bilo bivanje tujim gostom čim bolj ugodno in da bi bili dohodki od njihovih obiskov čim večji, ne pozabljajo pripominjati, da bodo mnoge izmed teh slavnosti spremenljali »festivni vina, na katerih bo lahko vsakdo užival po mili volji«.

Cedomir Stanković

Kat-»rajsko cvetje«

TAEZ, maja. Legenda pravi, da je pastir, ki je varoval koze, opazil, kako je ena izmed njih vsak dan izredno vesela. Ko jo je opazoval, je ugotovil, da je koza samo eno vrsto nizkega bršljana s tenkimi vejicami in majhnimi okroglim listjem. Pastir je tudi sam poskusil listje in je postal prav tako vesel kakor njegova koza. To svojo ugotovitev je zaupal pesniku, ki je poskusil to rastlino, po imenu kat, in zapel nato prepece pesmi, naka je seznanil s to tajnostjo tudi svoje znanec.

Tako so po legendi Jemenci spoznali kat, čudežno rastlino, ki jo imenujejo »rajsko cvetje«, »smaragdni listje« in »božja trava«. Za razliko od vseh ljudstev v vročem pasu Jemenci menda edini popolnoma ne spijo, pač pa namesto tega uživajo kat.

Vsako jutro prihajajo karavane kamel v Taz in druge kraje, natovorjene s svežnjii kate, zavitega v listje banan, palm ali koruze, da bi ga

ohranili svežega. V takih manjših svežnjih (enega bi lahko obdržal na dlan) prodajajo kat po vsej deželi, v britanskem protektoratu Lahedj in

Tretji dopis iz Jemena

koloniji Aden, vendar ne vsega po enaki ceni, ker ga je vsaj deset raznih vrst.

Kat ne povzroča pijanosti kakor alkohol in večina drog, temveč nekakšno veselost in omanjenost. Vsaj za kakšno uro povzroča utvaro, da lahko človek prenese vsakršne napore in reši zapletene probleme. »Ko si utrujen in izčrpan kot žejna biljka, vzemi nekoliko kate in vsa tvoja moč se ti bo vrnila neizžrpana. Tisti, ki je daleč od svoje žene, bo vzel nekoliko kate in bo okrepil svojo zvestobo«, je zapisal v opevanju te rastline neki arabski filozof. Ta rastlina je prešla že v pregovore. »O revnih pravi jo Jemenu: »Ta ni nikdar nikomur dal svežnja kate.«

Toda daljše uživanje kate je porazno za organizem, ki se sistematično izčrpa. Značil-

na posledica so boleznj notranjih organov in izžubljanje vsake odpornosti proti boleznim, zlasti tropičnim, predvsem proti malariji in dizenteriji. Ni težko spoznati človeka, ki že leta dolgo uživa kat. Izraz obraza je top, koža blede, oči pa ima izžubljene. Tisti, ki uživa kat, ne čuti nobene potrebe po hrani.

Nekdaj je bilo uživanje kate, kakor pravijo Jemenci, omejeno na petek, dan oddiha, sedaj pa ga uživajo vsak dan. Kat uživajo vsi in ni nobena redkost videti otroke izpod desetih let, kako veselo žvečijo to drogo. Tako je po mnenju izobraženih Jemencev postal kat eden izmed velikih socialnih, zdravstvenih in gospodarskih problemov. Ne ruši samo krepkega zdravlja ljudstva, temveč tudi naraščaja, in že naravnost negativno vpliva na gospodarstvo. Kat uspeva najboljše tamkaj, kjer goje kavo, zato se ponekod tudi dogaja, da izpodirva kavo.

V zadnjem času so začeli izobraženi nastopati proti tej drogi in njenemu uporabljanju. Trdijo, da je sam imam, duhovni in posvetni vodja dežele, nasprotnik tega zla. Mladina, ki obiskuje šole, je prva, ki obsoja kat in se bori za njegovo odstranitev. Oblasti skušajo zamenjati gojitve kate s kavo. V Jemenu se opaža, da bo gospodarski napredek čedalje bolj izpodirval to na videz navno drogo, ki bo v dohodnem času, ko bodo ustvarjeni primerni pogoji, končno prepovedana.

Faik Dizdarević

Balada o skromni kavarni

DANAŠNJA ZAHODNONEMSKA ZGODBA

Avgusta 1958 je 37 letni Kurt Sumpf odprl skromno kavarno v majhnem mestecu Koepfern blizu Frankfurtu. S tem je izkazal »novi nemški demokratični« veliki zaupanje.

Kurt Sumpf je namreč sin nemških beguncev, ki so se umaknili pred nacističnim terorjem. Sedaj se je oddelil, da se vrne v domovino, potem ko je velik del svojega življenja preživel v Izraelu. Toda za razliko od Kurta Sumpfa mnogi meščani iz Koepferna niso pozabili minulih časov. Sumpf je devetletni sin Peter, je bil v šoli skoraj vsak dan sprejet od sošolcev z vzklikanjem kot »judovski svinja«, »za Jude ni mesta pri nas« itd. itd. Nekega večera je tolpa mladih razgrajeval, ki jih je vodil sin bivšega nacističnega glavarja v državi: »Vas bi morali že pred dvajsetimi leti uničiti v plinski celici!« Razgrajali so ostali v kavarni kakke pol ure, pili vino in ob stropu razbijali steklenice in kozarce.

Cez dva tedna se je tolpa znova vrnila in razbila vse, kar je bilo v kavarni. Sumpf je poklical policijo, toda z druge strani žice mu je policijski narednik odgovoril: »Zakaj pa kavarne ne zaprete?«

Ogorčeni Sumpf, ki je še vedno zaupal v »novo nemško

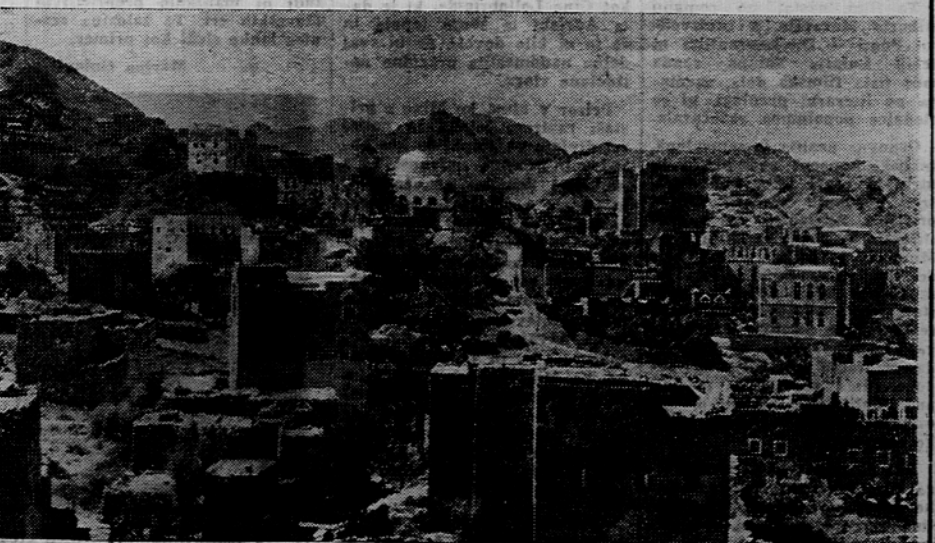
demokracijo«, se je obrnil na sodišče. Tožilec je sklical 33 prič; prvih 32 »se ni ničesar spominjalo. Trinajdeseta priča je bil 46 letni Max Kaufmann, ki se je v Koepfernu preživljal z avtoprevozništvom in s prodajo gradbenega materiala. Kaufmann je videl zdelani in zaskrbljeni Sumpf ob razgrajanju in zato se je oddelil »povzetki resno in samo resno, v čemer naj pomaga bog meni in ubogemu Sumpfu...«

Na podlagi izpovedi, ki jo je dal Kaufmann, je sodnik obsojil glavnega razgrajevalca na 4 mesece zapora, štirje drugi razgrajalci pa so bili obsojeni na 2 dni zapora oziroma na 100 mark globe.

Kurt Sumpf je moral opustiti svojo kavarno in se je preselil v Frankfurt, kjer mu je življenje nekoliko mirneje potekalo.

Drugeče pa je bilo s Kaufmannom. Čez noč je postal garjavec ova v provincionalnem mestu, vsi so ga bojkotirali in že čez nekaj časa je prišel na beraško palico. Pred dvema tednoma je moral zapreti trgovino in se omejiti na taksi — izključno za tujce, kajti aršijska rasa se ne vozi v taksiju šoferja, ki je pričal v prid Zidu Kaufmannu pa, kakor da ne bi ničesar razumel, toži: »Saj se nisem ukvarjal s politiko! Povedal sem samo resnico!«

(Po reviji »Times«)

Dol glavnega mesta Jemena — Taz